

KOSZALIŃSKO KOŁOBRZESKIE

wiadomości diecezjalne

Organ Urzędowy Kurii Biskupiej Koszalińsko-Kołobrzeskiej

ROK L

LIPIEC–WRZESIEŃ 2022

3/2022

Redakcja:

ks. dr Tadeusz Ceynowa (red. nacz.)

mgr Małgorzata Wieczorkowska

mgr Monika Zielonka

dr inż. Magdalena Florianowicz (sekretarz)

75-817 Koszalin, ul. Seminaryjna 2, tel. 94 345 90 26

e-mail: kkwd@interia.pl

Skład i łamanie:

Magdalena Florianowicz

Wydawca:

Kuria Biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska

75-062 Koszalin, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 25, tel. 94 343 87 10 (18)

e-mail: kuria@koszalin.opoka.org.pl, www.diecezjakoszalin.pl

© Copyright by Kuria Biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska, 2022

ISSN 1734-9621

Druk:

Zakład Poligraficzny Polimer

ul. Szczecińska 34/2, Koszalin, tel. 94 342 45 34

Spis treści

STOLICA APOSTOLSKA

Orędzie papieża Franciszka na II Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych „Wydadzą owoc nawet i w starości”	6
Orędzie papieża Franciszka na LVI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu „Słuchanie uchem serca”	10
Homilia papieża Franciszka podczas Mszy św. beatyfikacyjnej bł. Jana Pawła I, Plac św. Piotra w Watykanie, 4 września 2022 r.	15
Pozdrowienie Polaków przez papieża Franciszka, Plac św. Piotra w Watykanie, 21 września 2022 r.	18

EPISKOPAT POLSKI

Słowo Komisji Wychowania Katolickiego KEP z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2022/2023	20
List pasterski episkopatu Polski z okazji XII Tygodnia Wychowania „Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14,6)	21
Kondolencje Przewodniczącego KEP po śmierci Królowej Elżbiety II	27
Komunikat Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek z okazji 108. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy w Kościele, 25 września 2022 r.	28

BISKUP DIECEZJALNY

I. Dekrety i zarządzenia	34
Dekret w sprawie sprawowania liturgii rzymskiej sprzed reformy z 1970 roku w Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej	34
Dekret zmiany granic parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach	36
Dekret zmiany granic parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej	37
Dekret zmiany granic parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tychowie	38
Dekret zniesienia parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach	40
Komunikat w sprawie zmian w posłudze duszpasterskiej w parafii pw. Przemienienia Pańskiego we Wrzosowie	41

Dekret ustanawiający Diecezjalną Komisję ds. Formacji Prezbiterów Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeszkiej	43
Zwolnienia i nominacje	44
II. Komunikaty, zaproszenia, listy, homilie i wystąpienia	51
Komunikat Biskupa Diecezjalnego Edwarda Dajczaka zapraszający na Diecezjalną Pielgrzymkę Rodzin do Sanktuarium Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej na Górze Chełmskiej w Koszalinie	51
List Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeszkiego Edwarda Dajczaka zapraszający na jubileuszowe uroczystości w Skrzatuszu w 2022 r.	52
III. Kalendarium posługi biskupa diecezjalnego	55
SYNOD DIECEZJALNY	
I. Komisje i zespoły synodalne	60
II. Parafialne zespoły synodalne	60
Z ŻYCIA DIECEZJI	
I. Wydarzenia w diecezji	62
Beatyfikacja sióstr elżbietanek	62
XIII Pielgrzymka Rowerowa ze Skrzatusza na Jasną Górę	63
Letnie akcje ewangelizacyjne	64
25 lat karmelitanek w Bornem Sulinowie	65
Pielgrzymka piesza na Jasną Górę	66
XXVII Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską	67
XXII Pielgrzymka Miłosierdzia do Myśliborza	69
XXI Regionalna Pielgrzymka Trzeźwości z Polanowa na Świętą Górę Polanowską	70
Papież Franciszek pobłogosławił korony skrzatuskie	71
50 lat sióstr pallotynek w Koszalinie	72
Rekolekcje Kapłańskiego Klubu Motocyklowego	73
Diecezjalne Spotkanie Młodych w Skrzatuszu	74
Odpust diecezjalny w Skrzatuszu	75
II. Kronika wydarzeń z diecezji	77
III. Kronika żałobna	88

Stolica Apostolska

ORĘDZIE PAPIEŻA FRANCISZKA na II Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych „Wydadzą owoc nawet i w starości”

Najdroższa, najdroższy!

Werset z Psalmu 92: „wydadzą owoc nawet i w starości” (w. 15) jest dobrą nowiną, prawdziwą „ewangelią”, którą możemy głosić światu z okazji drugiego Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych. Jest ona przeciwieństwem tego, co świat myśli o tym okresie życia, a także przeciwieństwem zrezygnowanej postawy niektórych z nas, starszych, podążających naprzód z niewielką nadzieją i nieoczekujących już niczego od przyszłości.

Wiele osób boi się starości. Postrzegają ją jako rodzaj choroby, z którą lepiej unikać jakiegokolwiek kontaktu: uważają, że ludzie starzy nie dotyczą nas i należy ich trzymać jak najdalej, być może zgromadzonych w strukturach, które się nimi opiekują, a nas chronią przed braniem odpowiedzialności za ich zmartwienia. Jest to „kultura odrzucenia”: mentalność sprawiająca, że gdy czujemy się inni niż najsłabsi i odlegli od ich kruchości, ona pozwala nam wyobrazić sobie, że „my” i „oni” podążamy odrębnymi drogami. W rzeczywistości jednak, długie życie – jak naucza Pismo Święte – jest błogosławieństwem, a ludzie starzy nie są wyrzutkami, od których należy się dystansować, lecz żywymi znakami życzliwości Boga, który obdarza życiem w obfitości. Błogosławiony dom, który troszczy się o osobę starszą! Błogosławiona rodzina, która szanuje swoich dziadków!

Owszem, starość jest okresem, który nie jest łatwy do zrozumienia, nawet dla nas, którzy już go przeżywamy. Chociaż następuje po długiej drodze, nikt nas nie przygotował do zmierzenia się z nią; wydaje się wręcz, że ona nas zaskakuje. Najbardziej rozwinięte społeczeństwa poświęcają dużo temu okresowi życia, jednak nie pomagają nam go zinterpretować: oferują „plany pomocy, ale nie wizję życia” [1]. Trudno więc spojrzeć w przyszłość i uchwycić horyzont, ku któremu należy dążyć. Z jednej strony jesteśmy kuszeni, by odpędzić starość, ukrywając zmarszczki i udając, że wciąż jesteśmy młodzi; z drugiej strony wydaje się, że nie można już robić nic innego, jak tylko żyć w rozczarowaniu, pogodzeni z tym, że nie mamy więcej „owoców do wydania”.

Zakończenie aktywności zawodowej i usamodzielnienie się dzieci sprawiają, że znikają powody, dla których poświęciliśmy wiele naszej energii. Świadomość, że siły słabną lub pojawienie się choroby mogą

zachwiać naszą pewność siebie. Świat – z jego szybkim tempem, za którym trudno nam nadążyć – zdaje się nie pozostawiać nam alternatywy i prowadzi nas do przyswojenia idei odrzucenia. Tak oto wznosi się ku niebu modlitwa psalmu: „Nie odtrącaj mnie w czasie starości; gdy siły ustaną, nie opuszczaj mnie!” (Ps 71,9).

Jednak ten sam psalm, który odnajduje obecność Pana w różnych okresach życia, zachęca nas do nieustannej nadziei: gdy nadejdzie starość i siwe włosy, On nadal będzie dawał nam życie i nie pozwoli, by przytłoczyło nas zło. Ufając Mu, znajdziemy siłę, by pomnażać uwielbienie (por. ww. 14–20) i odkryjemy, że starość nie jest tylko naturalnym osłabieniem ciała, czy nieuchronnym upływem czasu, lecz darem długiego życia. Starzenie się nie jest potępieniem, lecz błogosławieństwem!

Musimy zatem czuć nad sobą i uczyć się przeżywać starość w sposób aktywny, także pod względem duchowym, pielęgnując nasze życie wewnętrzne poprzez wytrwałą lekturę słowa Bożego, codzienną modlitwę, regularne korzystanie z sakramentów i uczestnictwo w liturgii. A wraz z relacją do Boga, pielęgnować nasze relacje z innymi: przede wszystkim z rodziną, z dziećmi, z wnukami, którym powinniśmy okazywać naszą czułość pełną troski, a także z ludźmi ubogimi i cierpiącymi, którym powinniśmy być bliscy poprzez konkretną pomoc i modlitwę. Wszystko to pomoże nam, by nie czuć się jedynie widzami w teatrze świata i nie ograniczać się do przesiadywania na balkonie i stania w oknie. Bowiem wyostrzając nasze zmysły, aby rozpoznać obecność Pana [2], będziemy niczym „oliwki zielone w domu Bożym” (por. Ps 52,10), będziemy mogli być błogosławieństwem dla tych, którzy żyją obok nas.

Starość nie jest okresem bezużytecznym, w którym należy usunąć się na bok porzucając stery łodzi, ale porą, w której należy wciąż przynosić owoce: jest nowa misja, która czeka na nas i zaprasza do spojrzenia w przyszłość. „Szczególne uwrażliwienie nas, ludzi starych, w podeszłym wieku, na poświęcanie uwagi, myśli i uczucia, które czynią nas ludzkimi, powinno stać się na nowo powołaniem wielu. I będzie to wyborem miłości osób starszych do nowych pokoleń” [3]. Jest to nasz wkład w *rewolucję czułości* [4], duchową i pozbawioną broni rewolucję. Zapraszam was, drodzy dziadkowie i osoby starsze, abyście stali się jej bohaterami.

Świat przeżywa czas ciężkiej próby, naznaczony najpierw niespodziewaną i gwałtowną burzą pandemii, a następnie wojną, która na

światową skalę godzi w pokój i rozwój. Nie jest przypadkiem, że wojna powróciła do Europy w czasie, gdy odchodzi pokolenie, które doświadczyło jej w ubiegłym wieku. I te wielkie kryzysy mogą sprawić, że staniemy się nieczuli na fakt, że istnieją inne „epidemie” i inne rozpowszechnione formy przemocy, zagrażające rodzinie ludzkiej i naszemu wspólnemu domowi.

W obliczu tego wszystkiego potrzebna jest głęboka przemiana, nawrócenie, które rozbroi serca, pozwalając każdemu rozpoznać brata w drugim człowieku. I to na nas, dziadkach i osobach starszych, spoczywa wielka odpowiedzialność: nauczyć kobiety i mężczyzn naszych czasów patrzenia na innych z takim samym wyrozumiałym i czułym spojrzeniem, jakim my obdarzamy nasze wnuki. W trosce o bliźniego udoskonaliliśmy nasze człowieczeństwo i dziś możemy być nauczycielami pokojowego, wrażliwego na najsłabszych stylu życia. Być może nasza postawa będzie mylona ze słabością lub ustępliwością, ale to właśnie ci, a nie agresywni i krnąbrni, odziedziczą ziemię (por. Mt 5,5).

Jednym z owoców, do wydawania których jesteśmy powołani, jest troska o świat. „Wszyscy byliśmy na kolanach naszych dziadków, którzy trzymali nas w objęciach” [5], ale dziś jest czas, aby na naszych kolanach – z konkretną pomocą lub tylko z modlitwą – trzymać, wraz z naszymi wnukami, także te liczne wystraszone wnuczęta, których jeszcze nie znamy, a które być może uciekają przed wojną lub cierpią z jej powodu. Strzeżmy w naszym sercu – jak to czynił św. Józef, czuły i troskliwy ojciec – maluczkich z Ukrainy, Afganistanu, Sudanu Południowego...

W wielu z nas dojrzała mądra i pokorna świadomość, której świat tak bardzo potrzebuje: nie zbawiamy się sami, szczęście jest chlebem, który spożywa się razem. Dajmy o tym świadectwo ludziom, którzy lęczą się, że osobiste spełnienie i sukces mogą odnaleźć w przeciwstawianiu się innym. Wszyscy, nawet ci najsłabsi mogą je dawać: już samo pozwolenie, by się ktoś nami zaopiekował – często np. osoby pochodzące z innych krajów – jest to sposób, by powiedzieć, że wspólne życie jest nie tylko możliwe, ale i konieczne.

Drogie babcie i drodzy dziadkowie, drogie starsze kobiety i drodzy starsi mężczyźni, w tym naszym świecie jesteście wezwani, by być sprawcami rewolucji czułości! Uczynmy to, ucząc się coraz bardziej i coraz lepiej wykorzystywać najcenniejsze narzędzie, jakie mamy i które jest najbardziej stosowne dla naszego wieku: modlitwę. „Stawajmy się i my po trosze poetami modlitwy: zasmakujmy w szukaniu naszych

słów, przyswajajmy sobie te, których nas uczy słowo Boże” [6]. Nasze ufne przyzywanie Boga może zdziałać wiele: może towarzyszyć krzykowi bólu tych, co cierpią, i może przyczynić się do przemiany serc. Możemy stać się stałym „chórem» wielkiego duchowego sanktuarium, gdzie modlitwa błagalna i pieśń chwały wspierają wspólnotę, która pracuje i walczy na polu życia” [7].

Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych jest zatem okazją, by jeszcze raz z radością powiedzieć, że Kościół chce świętować razem z tymi, których Pan – jak mówi Biblia – „nasycił dniami”. Świątujmy go razem! Zachęcam was do ogłoszenia tego Dnia w waszych parafiach i wspólnotach; by pójść odwiedzić osoby starsze, które są najbardziej samotne, w domu lub tam, gdzie przebywają. Zróbmy tak, by nikt nie przeżywał tego dnia w samotności. Posiadanie kogoś, na kogo się czeka, może odmienić przeżywanie dni osobom, które nie spodziewają się już niczego dobrego od przyszłości; a z tego pierwszego spotkania może narodzić się nowa przyjaźń. Odwiedzanie samotnych osób starszych to uczynek miłosierdzia naszych czasów!

Prośmy Matkę Bożą, Matkę Czułości, aby uczyniła nas wszystkich sprawcami rewolucji czułości, tak, byśmy razem mogli uwolnić świat od mroków samotności i demona wojny.

Niech moje Błogosławieństwo i zapewnienie o mojej serdecznej bliskości dotrą do was wszystkich i do osób wam bliskich. A wy, proszę, nie zapominajcie o modlitwie za mnie!

Rzym, u św. Jana na Lateranie, dn. 3.05.2022 r.,
w święto świętych Apostołów Filipa i Jakuba

Przypisy:

- [1] *Katecheza na temat starości: 1. Łaska czasu i przymierze dwóch okresów życia* (23 lutego 2022), „L’Osservatore Romano”, wyd. polskie, nr 3–4 (441)/2022, s. 21.
- [2] *Katecheza na temat starości: 5. Wierność nawiedzania Pana dla nadchodzącego pokolenia* (30 marca 2022).
- [3] *Katecheza na temat starości: 3. Starość zasobem dla beztróskiej młodości* (16 marca 2022), „L’Osservatore Romano”, wyd. polskie, nr 3–4 (441)/2022, s. 26.
- [4] *Katecheza o św. Józefie: 8. Święty Józef jako czuły ojciec* (19 stycznia 2022), „L’Osservatore Romano”, wyd. polskie, nr 2 (440)/2022, s. 32.

- [5] *Homilia podczas Mszy św. z okazji Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych* (25 lipca 2021).
- [6] *Katecheza na temat rodziny, 7. Dziadkowie* (11 marca 2015), „L'Osservatore Romano”, wyd. polskie, n. 3-4 (370)/2015, s. 41.
- [7] Tamże.

ORĘDZIE PAPIEŻA FRANCISZKA na LVI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu „Słuchanie uchem serca”

Drodzy bracia i siostry!

W ubiegłym roku podjęliśmy refleksję nad potrzebą „pójścia i zobaczenia”, aby odkryć rzeczywistość i móc ją opowiedzieć, wychodząc od doświadczenia wydarzeń i spotkań z ludźmi. Podążając po tej linii, chciałbym teraz zwrócić uwagę na inny czasownik, „słuchać”, który ma decydujące znaczenie w gramatyce komunikacji i jest warunkiem prawdziwego dialogu.

W rzeczywistości tracimy zdolność słuchania tych, którzy stają przed nami, zarówno w normalnych codziennych relacjach, jak i w debatach na temat najważniejszych kwestii życia obywatelskiego. Jednocześnie słuchanie zyskuje na znaczeniu poprzez nowy, ważny rozwój na polu komunikacyjnym i informacyjnym, dzięki różnym ofertom podcastów i czatów audio, potwierdzając, że pozostaje ono niezbędne w komunikacji międzyludzkiej.

Pewien wybitny lekarz, przyzwyczajony do leczenia ran duszy, został zapytany, co jest największą potrzebą człowieka. Odpowiedział: „Bezgraniczne pragnienie bycia wysłuchanym”. Pragnienie, które często pozostaje ukryte, ale stanowi wyzwanie dla każdego, kto jest powołany do bycia wychowawcą lub formatorem, albo spełnia jakąkolwiek rolę komunikującego się: rodzice i nauczyciele, pasterze i kapelani, pracownicy informacji i ci, którzy pełnią służbę społeczną lub polityczną.

Słuchanie uchem serca

Z kart Biblii dowiadujemy się, że słuchanie nie oznacza jedynie percepcji akustycznej, ale jest zasadniczo związane z relacją dialogu między Bogiem a ludzkością. „Shema' Israel – Słuchaj, Izraelu” (Pwt 6,4), wstęp do pierwszego przykazania Tory jest nieustannie powtarzany

w Biblii do tego stopnia, że św. Paweł stwierdzi, iż „wiera rodzi się ze słuchania” (Rz 10, 17). Inicjatywa należy bowiem do Boga, który mówi do nas, a my odpowiadamy słuchając Go; a nawet to słuchanie pochodzi przecież z Jego łaski, jak to się dzieje w przypadku noworodka, który reaguje na spojrzenie i głos mamy oraz taty. Wśród pięciu zmysłów tym uprzywilejowanym przez Boga wydaje się być słuch, może dlatego, że jest on mniej inwazyjny, bardziej dyskretny niż wzrok, a zatem pozostawia człowiekowi większą wolność.

Słuchanie odpowiada pokornemu stylowi Boga. To właśnie to działanie pozwala Bogu objawić się jako Temu, który mówiąc stwarza człowieka na swój obraz, a słuchając rozpoznaje go jako swego rozmówcę. Bóg kocha człowieka: dlatego kieruje do niego Słowo, dlatego „nadstawia ucha”, aby go słuchać.

Człowiek, przeciwnie, ma tendencję do uciekania od relacji, do odwracania się plecami i „zamykania uszu”, aby nie musieć słuchać. Odmowa słuchania często przeradza się w agresję wobec drugiego, jak to miało miejsce w przypadku słuchaczy diakona Szczepana, którzy zatykając sobie uszy, wszyscy naraz zwrócili się przeciwko niemu (por. Dz 7,57).

Z jednej strony jest więc Bóg, który zawsze się objawia, komunikując się bezinteresownie, a z drugiej strony człowiek, który jest wezwany, aby dostrajać się, wsłuchiwać się. Pan wyraźnie wzywa człowieka do przymierza miłości, aby mógł on stać się w pełni tym, kim jest: obrazem i podobieństwem Boga w swojej zdolności słuchania, przyjmowania, dawania przestrzeni innym. Słuchanie jest przecież wymiarem miłości.

Dlatego Jezus wzywa swoich uczniów do sprawdzenia jakości ich słuchania. „Uważajcie więc, jak słuchacie” (Łk 8,18): tak upomina ich po opowiedzeniu przypowieści o siewcy, sugerując, że nie wystarczy słuchać, trzeba robić to dobrze. Tylko ci, którzy przyjmują Słowo sercem „szlachetnym i dobrym” i wiernie je zachowują, przynoszą owoce życia i zbawienia (por. Łk 8,15). Jedynie zwracając uwagę na to, *kogo* słuchamy, *czego* i *jak* słuchamy, możemy wzrastać w sztuce komunikacji, której centrum nie jest teoria czy technika, ale „zdolność serca, która umożliwi bliskość” (Adhortacja apostołska *Evangelii gaudium*, 171).

Wszyscy mamy uszy, ale często nawet ci, którzy mają doskonały słuch, nie są w stanie usłyszeć drugiego człowieka. W rzeczywistości istnieje wewnętrzna głuchota, gorsza od fizycznej. Słuchanie – w istocie – nie dotyczy tylko zmysłu słuchu, ale całej osoby. Prawdziwym miejscem słuchania jest serce. Król Salomon, choć bardzo młody,

okazał się mądry, bo poprosił Pana, aby dał mu „serce, które słucha” (1 Krl 3,9). Św. Augustyn zapraszał do słuchania sercem (*corde audire*), aby przyjmować słowa uszami nie zewnętrznie, ale duchowo w sercach: „Nie miejcie serca w uszach, ale uszy w sercu”. [1] Franciszek z Asyżu napominał swoich braci, aby „nachylić ucho serca”. [2]

Dlatego pierwszym słuchaniem, które należy odkryć na nowo w poszukiwaniu prawdziwej komunikacji, jest słuchanie samego siebie, swoich najprawdziwszych potrzeb, tych, które są wpisane w najgłębsze wnętrze każdej osoby. A możemy zacząć jedynie od wsluchania się w to, co czyni nas wyjątkowymi pośród stworzeń: pragnienie bycia w relacji z innymi i z Innym. Nie jesteśmy stworzeni do życia jako atomy, ale razem.

Słuchanie jako warunek dobrej komunikacji

Jest pewien sposób wykorzystania słuchu, który nie jest prawdziwym słuchaniem, ale jego przeciwieństwem: podsłuchiowaniem. W rzeczywistości wszechobecną pokusą, która dziś, w dobie sieci społecznościowych, wydaje się być jeszcze bardziej narzucająca, jest pokusa podsłuchiwania i śledzenia, wykorzystywania innych dla własnych korzyści. Przeciwnie, tym, co czyni komunikację dobrą i w pełni ludzką, jest właśnie słuchanie osoby, która stoi przed nami, twarzą w twarz, słuchanie drugiego, do którego zbliżamy się z lojalną, ufną i szczerą otwartością.

Brak umiejętności słuchania, którego tak często doświadczamy w życiu codziennym, jest niestety widoczny również w życiu publicznym, gdzie zamiast słuchać siebie nawzajem, często mówi się do siebie. Jest to przejaw tego, że zamiast szukać prawdy i dobra, szukamy konsensusu; zamiast słuchać, zwracamy uwagę na słuchalność. Z kolei dobra komunikacja nie stara się zaimponować publiczności ciętą odpowiedzią lub wrażeniem, które dążą do ośmieszenia rozmówcy, ale zwraca uwagę na racje drugiej strony i stara się uchwycić złożoność rzeczywistości. To smutne, gdy nawet w Kościele tworzą się ideologiczne sojusze, a słuchanie zanika i ustępuje miejsca jałowemu sporom.

W rzeczywistości, w wielu dialogach w ogóle się nie porozumiewamy. Po prostu czekamy, aż drugi skończy mówić, aby narzucić swój punkt widzenia. W takich sytuacjach, jak zauważa filozof Abraham Kaplan, [3] dialog staje się *duologiem*, monologiem w dwóch głosach. W prawdziwej komunikacji, z drugiej strony, zarówno „ja” jak i „ty” są „wychodzące”, docierają do siebie nawzajem.

Słuchanie jest więc pierwszym nieodzownym składnikiem dialogu i dobrej komunikacji. Nie można komunikować się, jeśli najpierw się nie słucha, a bez umiejętności słuchania nie ma dobrego dziennikarstwa. Aby dostarczać rzetelnych, wyważonych i kompletnych informacji, trzeba słuchać przez długi czas. Aby zrelacjonować wydarzenie lub opisać rzeczywistość w *reportażu*, trzeba umieć słuchać, być gotowym także do zmiany zdania i modyfikacji własnych początkowych założeń.

Tylko wtedy, gdy wyjdzie się z monologu, można osiągnąć zbieżność głosów, która jest gwarancją prawdziwej komunikacji. Słuchanie kilku źródeł, „niezatrzymywanie się w pierwszej gospodzie” – jak uczą nas eksperci w tej dziedzinie – zapewnia wiarygodność i powagę przekazywanych przez nas informacji. Słuchanie większej ilości głosów, słuchanie siebie nawzajem, także w Kościele, wśród braci i sióstr, pozwala nam ćwiczyć się w sztuce rozeznawania, która zawsze jawi się jako zdolność orientowania się w symfonii głosów.

Ale po co męczyć się słuchaniem? Wielki dyplomata Stolicy Apostolskiej, kard. Agostino Casaroli, mówił o „męczeństwie cierpliwości”, koniecznym, aby słuchać i być słuchanym w negocjacjach z najtrudniejszymi rozmówcami w celu uzyskania jak największego dobra w warunkach ograniczonej wolności. Ale nawet w mniej trudnych sytuacjach słuchanie wymaga zawsze cnoty cierpliwości, a także umiejętności pozwalania sobie na bycie zaskoczonym prawdą, nawet jeśli jest to tylko fragment prawdy, w osobie, której słuchamy. Tylko zdumienie umożliwia poznanie. Myślę o nieskończonej ciekawości dziecka, które patrzy na otaczający je świat z szeroko otwartymi oczami. Słuchanie z takim nastawieniem – z zachwytem dziecka w świadomości dorosłego – jest zawsze wzbogacające, ponieważ zawsze znajdzie się coś, choćby najmniejszego, czego mogę się nauczyć od drugiego i wykorzystać w swoim własnym życiu.

Umiejętność słuchania społeczeństwa w czasach zranionych przez długą pandemię jest cenniejsza niż kiedykolwiek. Tak ogromna nieufność, która nagromadziła się wcześniej wobec „informacji oficjalnych”, spowodowała również „infodemię”, w ramach której świat informacji coraz bardziej stara się być wiarygodny i przejrzysty. Musimy nadstawiać ucha i głęboko wsłuchiwać się, zwłaszcza w niepokoje społeczne spotęgowane spowolnieniem lub wstrzymaniem wielu działań gospodarczych.

Również rzeczywistość przymusowej migracji jest złożonym problemem i nikt nie ma gotowej recepty na jego rozwiązanie. Powtarzam,

że aby przezwyciężyć uprzedzenia wobec migrantów i stopić twardość naszych serc, powinniśmy spróbować wysłuchać ich historii. Dać imię i historię każdemu z nich. Wielu dobrych dziennikarzy już to robi. I wielu innych chciałoby to zrobić, gdyby tylko mogli. Zachęcajmy ich! Posłuchajmy tych historii! Każdy będzie mógł wtedy swobodnie wspierać politykę migracyjną, którą uzna za najważniejszą dla swojego kraju. Ale tak czy inaczej będziemy mieli przed oczami nie liczby, nie groźnych agresorów, ale twarze i historie konkretnych ludzi, spojrzenia, oczekiwania, cierpienia mężczyzn i kobiet, których będziemy mogli wysłuchać.

Słuchać się w Kościele

Również w Kościele istnieje wielka potrzeba słuchania i wsłuchiwania się. Jest to najcenniejszy i najbardziej odradzający dar, jaki możemy sobie nawzajem ofiarować. My, chrześcijanie, zapominamy, że posługa słuchania została nam powierzona przez Tego, który jest słuchaczem *par excellence* i do uczestnictwa, w którego dziele jesteśmy powołani. „Powinniśmy słuchać poprzez ucho Boga, jeśli chcemy móc przemówić poprzez Jego Słowo”. [4] Dlatego protestancki teolog Dietrich Bonhoeffer przypomina nam, że pierwsza służba, jaką jesteśmy winni innym w komunii, polega na słuchaniu ich. Kto nie wie, jak słuchać swojego brata, wkrótce nie będzie już w stanie słuchać Boga. [5]

W działalności duszpasterskiej najważniejszym dziełem jest „apostolat ucha”. Słuchanie przed mówieniem, jak napomina apostoł Jakub: „Niech każdy będzie chętny do słuchania, nieskory do mówienia” (1,19). Udzielić bezinteresownie trochę swojego czasu, aby słuchać ludzi, jest pierwszym aktem miłości.

Właśnie rozpoczął się proces synodalny. Módlmy się, aby była to wielka okazja do słuchania siebie nawzajem. Komunia bowiem nie jest wynikiem strategii i programów, ale buduje się we wzajemnym słuchaniu się braci i sióstr. Tak jak w chórze, jedność nie wymaga jednolitości, monotonii, ale wielości i różnorodności głosów, polifonii. Jednocześnie każdy głos w chórze śpiewa wsłuchując się w inne głosy i w odniesieniu do harmonii całości. Ta harmonia jest pomyślana przez kompozytora, ale jej realizacja zależy od symfonii wszystkich oraz pojedynczych głosów.

Ze świadomością, że uczestniczymy w komunii, która nas poprzedza i obejmuje, możemy na nowo odkryć Kościół symfoniczny, w któ-

rym każda osoba może śpiewać swoim własnym głosem, przyjmując jako dar głos innych, aby ukazać harmonię całości, którą tworzy Duch Święty.

Rzym, u św. Jan na Lateranie, 24.01.2022 r., wspomnienie św. Franciszka Salezego.

Przypisy:

- [1] *Nolite habere cor in auribus, sed aures in corde* (Sermo 380, 1, Nuova Biblioteca Agostiniana 34, s. 568).
- [2] *List do całego Zakonu*, Źródła Franciszkańskie, 216.
- [3] Por. *Życie dialogu*, w: J.D. Roslansky (red.), *A discussion at the Nobel Conference*, North-Holland Publishing Company – Amsterdam 1969, s. 89–108.
- [4] D. Bonhoeffer, *Życie wspólne*, Queriniana, Brescia 2017, s. 76.
- [5] Por. tamże, s. 75.

HOMILIA PAPIEŻA FRANCISZKA podczas Mszy św. beatyfikacyjnej bł. Jana Pawła I, Plac św. Piotra w Watykanie, 4 września 2022 r.

Jezus jest w drodze do Jerozolimy i dzisiejsza Ewangelia mówi, że „wielkie tłumy szły z Jezusem” (Łk 14,25). Iść z Nim oznacza pójść za Nim, czyli stać się uczniem. A jednak do tych osób Pan kieruje mowę nieatrakcyjną i bardzo wymagającą: nie może być Jego uczniem ten, kto nie kocha Go bardziej niż swoich bliskich, kto nie dźwiga Jego krzyża, kto nie odrywa się od dóbr ziemskich (por. w. 26–27.33). Dlaczego Jezus kieruje takie słowa do tłumu? Jakie jest znaczenie Jego napomnień? Spróbujmy odpowiedzieć na te pytania.

Przede wszystkim widzimy wielkie tłumy, wielu ludzi, idących za Jezusem. Możemy sobie wyobrazić, że wielu było zafascynowanych Jego słowami i zdumionych Jego czynami; a zatem widzieli w Nim nadzieję dla swojej przyszłości. Co zrobiłby każdy ówczesny nauczyciel, albo – możemy jeszcze zapytać – co zrobiłby przebiegły przywódca, widząc, że jego słowa i charyzma przyciągają tłumy i zwiększają dla niego uznanie? Tak dzieje się również dzisiaj: zwłaszcza w czasach kryzysu osobistego i społecznego, kiedy jesteśmy bardziej narażeni na uczucia gniewu lub jesteśmy przerażeni czymś, co zagraża naszej przyszłości, stajemy się bardziej bezradni. W ten sposób na fali emocji powierzamy

się tym, którzy ze zręcznością i sprytem wiedzą, jak posłużyć się tą sytuacją, wykorzystując lęki społeczeństwa i obiecując, że są „zbawcą”, który rozwiąże problemy, podczas gdy w istocie chcą zwiększyć swój wskaźnik popularności, swoją władzę, wywierane wrażenie, zdolność trzymania wszystkiego w garści.

Ewangelia mówi nam, że Jezus tak nie czyni. Styl Boga jest odmienny. Ważne jest zrozumienie stylu Boga, jak Bóg działa, Bóg działa zgodnie z pewnym stylem. Styl Boga jest odmienny od tych ludzi, bo On nie instrumentalizuje naszych potrzeb, nigdy nie wykorzystuje naszych słabości, aby powiększyć siebie. Tego, który nie chce nas uwieść podstępem i nie chce rozdawać tanich radości, nie interesują tłumy jak ocean. Nie uprawia kultu liczb, nie szuka aprobaty, nie jest bałwochwalcą osobistego sukcesu. Wręcz przeciwnie, zdaje się martwić, gdy ludzie podążają za Nim z euforią i łatwym entuzjazmem. Zamiast więc dać się pociągnąć powabowi popularności, bowiem popularność fascynuje. Zamiast dać się pociągnąć powabowi popularności domaga się od wszystkich, by starannie rozeznali powody, dla których za nim idą, i konsekwencje, jakie to za sobą pociąga. Istotnie, wielu z tego tłumu mogło pójść za Jezusem, ponieważ mieli nadzieję, że będzie On przywódcą, który wybawi ich od ich nieprzyjaciół, tym, który zdobędzie władzę i podzieli się nią z nimi, lub tym, który dokonując cudów, rozwiąże problemy głodu i chorób. Można iść za Panem z różnych powodów, a niektóre z nich, musimy to przyznać, są światowe: za doskonałymi pozorami religijnymi można ukryć zwykle zaspokajanie swoich potrzeb, dążenie do osobistego prestiżu, pragnienie odgrywania znaczącej roli, kontrolowania spraw, żądzą zajmowania miejsc i uzyskiwania przywilejów, dążenie do zdobycia uznania i jeszcze inne. To dzieje się dzisiaj pośród chrześcijan. Ale nie jest to styl Jezusa. I nie może to być styl ucznia i Kościoła. Jeżeli ktoś idzie za Jezusem, troszcząc się o korzyści osobiste, pomylił drogę.

Pan domaga się innej postawy. Pójście za Nim nie oznacza wejścia na jakiś dwór czy udziału w orszaku triumfalnym, nie oznacza też otrzymania ubezpieczenia na życie. Przeciwnie, oznacza również „dźwiganie swego krzyża” (Łk 14,27): tak jak On, brać na siebie ciężary własne i ciężary innych osób, czynić z życia dar, a nie własność, przeżywać je naśladując hojną i miłosierną miłość, jaką On żywi wobec nas. Są to wybory, które angażują całość istnienia; dlatego Jezus chce, aby uczeń nie przedkładał niczego ponad tę miłość, nawet najdroższych uczuć i największych dóbr.

Ale żeby to uczynić, musimy patrzeć na Niego bardziej niż na siebie, uczyć się miłości, czerpać ją od Ukrzyżowanego. Tam widzimy tę miłość, która daje siebie aż do końca, bez miary i bez granic. Miarą miłości jest miłowanie bez miary. My sami – mówił papież Luciani – „jesteśmy przedmiotem nieprzemijającej miłości Boga” (*Anioli Pańskich*, 10 września 1978 r.). Nieprzemijającej: nigdy nie gaśnie w naszym życiu, jaśnieje nad nami i rozświetla nawet najciemniejsze noce. Zatem patrząc na Krucyfik, jesteśmy wezwani do życia tą miłością: do oczyszczenia się z naszych wypaczonych wyobrażeń o Bogu i naszych zamknięć, do miłowania Jego i innych ludzi w Kościele i w społeczeństwie, nawet tych, którzy nie myślą tak jak my, nawet naszych nieprzyjaciół.

Miłować, nawet jeśli jego ceną jest ofiara, milczenie, niezrozumienie, samotność, trudności i prześladowania. Tak miłować, nawet za tę cenę, bo – często mawiał błogosławiony Jan Paweł I – jeśli chce się ucałować ukrzyżowanego Jezusa, „nie można nie pochylić się nad krzyżem i pozwolić, by ukłuł cię jakiś cień z korony, która jest na głowie Pana” (*Audjencia generalna*, 27 września 1978 r.). Miłość aż do końca, ze wszystkimi jej cierniami: nie rzeczy robione połowicznie, dostosowywanie się, czy spokojne życie. Jeśli nie stawiamy sobie wzniosłych celów, jeśli nie podejmujemy ryzyka, jeśli zadowalamy się wiarą rozwodnioną, jesteśmy – mówi Jezus – jak ci, którzy chcą zbudować wieżę, ale nie obliczają dobrze środków potrzebnych do tego celu; „kładą fundamenty”, ale potem „nie zdołają wykończyć” dzieła (w. 29). Jeśli z obawy przed utratą siebie rezygnujemy z dawania siebie, zostawiamy rzeczy niedokończone: relacje, dzieło, powierzone nam obowiązki, marzenia, a nawet wiarę. I tak w końcu żyjemy połowicznie – a jakże wielu ludzi żyje połowicznie, także i my! Wiele razy jesteśmy kuszeni, by żyć połowicznie, żyć nigdy nie stawiając decydującego kroku – to oznacza życie połowiczne – nigdy nie startujemy, nigdy nie ryzykujemy dla dobra, nigdy nie poświęcamy się naprawdę dla innych. Jezus tego od nas żąda: żyj Ewangelią i przeżywaj życie, nie połowicznie, ale aż do końca. Żyj Ewangelią, przeżywaj życie bez kompromisów.

Bracia, siostry, tak żył nowy błogosławiony: w radości Ewangelii, bez kompromisów, miłując aż do końca. Uosabiał ubóstwo ucznia, które polega nie tylko na oderwaniu się od dóbr materialnych, ale przede wszystkim na przewyciężeniu pokusy postawienia siebie w centrum lub szukania własnej chwały. Przeciwnie, za przykładem Jezusa był pasterzem cichym i pokornym. Uważał siebie za pył, na którym Bóg

raczył napisać (por. A. Luciani/Giovanni Paolo I, *Opera omnia*, Padova 1988, t. II, 11). Dlatego powiedział: „Pan tak bardzo polecił: bądźcie pokorni. Nawet jeśli dokonasz wielkich rzeczy, powiedz: sługami nieużytecznymi jesteśmy” (*Audiencja generalna*, 6 września 1978 r.).

A papież Luciani uśmiechem potrafił przekazywać dobroć Pana. Piękny jest Kościół o obliczu radosnym, obliczu pogodnym, obliczu uśmiechniętym, który nigdy nie zamyka drzwi, który nie czyni serc cierpkimi, który nie narzeka, i nie żywi urazy, który nie jest rozgniewany, Kościół, który nie jest rozgniewany i niecierpliwy, który nie jawi się ponury, który nie cierpi na nostalgię za przeszłością, popadając we wstecznictwo. Módlmy się o to do naszego ojca i brata, prośmy, aby nam wyjednał „uśmiech duszy”, ów jaśniejący, który nie okłamuje: uśmiech duszy; prośmy jego słowami o to, o co sam prosił. I mawiał tak: „Panie, weź mnie takim, jakim jestem, z moimi wadami, z moimi ułomościami, ale uczyn mnie takim, jakim chcesz” (*Audiencja generalna*, 13 września 1978 r.). Amen.

**POZDROWIENIE POLAKÓW
PRZEZ PAPIEŻA FRANCISZKA,
Plac św. Piotra w Watykanie, 21 września 2022 r.**

Pozdrawiam serdecznie Polaków. Dziękuję wam za dar modlitwy, którą towarzyszyliście mi podczas mojej pielgrzymki do Kazachstanu. Witam szczególnie uczestników obchodów 40. rocznicy powstania Fundacji Jana Pawła II, ustanowionej przez tegoż mojego Poprzednika. Dziękuję za waszą obecność i zachęcam was, abyście propagowali w świecie jego dziedzictwo duchowe, naśladowając świętość jego życia. Niech Bóg wam błogosławi.

Episkopat Polski

SŁOWO KOMISJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KEP z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2022/2023

Rozpoczynany nowy rok szkolny jest darem Pana Boga dla nas wszystkich. Chcemy tworzyć wspólnotę, być razem, uczyć się i pracować nad sobą, każdy według swej roli i powołania. Chcemy razem podejmować wyzwania, które przynosi nowy rok szkolny i katechetyczny.

Program duszpasterski na najbliższy rok zaprasza nas do wiary w Kościół Chrystusowy. Odkrywajmy piękno Kościoła jako wspólnoty, w której możemy doświadczać obecności i działania Boga. Okazją ku temu jest formacja w wielu grupach i ruchach religijnych działających w naszych parafiach. Włączajmy się w życie tych różnorodnych wspólnot formacyjnych. Jest to zaproszenie do wszystkich nas zaangażowanych w wychowanie. Szczególnym czasem doświadczenia Kościoła Chrystusowego będą organizowane w przyszłym roku Światowe Dni Młodzieży w Lizbonie. Skorzystajmy z tej szansy pogłębienia swojej wiary w Chrystusa i Jego Kościół.

W duchu wiary w Kościół Chrystusowy bądźmy otwarci na wszystkich, których spotkamy na naszej drodze życia. Nieśmy ofiarnie pomoc dla naszych braci i sióstr z Ukrainy. W naszych szkołach i rodzinach okazaliśmy im w ostatnim czasie tak wiele serca i gościnności. Dziękując za to dobro, twórzmy nieustannie wspólnotę, w której jest miejsce dla każdego.

Drodzy Uczniowie! Jesteście bardzo ważnymi członkami Kościoła. Bądźcie posłańcami pokoju Bożego dla swoich kolegów i koleżanek. Czas nauki niech będzie nawiązywaniem i pogłębianiem osobistej relacji z Chrystusem obecnym w Kościele. Otoczcie troską szczególnie tych, którzy przeżywają różnorodne problemy osobiste. Pandemia spowodowała, że wielu młodych ludzi zaczęło cierpieć i odczuwać różne lęki. Starajmy się ich zauważyć, okazując im bliskość i wsparcie.

Drodzy Nauczyciele! Jesteście nam bardzo potrzebni. Bez Was młodzi ludzie tracą możliwość kształcenia się i wychowania. Niech Was nigdy nie zabraknie! Nie ztraćcie poczucia własnego wybrania i potrzeby Waszej nauczycielskiej misji. Dziękujemy Wam za Wasz trud i poświęcenie.

W sposób szczególny dziękujemy wszystkim Nauczycielom religii i Katechetom. Wasza posługa pomaga młodym odkrywać piękno Kościoła Chrystusowego. Bądźcie silni wobec wszystkich trudności. Podjmujcie wysiłek własnej formacji, aby nauczanie było na najwyższym

poziomie. Zachęcajcie swoich bliskich i znajomych do wyboru studiów dających przygotowanie do pracy katechetycznej. Ufam, że dzięki naszemu wspólnemu zaangażowaniu nie zabraknie osób chętnych do nauczania religii. Odrzućmy lęki spowodowane myśleniem, że lekcja religii jest przedmiotem trudnym lub niepewnym co do swej przyszłości. Postrzegajmy lekcję religii jako pracę piękną, pewną i potrzebną.

Was, Drodzy Rodzice, proszę o pomoc i życzliwość w dziele wychowania waszych pociech. Miejcie staranie o wychowanie religijne Waszych dzieci. Posyłajcie Wasze dzieci na lekcje religii. Wśród całej troski o wychowanie niech nie zabraknie troski o Pana Boga w życiu Waszych dzieci.

Przeżyjmy twórczo XII Tydzień Wychowania, który rozpocznie się w naszej Ojczyźnie w niedzielę 11 września. Hasłem będą słowa Jezusa zaczerpnięte z Ewangelii św. Jana: „Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14,6). Odkrywajmy w Chrystusie drogę i sens wychowania.

Na nowy rok szkolny życzymy wszystkim Bożego błogosławieństwa.

W imieniu Komisji Wychowania Katolickiego KEP
+ Wojciech Osiał

Warszawa–Łowicz, dn. 1.09.2022 r.

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI
z okazji XII Tygodnia Wychowania
„Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14,6)

Drodzy Bracia i Siostry,

Już od dwunastu lat w pierwszą niedzielę września kierujemy do Was słowo związane z Tygodniem Wychowania. W dzisiejszej Ewangelii Jezus przypomina swoim słuchaczom: „Nikt z was, kto nie wyrzeka się wszystkiego, co posiada, nie może być moim uczniem” (Łk 14,33). Te słowa Chrystusa uczą nas, że dojrzała decyzja pójścia za Jezusem wymaga konkretnych odniesień do naszego całego życia, w tym także do dzieła wychowania. Musimy więc pytać siebie nieustannie, w jaki sposób my, jako wychowawcy, rodzice, dziadkowie, nauczyciele, uwzględniamy w naszych relacjach z wychowanekami to, że jesteśmy uczniami Chrystusa?

Mysłą przewodnią XII Tygodnia Wychowania, który rozpocznie się w naszej Ojczyźnie w przyszłą niedzielę, stanowiąc będą słowa Jezusa zaczerpnięte z Ewangelii św. Jana: „Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14,6). Towarzyszyć nam będzie również postać św. abpa Józefa Bilczewskiego, którego setną rocznicę śmierci będziemy przeżywać w tym roku szkolnym. Urodził się on 26 kwietnia 1860 r. w Wilamowicach, na terenie dzisiejszej diecezji bielsko-żywieckiej, a zmarł 20 marca 1923 r. we Lwowie. Był rektorem Uniwersytetu Lwowskiego i w latach 1900–1923 arcybiskupem metropolitą lwowskim. Św. Józef Bilczewski w swej działalności i nauczaniu wiele miejsca poświęcił sprawie chrześcijańskiego wychowania dzieci, młodzieży i dorosłych. Świadectwem tego są treści wychowawcze zawarte w jego pasterskich listach, które pisał w kaplicy przed Najświętszym Sakramentem.

1. Konieczność perspektywy wiary w wychowaniu

Św. abp Józef Bilczewski w jednym ze swoich listów napisał: „Istnienie i zadanie człowieka nie kończy się na tym świecie. (...) Dzięki Bogu, że nie, bo gdyby doczesność była nam ostatecznym kresem, to życie nasze, życie ludzkości byłoby najstraszniejszą zagadką” (św. abp Józef Bilczewski, *„O Kościele Chrystusowym”. List Pasterski do duchowieństwa i wiernych*). Życie człowieka nie ogranicza się do doczesności, dlatego chrześcijański wychowawca patrzy na swoje zadania z perspektywy wiary, która sięga poza horyzont tego świata. Dla arcybiskupa Bilczewskiego Kościół jest „szkołą dla nieba”, która w swym programie wychowawczym uwzględnia ostateczny cel istnienia. Takie spojrzenie ratuje przed pesymizmem sianym przez tych, „według których nie warto żyć”, gdyż „życie, według nich jest złem i tylko złem”, i tworzy je tylko „bezcelowe ciągle cierpienie i straszna nuda” (św. abp Józef Bilczewski, *„Młodości! Ty nad poziomy wylatuj!” List Pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*). Wiara i zaufanie Bogu wnosi natomiast w pracę wychowawczą optymizm i nadzieję. Życie ma sens. Gwarantem tego sensu jest Bóg, który pomimo obecnego w świecie zła i cierpienia zapewnia nas, że to do Niego należy ostatnie słowo. Sens ma również wychowywanie, także wtedy, kiedy w życiu wychowanków nie widać jeszcze owoców podejmowanych wysiłków. Trzeba oczywiście czynić wszystko, co w naszej ludzkiej mocy, korzystać z dostępnych metod i środków wychowawczych, ale trzeba też pamiętać o modlitwie

i powierzeniu wychowanków Bogu, który „mocą działającą w nas może uczynić nieskończenie więcej, niż prosimy czy rozumiemy” (Ef 3,20).

2. Decyzje zawsze z Jezusem – Droga

Uwzględnienie w życiu perspektywy wiary ma też wpływ na podejmowanie przez nas życiowych decyzji. Człowiek, który z wiarą patrzy na życie, w planowaniu swojej przyszłości radzi się zawsze Jezusa, który jest jedyną pewną i bezpieczną Drogą. Dokonując w ten sposób mądrych wyborów dobrze i kompetentnie będzie wypełniał swe obowiązki. Będzie czynił wszystko z oddaniem i z miłością. Powiemy wtedy o kimś takim, że jest to lekarz, nauczyciel, ksiądz, urzędnik z „powołania”. Ten ktoś odnalazł swoje miejsce w życiu i dobrze wykorzystuje swoje predyspozycje oraz talenty w służbie Bogu i dla dobra bliźnich.

Św. abp Józef Bilczewski wychodząc z założenia, że ludzie najlepiej spełniają to, do czego Ignie ich serce, widzi w rozeznawaniu życiowej drogi z Bogiem jeden z najważniejszych elementów formacji własnej: „Strach ogarnia mię na myśl – pisze św. Józef Bilczewski – że całe życie człowieka zależy od dwóch, trzech czy czterech *tak* i od tyluż *nie*, wypowiedzianych między dziesiątym a trzydziestym rokiem życia lub nawet wcześniej”. Pochopne decyzje, podejmowane bez głębszego namysłu, wynikające z towarzyszącej im płytkiej motywacji mogą wyrzucić negatywne skutki na całe dalsze życie. Stąd konieczność nieustannego zadawania sobie pytania, czego oczekuje od nas w danej chwili Bóg: „Przed wszystkim mamy zawsze pamiętać o tym, że życie nie jest igraszką losu i nie wedle ślepego układa się trafu. Miłość Boża nas stworzyła, ona też obmyśliła stan, czyli drogę, na której najbezpieczniej i najpozyteczniejszym możemy spełnić obowiązki na ziemi i zdążyć do nieba” (św. abp Józef Bilczewski, *„Młodości! Ty nad poziomy wylatuj!” List Pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*). Życiowe decyzje powinny być zawsze poprzedzone modlitwą i rozeznaniem woli Bożej. Trzeba pamiętać, że poczucie szczęścia i satysfakcja w życiu nie są celem procesu rozeznawania, ale pojawiają się jako „skutek uboczny” dobrych decyzji.

3. Przemieniające spotkanie z Jezusem – Życiem

Arcybiskupowi Józefowi Bilczewskiemu przyszło kierować archidiecezją łwowską w czasie, gdy Polska po 123 latach zaborów odzyskiwa-

ła na nowo utraconą wolność. W listopadzie 1918 roku skończył pisać obszerny list, a właściwie traktat pedagogiczny poświęcony kształtowaniu charakteru, który opublikował jako *List pasterski skierowany do uczniów szkół średnich*. Bardzo ciekawie zwraca w nim uwagę, że choć na przestrzeni wieków pojawiało się wielu bardzo szlachetnych ludzi, to nikt z nich nie był w stanie urzeczywistnić w swym życiu ideału doskonałego człowieka. Przywołuje przykład Cycerona, który stwierdził, że filozofowie opisali wprawdzie, jakie cechy powinien mieć „idealny mędrzec”, jeśli w ogóle się kiedyś pojawi, ale on, Cyceron, żadnego takiego człowieka jeszcze nie spotkał. Natomiast abp Bilczewski ukazuje Osobę, która stanowi ucieleśnienie tego ideału. Jest nią Jezus Chrystus. Jezus pogodził w sobie w harmonijny sposób to, co może wydawać się nie do pogodzenia: „Jest w Nim prawda bez zarozumiałości, skromność bez afektacji, stałość bez uporu, miękkość bez pobłażliwości, powaga bez wyniosłości, życzliwość bez słabości, umartwienie bez wyszukanej ostrości, pokora razem z godnością, prostota razem z dostojnością, największa ruchliwość obok najgłębszego spokoju, modlitwa, ale i praca, nienawiść do złego, ale współczucie dla złych (...) ukochanie samotności, ale też oddanie się życiu towarzyskiemu, o ile tego wymagało Jego posłannictwo. (...) Chrystus w codziennym obcowaniu z ludźmi był przystępny, pełen szczerości i najwyższej delikatności. (...) Nigdy więcej majestat nie był tak słodki, jak u Jezusa, a dobroć równie majestatyczna” (św. abp Józef Bilczewski, „Charakter”. *List Pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*).

Prosimy wszystkich Rodziców, Duszpasterzy i Katechetów, by odczytali te słowa jako zachętę do włączenia się w dzieło ewangelizacji, której celem jest budowanie zażyłej więzi z Jezusem. Zróbmy wszystko, by przygotowanie do sakramentów świętych, zwłaszcza sakramentu bierzmowania we wszystkich polskich parafiach miało charakter ewangelizacyjny. Zatrószymy się o rozwój wspólnot ewangelizacyjnych. Doświadczenie głębokich więzi we wspólnocie, pośrodku której jest Chrystus, otwiera serca i stanowi najtrwalszy motyw trwania w przyjaźni z Bogiem.

Drodzy Bracia i Siostry, każde spotkanie z Jezusem to nie tylko okazja, aby kontemplować Jego Osobę, ale też źródło siły do zmiany życia. Mówią o tym historie ludzi, którzy tego doświadczyli i byli w stanie rozpocząć wszystko od nowa niezależnie od okoliczności życiowych i obciążeń z przeszłości. Wymownym znakiem wobec świata jest sprawowanie przez papieża Franciszka Mszy Wieczerzy Pańskiej w za-

kładach karnych. Odwiedzając w czasie Światowych Dni Młodzieży w Panamie Ośrodek Karny dla Nieletnich papież Franciszek powiedział: „Jezus przełamuje logikę, która oddziela, wyklucza, izoluje i fałszywie dzieli między dobrymi a złymi. Papież dodał, że „Pan Jezus czyni to stwarzając więzi”.

4. Ku lepszemu poznaniu Jezusa – Prawdy

W jednym ze swoich listów pasterskich abp Bilczewski zwracając uwagę na dobrodziejstwa płynące z korzystania przez jego diecezjan z usług towarzystw ubezpieczeniowych, przypomina, że trzeba również pamiętać o asekuracji swej duszy na szczęśliwe życie wieczne. Polisa ubezpieczeniowa musi być odnawiana co roku, w przeciwnym razie straci ważność. Tak samo stale trzeba dbać o rozwój wiary, aby być ubezpieczonym „od ognia wiecznego i na szczęśliwe życie wieczne” (św. Abp Józef Bilczewski, „*Sumienie*”. *List pasterski w latach wojny 1914–1915*).

Dzisiaj coraz wyraźniej widać konieczność szeroko rozumianej troski o formację stałą dorosłych, w tym o poziom wiedzy religijnej. Abp Józef Bilczewski z właściwą sobie przenikliwością pisał: „Nie wystarczy wyuczenie się na pamięć kilku formułek katechizmu czy dogmatyki i etyki. Nic bardziej religii nie szkodzi jak powierzchowna jej znajomość. (...) Choćbyście i najpilniej się uczyli, to ta szczypta wiedzy religijnej, której nabędziecie w szkole, nie może wam starczyć na całe życie” (św. abp Józef Bilczewski, „*Młodości! Ty nad poziomy wylatuj!*” *List Pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*). Jako rektor Uniwersytetu Lwowskiego św. Józef Bilczewski wzywał swych studentów, by rozwijali wiedzę religijną poprzez lekturę książek czy słuchanie kazań tak, by zharmonizować znajomość prawd wiary i ich głębokich uzasadnień ze zdobytym wykształceniem (św. abp Józef Bilczewski, „*Młodości! Ty nad poziomy wylatuj!*” *List Pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*). Niech każdy z nas postawi sobie pytanie o poziom swojej wiedzy religijnej. Zasada dotycząca ludzkich relacji, w myśl której, jeśli się kogoś kocha, zmierza się do tego, aby go jak najlepiej poznać, obowiązuje także w naszej relacji z Bogiem. Dziś bez przeszkód można dotrzeć do dobrej literatury religijnej w postaci książek i czasopism, działają katolickie rozgłośnie radiowe, dostępne są programy telewizyjne redakcji katolickich. Niewyczerpanym źródłem dobrych treści pogłębiających wiarę jest rów-

niez Internet. Starajmy się korzystać z tych wszystkich możliwości. Szczególnie cenne są organizowane w parafiach spotkania w ramach katechezy dorosłych.

Drodzy Bracia i Siostry,

Zapraszamy Was wszystkich do włączenia się w przeżywanie XII Tygodnia Wychowania w Polsce. Słowa tej zachęty kierujemy do Rodziców, Nauczycieli i Wychowawców, Duszpasterzy i Katechetów, Przedstawicieli środków społecznego przekazu, Parlamentarzystów Samorządowców odpowiedzialnych za realizację procesu wychowawczego i kształt szkoły w naszej Ojczyźnie.

Niech we wszystkim, co czynimy, towarzyszy nam przesłanie św. abpa Józefa Bilczewskiego: „Panu Bogu dajmy zawsze pierwsze miejsce w naszej myśli i sercu! Nie traćmy Go nigdy z oczu! Niech będzie tą gwiazdą, wedle której mamy się orientować w każdym życia przypadku” (św. abp Józef Bilczewski, *„Młodości! Ty nad poziomy wylatuj!” List Pasterski do uczniów szkół średnich i seminariów nauczycielskich*).

Jakże ważne jest to, byśmy kształtowali serca własne i bliźnich w oparciu o Ewangelię. Tak uformowane serca będą mężne i zdolne do konfrontacji z trudną sytuacją, w jakiej przychodzi nam żyć. Będą też otwarte na drugiego człowieka, co jest tak istotne zwłaszcza dziś, kiedy tak wiele naszych Sióstr i Braci z Ukrainy uciekając przed wojną przybyło do naszego kraju. Przyjmujemy ich z miłością. Niech nigdy nam nie zabraknie tej miłości i potrzeby bliskości z tymi, którzy nas potrzebują. To jest sprawdzian naszej wiary i owoc wychowania w szkole Chrystusa, który jest Drogą, Prawdą i Życiem.

Na rozpoczynający się wkrótce XII Tydzień Wychowania przyjmijcie Boże błogosławieństwo i zapewnienie o modlitwie w intencji wszystkich polskich Wychowawców oraz tych, wobec których podejmują oni swą posługę.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi obecni na 392. Zebraniu Plenarnym KEP, Zakopane, 6–7.06.2022 r.

List przeznaczony do wykorzystania duszpasterskiego w niedzielę, 4.09.2022 r.

KONDOLENCJE PRZEWODNICZĄCEGO KEP po śmierci Królowej Elżbiety II

Jego Eminencja
Kard. Vincent Gerard Nichols
Arcybiskup Westminster
Przewodniczący Konferencji Biskupów Katolickich Anglii i Walii

Warszawa, dnia 8 września 2022 roku
Święto Narodzenia NMP

Eminencjo,
Najdostojniejszy Księżę Kardynale,

z wielkim smutkiem przyjąłem informację o śmierci królowej Elżbiety II. W imieniu Konferencji Episkopatu Polski chciałbym przekazać wyrazy współczucia wszystkim, których zasmuciło jej odejście.

Zmarłą powierzam dobremu Bogu, prosząc o miłosierdzie. Cały naród brytyjski zapewniam o duchowej bliskości i modlitwie wiernych i pasterzy Kościoła w Polsce.

Królowa Elżbieta II była symbolem jedności Zjednoczonego Królestwa oraz symbolem tych wartości, na których zbudowano Europę. Jej miłość do narodu, miłość do rodziny, poświęcenie oraz poczucie obowiązku, roztropność, mądrość, doświadczenie oraz duch służby mogą stać się wzorem nie tylko dla przedstawicieli współczesnej klasy politycznej, ale dla każdego z nas.

Wraz ze śmiercią Elżbiety II kończy się pewna epoka w historii Europy, Zjednoczonego Królestwa. Ufam, że jej następca król Karol III będzie otwarty na działanie Ducha Świętego, prowadząc dalej monarchię ku prawdzie i pomyślności.

Z wyrazami szacunku, przesyłam braterskie pozdrowienia w Chrystusie,

+ Stanisław Gądecki
Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

**KOMUNIKAT RADY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
DS. MIGRACJI, TURYSTYKI I PIELGRZYMEK
z okazji 108. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy w Kościele,
25 września 2022 r.**

W ostatnim czasie na wiele sposobów towarzyszymy przybywającym do naszego kraju uchodźcom, których horror wojny w Ukrainie zmusił do opuszczenia własnych domów. Niosą oni z sobą doświadczenia śmierci bliskich i okrucieństwa niszczących nie tylko domy, ale także życiowe plany i marzenia. Równocześnie do naszego kraju ciągle przybywają poszukujący poprawy swojej sytuacji bytowej migranci, z których pracy korzystamy. W takiej sytuacji nadzwyczaj aktualnie brzmi proponowane przez papieża Franciszka hasło tegorocznego *Orędzia na 108. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy*: „Budować przyszłość z migrantami i uchodźcami”. Sytuacja przybywających migrantów i uchodźców otwiera coraz wyraźniej perspektywę tworzenia wspólnej przyszłości w Polsce.

Otwartość i solidarność względem cudzoziemca nie są dla chrześcijanina wyłącznie odruchem humanitarnym, lecz nade wszystko praktykowaniem religijnych nakazów, stają się moralną powinnością. Jak pisał św. Jan Paweł II, jednym z wyrazów katolicyzmu jest „gościnność okazana cudzoziemcowi, niezależnie od wyznawanej przez niego religii, odrzucenie wszelkich barier i dyskryminacji rasowej oraz uznanie osobowej godności każdego człowieka, czemu winna towarzyszyć aktywna obrona jego niezwykłych praw” (*Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy*, 1998).

W centrum naszej uwagi znajdują się zwłaszcza uchodźcy: zarówno przybywający do nas z Ukrainy, jak i z innych naznaczonych przemocą czy niesprawiedliwością regionów świata. „W każdym z nich jest obecny Jezus zmuszony, jak w czasach Heroda, do ucieczki, aby siebie ocalić. Jesteśmy wezwani, by w ich twarzach rozpoznać oblicze Chrystusa głodnego, spragnionego, nagiego, chorego, obcego i więźnia, który jest dla nas wyzwaniem” (por. Mt 25,31–46, *Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy*, 2020). Aktualny jest zatem apel o humanitarne traktowanie wszystkich poszukujących w Polsce schronienia i lepszego życia, niezależnie od ich statusu, narodowości czy miejsca przekraczania polskiej granicy. Ich godność nie może być nigdy ograniczana czy zawieszana przez jakiegokolwiek prawo.

Należy wyrazić wdzięczność tym, którzy nie ustają w niesieniu pomocy uchodźcom. Usłyszeliśmy bowiem i w niespotykany dotąd sposób odpowiedzieliśmy na słowa Jezusa „Wy dajcie im jeść” (Mt 14,16). Staliśmy się świadkami cudu rozmnożenia naszego polskiego chleba. Dziękujemy Caritas Polska, parafiom, organizacjom społecznym, lokalnym społecznościom i całej rzeszy ludzi dobrej woli, którzy – pomagając – dają świadectwo prawdziwie chrześcijańskiej postawy. Żaden bezinteresowny gest i okazane wsparcie nie będą przez Boga zapomniane.

Jednak wraz z upływającym czasem osłabiać się może zaangażowanie społeczeństwa. Prośmy naszego Pana, aby nie pozwolił nam przyzwyczaić się do niedoli bliźniego. Niech nie gaśnie ten zapał, który przemienia także nas samych. W encyklice *Fratelli tutti* papież Franciszek zwraca uwagę, że „ten, kto nie żyje w braterskiej bezinteresowności, czyni ze swojego życia zachłanny handel, zawsze odmierzając to, co daje i co otrzymuje w zamian”. Czasem wystarczy niewiele: nawet drobny, życzliwy gest, będący wyrazem braterskiej miłości, może być dla przybyszów ważnym znakiem naszej otwartości na ich potrzeby.

Bardzo ważne jest, aby troska o uchodźców i migrantów nabrała charakteru systemowego. Niezbędne jest współdziałanie instytucji państwowych, samorządowych i organizacji pozarządowych, jak również parafii. Pilnym wyzwaniem jest podjęcie trudu mądrego procesu integracji przybyszów we „wspólnym domu”. Roztropnie zaplanowana integracja pozwala także oczekiwać od przybyszów, aby odnosili się w sposób otwarty i pozytywny do społeczeństwa, które ich przyjmuje, przestrzegali jego porządku, legalności i bezpieczeństwa społecznego (*Przyjęcie Chrystusa w uchodźcach i przymusowo przesiedlonych*, 2017). Bezpieczna integracja jest potrzebna społeczeństwu przyjmującemu i osobom przyjmowanym. Wówczas współżycie społeczne może zostać oparte na mądrych, ale i wymagających zasadach. Do społeczności przyjmującej należy zatem stworzenie odpowiednich warunków i społecznego klimatu współżycia, które będą sprzyjać integracji. Uchodźcy i migranci wniosą do naszego społeczeństwa tyle, ile damy im możliwość wnieść.

Ważną rolę w towarzyszeniu uchodźcom i migrantom może pełnić parafia. Św. Jan Paweł II przypominał, że parafia „oznacza dom gościnie otwarty na przybyszów, przyjmuje wszystkich i nie dyskryminuje nikogo, bo nikt nie jest w niej obcy”. Wskazywał także, że dla wspólnoty parafialnej troska o cudzoziemców nie stanowi ubocznej działalności, lecz jest obowiązkiem wpisanym w jej instytucjonalne zadania (*Oreędzie*

na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 1999). Zachęcamy duszpasterzy, od których gotowości do inicjowania działań wiele dziś zależy, aby wraz ze swoimi parafianami starali się czynić z parafii prawdziwe szkoły gościnności. Godne poparcia i promowania są inicjatywy organizowania kursów języka polskiego i znajomości polskiej kultury, adaptacji starych lub budowy nowych mieszkań chronionych, klubów integracji, centrów pomocy cudzoziemcom, które posłużą obcokrajowcom, a w dalszej perspektywie mogą stać się oazami pomocy wszelkim grupom potrzebujących wsparcia i integracji w społeczeństwie. Równie istotne wydają się działania Kościoła na poziomie parafii na rzecz integracji społecznej poprzez wsparcie ukraińskich rodzin w opiece nad dziećmi i ich edukacji (pomoc w odrabianiu lekcji, dodatkowa nauka polskiego dla dzieci). Działania na poziomie szkoły wymagają wsparcia również poza nią. Musimy mieć jednocześnie na uwadze, że podstawę tożsamości stanowią kultura i język kraju pochodzenia, co powinniśmy przyjąć ze zrozumieniem i szacunkiem. Podejmowane dzisiaj inicjatywy na rzecz Ukraińców mogą wytyczyć na przyszłość wzorce działań na rzecz migrantów i uchodźców w ogóle.

Wezwanie św. Piotra „okazujcie sobie wzajemną gościnność bez szemrania!” (1 P 4,9) jednoznacznie kształtuje nasze postawy również względem uchodźców i migrantów. Czyż dobroć może być zarezerwowane jedynie dla swoich? W przeciwnym razie grozi nam, że ludzkie dramaty zostaną wykorzystane do rozgrywek politycznych, rozbudzania niebezpiecznych ksenofobicznych nastrojów i podsycania poczucia niesprawiedliwości społecznej. Nic nie może usprawiedliwić praktyki, gdy pracodawcy, wykorzystując trudne położenie przybyszów, mierzą wartość ich pracy gorszą miarą niż rodzimych pracowników.

W formowaniu postaw względem uchodźców i imigrantów nie do przecenienia rolę odgrywają media. Mogą one współtworzyć kulturę solidarności, ale też kreować uprzedzenia i podsycać atmosferę zagrożenia. Pobudzanie niechęci i wrogości względem znajdujących się w trudnym położeniu przybyszów jest działaniem szczególnie niegodziwym. Wszyscy jesteśmy zobowiązani do tego, aby „promować pozytywny przekaz solidarności w stosunku do migrantów, osób ubiegających się o azyl oraz uchodźców” (*Odpowiedź uchodźcom i migrantom...*, 2017).

Do wszystkich przybyszów kierujemy słowa braterskiej miłości. Chcemy Was zapewnić o pełnej solidarności, życzliwości i otwartości na Wasze potrzeby. W zmaganiu z trudnościami nie jesteście i nie pozostaniecie sami. Łączymy się z Wami we wspólnocie bólu i współczucia,

ale i wypływającego z wiary przekonania, że barbarzyństwo i niesprawiedliwość nigdy nie mają ostatniego słowa.

Apelujemy do wiernych o modlitwy o pokój, sprawiedliwość społeczną i ustanie przyczyn przymusowych migracji. Prośmy o potrzebne siły dla przybyszów, jak również dla nas samych, dla tych, którzy ich przyjmują. Pamiętajmy w modlitwie o tysiącach uchodźców i migrantów, którzy co roku tracą życie na różnych migracyjnych i uchodźczych szlakach, w drodze do lepszego świata. Módlmy się także za nas samych, abyśmy rozbudzali w sobie i w naszych środowiskach postawy prawdziwej gościnności i autentycznego braterstwa.

Naszemu wysiłkowi w goszczeniu uchodźców i migrantów niech towarzyszy błogosławieństwo Boże.

bp Krzysztof Zadarko

Przewodniczący Rady KEP ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek

Warszawa, dn. 21.09.2022 r.

Biskup diecezjalny

I. DEKRETY I ZARZĄDZENIA

DEKRET w sprawie sprawowania liturgii rzymskiej sprzed reformy z 1970 roku w Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej

Papież Franciszek w Liście apostolskim w formie Motu proprio *Traditionis custodes* z dnia 16 lipca 2021 roku określił nowe zasady stosowania liturgii rzymskiej sprzed reformy z 1970 roku (tzw. rytu przedso-borowego lub tzw. Mszy trydenckiej).

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w tym dokumencie (art. 2), po za-sięgnięciu opinii kapłanów i świeckich oraz upewniwszy się, że dotych-czasowe działania w tym zakresie na terenie diecezji koszalińsko-koło-brzeskiej nie wykluczają ważności i prawowitości reformy liturgicznej, nakazów Soboru Watykańskiego II i Magisterium papieża (art. 3 §1), dbając o jedność wspólnoty Kościoła i dobro duchowe wiernych przy-wiązanych do dawnego rytu rzymskiego, określam następujące zasady dotyczące celebracji eucharystycznych z użyciem *Mszалу Rzymskiego* zatwierdzonego przez św. Jana XXIII w 1962 r.:

1. Msze Święte według *Missale Romanum* z 1962 roku, mogą być sprawowane na terenie diecezji koszalińsko-koło-brzeskiej tylko w miejscach i w czasie, w których były one sprawowane do-tychczas (por. art. 3 §2 i 3), tj.:
w Koszalinie – (kościół św. Józefa Oblubieńca NMP) w soboty, w co drugą niedzielę, w święta; w Słupsku – (kaplica św. Jerze-go) w 2. i 4. niedzielę miesiąca, w święta; w Pile – (kaplica św. Jana Bosko) w jedną niedzielę w miesiącu.
2. Sprawowanie Mszy św. według *Mszалу* sprzed reformy z 1970 r. poza wskazanymi wyżej miejscami i przez prezbitera nieposia-dającego na to zgody Biskupa Koszalińsko- Koło-brzeskiego jest zabronione.
3. Podczas takich celebracji czytania mszalne mają być proklamowane w języku polskim, z wykorzystaniem przekładów Pisma Świętego zatwierdzonych przez Konferencję Episkopatu do użytku liturgicznego, wybierając perykopy wskazane w *Missale Romanum* z 1962 r. (art. 3 §3).
4. Wierni uczestniczący w Mszach św. według *Missale Romanum* z 1962 r. powinni nawiązywać i ugruntowywać komunie z wła-

- snymi wspólnotami parafialnymi, biorąc udział w celebracji sakramentów świętych sprawowanych według ksiąg liturgicznych promulgowanych przez papieży Pawła VI i Jana Pawła II, a zwłaszcza Eucharystii, powinni także uczestniczyć w nabożeństwach, rekolekcjach i innych praktykach organizowanych w parafiach (por. art. 1).
5. Nie ma możliwości sprawowania sakramentów z użyciem *Rituale Romanum* i *Pontificale Romanum* sprzed reformy liturgicznej Soboru Watykańskiego II (art. 1 i 8).
  6. Nie ma możliwości tworzenia nowych grup celebrujących Msze św. według Mszału sprzed reformy z 1970 r. (art. 3 §2 i 6).
  7. Ustanawiam urząd delegata Biskupa Koszalińsko-Kołobrzesckiego ds. łacińskiej tradycji liturgicznej, który będzie odpowiedzialnym za celebracje i opiekę duszpasterską nad wiernymi przywiązanymi do tradycyjnego rytu rzymskiego (art. 3 §4).
  8. Prezbiterzy, którzy sprawowali dotychczas liturgię wg *Missale Romanum* z 1962 r. są zobowiązani wystąpić z prośbą do Biskupa Koszalińsko-Kołobrzesckiego o pozwolenie na dalsze korzystanie z tych uprawnień (art. 5).
  9. Prezbiterzy inkardynowani do innych diecezji, jak również członkowie życia konsekrowanego lub stowarzyszeń życia apostołskiego, jeśli chcieliby sprawować liturgię Mszy św. według *Missale Romanum* z 1962 r. na terenie diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej, są zobowiązani do uzgodnienia tego z delegatem biskupa ds. łacińskiej tradycji liturgicznej, a także do wystosowania pisemnej prośby do Biskupa, który po rozeznaniu sprawy podejmie decyzję.
  10. Niniejszy dekret należy stosować łącznie z Motu proprio *Traditionis custodes* oraz innymi dokumentami dotyczącymi celebracji sprzed reformy liturgicznej z 1970 r. wydanymi po liście apostolskim papieża Franciszka.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2022 r.

Powyższe decyzje podjąłem kierując się wolą Ojca świętego i dzieląc jego troskę o Kościół. Jednocześnie zobowiązuję wszystkich kapłanów, aby każdą liturgię sprawowali godnie i z dochowaniem wierności księgom liturgicznym promulgowanym po Soborze Watykańskim II, bez ekscentryczności, które łatwo przeradzają się w nadużycia (por.

Papież Franciszek, *List do Biskupów całego świata w sprawie Motu proprio „Traditionis Custodes”*).

Dan w Koszalinie w Uroczystość św. Piotra i Pawła, ap.

dnia 29 czerwca RP 2022

Znak: O3–1/22

ks. dr Waław Łukasz
Kancelerz Kurii

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzieski

DEKRET
zmiany granic parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej
Maryi Panny w Bobolicach

Mając na uwadze racje duszpasterskie i administracyjne diecezji koszalińsko-kołobrzieskiej oraz fakt zniesienia parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach, po wysłuchaniu Rady kapłańskiej oraz zainteresowanych duszpasterzy, niniejszym – na mocy kan. 515 §2 KPK – postanawiam co następuje:

§1

Przylącam do parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach miejscowości:

Dzięciolowo, należąca dotychczas do zniesionej parafii w Mieszalkach (zob. dekret z dnia 06.07.2022 r., znak: LM 4–2/22),

Czechy wraz ze znajdującym się w niej kościołem pw. Matki Bożej Królowej Polski, należąca dotychczas do parafii w Grzmiącej (zob. dekret z dnia 06.07.2022 r., znak: LG 6–2/22).

§2

Kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski w Czechach staje się kościołem filialnym parafii w Bobolicach i przechodzi na jej własność.

§3

Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, wierni mieszkający w tych miejscowościach przechodzą pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować we wszystkich kościołach należących do parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach przez odczytanie go w dwie najbliższe niedziele po otrzymaniu i wywieszenie na tablicy ogłoszeń w tychże kościołach przez okres jednego miesiąca.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2022 r.

Dan w Koszalinie we wspomnienie bł. Marii Teresy Ledóchowskiej
dnia 6 lipca RP 2022

Znak: LB 7-4/22

ks. dr Wacław Łukasz
Kancierz Kurii

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

DEKRET
zmiany granic parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski
w Grzmiącej

Mając na uwadze racje duszpasterskie i administracyjne diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej oraz fakt zniesienia parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach, po wysłuchaniu Rady kapłańskiej i zainteresowanych duszpasterzy, niniejszym – na mocy kan. 515 §2 KPK – postanawiam co następuje:

1. **Przylączam** do parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej miejscowości: **Godziszlaw, Kamionka, Mieszalki** wraz z kościołem pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, **Nosibądy** wraz z kościołem pw. św. Stanisława BM, **Radusz, Strzeszyn, Ubocze**, należące dotychczas do zniesionej parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach (zob. dekret z dnia 06.07.2022 r., znak: LM 4-2/22).

2. Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Mieszalkach i kościół pw. św. Stanisława BM w Nosibądach stają się kościołami filialnymi parafii w Grzmiącej i przechodzą na jej własność.

3. Plebania i wszelkie dobra materialne istniejącej dotychczas parafii w Mieszalkach stają się własnością parafii w Grzmiącej.

4. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, wierni mieszkający na wyżej określonym terytorium przechodzą pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej.

5. Jednocześnie **odłączam** od parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej miejscowość **Czechy** wraz ze znajdującym się tam kościołem pw. Matki Bożej Królowej Polski i **przyłączam do parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach**.

6. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, wierni mieszkający w tej miejscowości przechodzą pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach, a kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski w Czechach staje się kościołem filialnym parafii w Bobolicach i przechodzi na jej własność.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować we wszystkich kościołach należących do parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej przez odczytanie go w dwie najbliższe niedziele po otrzymaniu i wywieszenie na tablicy ogłoszeń w tychże kościołach przez okres jednego miesiąca.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2022 r.

Dan w Koszalinie we wspomnienie bł. Marii Teresy Ledóchowskiej
dnia 6 lipca RP 2022

Znak: LG 6–2/22

ks. dr Wacław Łukasz
Kancelarz Kurii

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

DEKRET **zmiany granic parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych** **w Tychowie**

Mając na uwadze racje duszpasterskie i administracyjne diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej oraz fakt zniesienia parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach, po wysłuchaniu Rady kapłańskiej oraz zainteresowanych duszpasterzy, niniejszym – na mocy kan. 515 §2 KPK – postanawiam co następuje:

§1

Przyłączam do parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tychowie miejscowości: **Czarnkowo, Drzonowo Białogardzkie,**

Kowalki wraz z kościołem pw. św. Stanisława Kostki, należące dotychczas do zniesionej parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach (zob. dekret z dnia 06.07.2022 r., znak: LM 4-2/22).

§2

Kościół pw. św. Stanisława Kostki w Kowalkach staje się kościołem filialnym parafii w Tychowie i przechodzi na jej własność.

§3

Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, wierni mieszkający w tych miejscowościach przechodzą pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tychowie.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować we wszystkich kościołach należących do parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tychowie przez odczytanie go w dwie najbliższe niedziele po otrzymaniu i wywieszenie na tablicy ogłoszeń w tychże kościołach przez okres jednego miesiąca.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2022 r.

Dan w Koszalinie we wspomnienie bł. Marii Teresy Ledóchowskiej
dnia 6 lipca RP 2022
Znak: LT 5-2/22

ks. dr Waław Łukasz
Kancierz Kurii

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzegi

DEKRET
zniesienia parafii pw. św. Józefa Oblubieńca
Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach

Mając na uwadze racje duszpasterskie i administracyjne diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, po wysłuchaniu Rady Kapłańskiej oraz zainteresowanych duszpasterzy, niniejszym – na mocy kan. 515 §2 KPK – **znoszę** kanonicznie **parafię pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach**, dekanat Barwice.

Wobec powyższego ulegają zmianie postanowienia dekretu erygującego parafię w Mieszalkach z dnia 28.06.1957 r. znak: B XIII 13–790/57. Nowe postanowienia są następujące:

1. Terytorium istniejącej dotychczas parafii w Mieszalkach obejmujące miejscowości: **Godziszów, Kamionka, Mieszalki, Nosibądy, Radusz, Strzeszyn, Ubocze** zostaje **przyłączone** do parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej (zob. dekret z dnia 06.07.2022 r., znak: LG 6–2/22).

2. Kościołem parafialnym dla wiernych zamieszkujących na ww. terytorium staje się kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej.

3. Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Mieszalkach (dotychczas parafialny) i kościół pw. św. Stanisława BM w Nosibądach stają się kościołami filialnymi parafii w Grzmiącej i przechodzą na jej własność.

4. Plebania i wszelkie dobra materialne istniejącej dotychczas parafii w Mieszalkach stają się własnością parafii w Grzmiącej.

5. Wierni mieszkający na ww. terytorium przechodzą pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej.

6. Pozostałe miejscowości dotychczasowej parafii w Mieszalkach zostają przyłączone, na takich samych zasadach i w podobny sposób do następujących parafii:

- **Czarnkowo, Drzonowo Białogardzkie i Kowalki** do parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Tychowie. Kościół pw. św. Stanisława Kostki w Kowalkach staje się kościołem filialnym parafii w Tychowie i przechodzi na jej własność (zob. LT 5–2/22).
- **Dzięciolowo** do par. pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bobolicach.

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować we wszystkich kościołach należących dotychczas do parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszalkach przez odczytanie go w dwie najbliższe niedziele po otrzymaniu i wywieszenie na tablicy ogłoszeń w tychże kościołach przez okres jednego miesiąca.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2022 r.

Dan w Koszalinie we wspomnienie bł. Marii Teresy Ledóchowskiej
dnia 6 lipca RP 2022

Znak: LM 4–2/22

ks. dr Wacław Łukasz
Kancelarz Kurii

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Koło-brzeski

KOMUNIKAT

w sprawie zmian w posłudze duszpasterskiej w parafii pw. Przemienienia Pańskiego we Wrzosowie

Siedziba parafii we Wrzosowie istnieje od 1973 r. Dekretem Biskupa Koszalińsko-Koło-brzeskiego Ignacego Jeża z dnia 2 października 1973 r. została erygowana parafia pw. Trójcy Świętej w Mierzynie z siedzibą we Wrzosowie. Powstała ona z podziału rozległej parafii pw. św. Michała Archanioła w Karlinie i Wniebowstąpienia Pańskiego w Dygowie. Dnia 13 czerwca 1980 r. (znak: LM 8–9/80) Ksiądz Biskup Ignacy Jeż dokonał zmiany nazwy tej parafii na „Parafia Wrzosowo” i kościołem parafialnym ustanowił kościół pw. Przemienienia Pańskiego we Wrzosowie.

Motywy powstania parafii we Wrzosowie było przekonanie, że nowa struktura duszpasterska będzie służyć wiernym Wrzosowa oraz okolicznych miejscowości dla jeszcze większego ich dobra duchowego. Optymizmem napawała wówczas duża liczba księży wychodzących z Seminarium Duchownego i podejmujących posługę duszpasterską w diecezji.

Obecnie sytuacja bardzo się zmieniła. Spadła znacznie liczba powołań. Zaczyna być odczuwalny brak kapłanów. Zmieniła się też sytuacja społeczna w wielu miejscowościach. Trudności pojawiły się także

w funkcjonowaniu parafii Wrzosowo i Mierzyn. W obecnych warunkach nie można zagwarantować małym parafiom odpowiednich środków na bieżącą działalność.

W tej sytuacji, po wysłuchaniu rad duszpasterzy dekanatu Gościno i po konsultacji z gremiami diecezjalnymi – **z dniem 1 września 2022 r. – powierzam opiekę duszpasterską nad parafią pw. Przemienienia Pańskiego we Wrzosowie** i troskę o jej dobra materialne księdzu proboszczowi parafii pw. Trójcy Świętej w Mierzynie (dekret z dnia 17.08.2022 r., znak: PJ 8–1/22).

Od tego dnia, we wszystkich sprawach duszpasterskich i administracyjnych, wierni parafii we Wrzosowie powinni się zwracać do księdza proboszcza parafii w Mierzynie, który będzie jednocześnie administratorem parafii we Wrzosowie, i który zamieszka na plebanii we Wrzosowie.

Wszystkim wiernym parafii we Wrzosowie składam podziękowanie za dotychczasowe zaangażowanie i chęć budowania wspólnoty wiary, proszę o dobrą współpracę z nowym Księdzem Proboszczem i z serca błogosławię.

Koszalin, dnia 17 sierpnia 2022 r.

Znak: LW 13–4/22

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

DEKRET
ustanawiający Diecezjalną Komisję ds. Formacji Prezbiterów
Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej

Wypełniając dyspozycje kan. 279 KPK, dekretu Soboru Watykańskiego II o formacji kapłańskiej *Optatam totius* nr 22, adhortacji apostoł-skiej Jana Pawła II *Pastores dabo Vobis* nr 70–81, dokumentu Kongre-gacji ds. Duchowieństwa *Dyrektorium o posłudze i życiu prezbiterów* nr 87–115 oraz dokumentu Konferencji Episkopatu Polski *Droga formacji prezbiterów w Polsce. Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia* nr 357–396, niniejszym **z dniem 29 sierpnia 2022 r.** ustanawiam na okres 4 lat Komisję ds. Formacji Prezbiterów Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej. W skład Komisji wchodzi następujący członkowie:

bp Zbigniew Zieliński – przewodniczący
ks. Adam Falewicz – sekretarz
ks. Łukasz Bikun
ks. Waław Grądalski
ks. Jarosław Kwiecień
ks. Jacek Lewiński
ks. Bogusław Matusik
ks. Radosław Mazur
ks. Piotr Skiba
o. Piotr Włodyga OSB
ks. Zbigniew Woźniak

Do zadań Komisji należy opracowanie programu stałej formacji du-chowieństwa Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej, bieżące analizowa-nie problemów kapłańskich oraz troska o integralność i ciągłość procesu formacji prezbiterów.

Wszystkim członkom Komisji życzę Bożej pomocy w realizacji po-wierzonych zadań i z serca błogosławie.

Dan w Koszalinie, w święto św. Bartłomieja ap.
dnia 24 sierpnia RP 2022
Znak: B 8–4/22

ks. dr Waław Łukasz
Kancelarz Kurii

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Koło-brzeski

ZWOLNIENIA I NOMINACJE

zwolnieni

z obowiązków proboszcza parafii:

- 31.07.2022 ks. Piotr Flis z parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Łubowie
- 31.07.2022 ks. Robert Gruszowski z parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Mieszankach
- 31.07.2022 ks. Władysław Kitajgrodzki z parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Bruszkowie Wielkim
- 31.07.2022 ks. Marian Kraszewski z parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wierchowiu
- 31.07.2022 ks. Tadeusz Liman z parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej
- 31.07.2022 ks. Jacek Popławski z parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Pile
- 31.08.2022 ks. Ryszard Fudala z parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Siedlisku
- 31.08.2022 ks. Henryk Koszper z parafii pw. św. Ignacego z Loyoli w Koszalinie
- 31.08.2022 ks. Igor Mackiw z parafii pw. Świętej Rodziny w Bińczu
- 31.08.2022 ks. Jarosław Zieliński z parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Białym Borze
- 31.08.2022 ks. Marek Żejmo z parafii pw. Matki Bożej Uzdrawienia Chorych w Dźwirzynie
- 21.09.2022 ks. Piotr Szczepaniuk z parafii pw. Matki Bożej od Wykupu Niewolników w Okonku

z obowiązków wikariusza parafii:

- 31.07.2022 ks. Mariusz Kuropatnicki z parafii pw. św. Jadwigi w Białogardzie
- 31.07.2022 ks. Wojciech Panek z parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Sławnie
- 31.07.2022 ks. Marcin Piotrowski z parafii pw. św. Kazimierza w Koszalinie
- 26.08.2022 ks. Jacek Dziadosz z parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Pile
- 26.08.2022 ks. Andrzej Jarzyna z parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku
- 26.08.2022 ks. Tomasz Kędziński z parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Białogardzie
- 26.08.2022 ks. Marcin Kościński z parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Szczecinku
- 26.08.2022 ks. Tomasz Kudaszewicz z parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku
- 26.08.2022 ks. Bartosz Kuligowski z parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie
- 26.08.2022 ks. Piotr Łowicki z parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Słupsku
- 26.08.2022 ks. Roman Maziec z parafii pw. Ducha Świętego w Koszalinie
- 26.08.2022 ks. Wojciech Marcinkiewicz z parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Różańca Świętego w Słupsku
- 26.08.2022 ks. Gracjan Ostrowski z parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Pile
- 26.08.2022 ks. Paweł Ostrowski z parafii pw. św. Antoniego Padewskiego w Sławnie
- 26.08.2022 ks. Piotr Śmiechura z parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Mirosławcu
- 26.08.2022 ks. Stanisław Wiechowski z parafii pw. św. Wojciecha w Kołobrzegu

- 26.08.2022 ks. Mirosław Zawisłak z parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Świdwinie
- 31.08.2022 ks. Konrad Gruda z parafii pw. św. Brata Alberta w Bornem Sulinowie
- 31.08.2022 ks. Krzysztof Płuciennik z parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kołobrzegu
- 31.08.2022 ks. Krzysztof Szumilas z parafii pw. św. Michała Archanioła w Jastrowiu

z obowiązków pomocy duszpasterskiej:

- 26.08.2022 ks. Krzysztof Korniak z parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie
- 26.08.2022 ks. Stanisław Szczepanek z parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Tucznie
- 26.08.2022 ks. Marcin Wiśniowski z parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Różańca Świętego w Słupsku
- 26.08.2022 ks. Radosław Występski z parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego w Słupsku
- 21.09.2022 ks. Antoni Tofil z parafii pw. Matki Bożej Gwiazdy Morza w Mielnie (Unieście)

z obowiązków kapelana:

- 26.08.2022 ks. Rafał Pernal z Domu Pomocy Społecznej i Szpitala Powiatowego w Białogardzie
- 31.08.2022 o. Radosław Dębiec OFMConv z Regionalnego Szpitala w Kołobrzegu oraz Hospicjum Stacjonarnego w Kołobrzegu

z obowiązków diecezjalnego duszpasterza akademickiego w Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej:

- 31.08.2022 ks. Remigiusz Szauer

z obowiązków dyrektora Bursy im. św. Stanisława Kostki w Szczecinku:

- 31.08.2022 ks. Zbigniew Woźniak

z obowiązków diecezjalnego referenta do spraw duszpasterstwa młodzieży w Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeszkiej:

31.08.2022 ks. Andrzej Zaniewski

mianowani

proboszczem parafii:

- 1.07.2022 br. Michał Kielbasa OFMCap w parafii pw. św. Antoniego w Pile
- 1.08.2022 ks. Piotr Flis w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Białym Borze
- 1.08.2022 ks. Robert Gruszowski w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Bruszkowie Wielkim
- 1.08.2022 ks. Mariusz Kuropatnicki w parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Grzmiącej
- 1.08.2022 ks. Tadeusz Liman w parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wierzchowie
- 1.08.2022 ks. Wojciech Panek w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Łubowie
- 1.08.2022 ks. Marcin Piotrowski w parafii pw. Matki Bożej Uzdrawienia Chorych w Dźwirzynie
- 1.08.2022 ks. Jarosław Zieliński w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Pile
- 1.09.2022 ks. Ryszard Fudala w parafii pw. Świętej Rodziny w Bińczu
- 1.09.2022 ks. Konrad Gruda w parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Siedlisku
- 1.09.2022 ks. Igor Mackiw w parafii pw. św. Ignacego z Loyoli w Koszalinie
- 22.09.2022 ks. Antoni Tofil w parafii pw. Matki Bożej od Wykupu Niewolników w Okonku

administratorem parafii:

1.09.2022 ks. Grzegorz Jagodziński w parafii pw. Przemienienia Pańskiego we Wrzosowie

wikariuszem parafii:

27.08.2022 ks. Jacek Dziadosz w parafii pw. św. Kazimierza w Koszalinie

27.08.2022 ks. Andrzej Jarzyna w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Pile

27.08.2022 ks. Tomasz Kędziński w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Miastku

27.08.2022 ks. Marcin Kościński w parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku

27.08.2022 ks. Tomasz Kudaszewicz w parafii pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Słupsku

27.08.2022 ks. Bartosz Kuligowski w parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Szczecinku

27.08.2022 ks. Piotr Łowicki w parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Sławnie

27.08.2022 ks. Bartosz Łepke w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Różańca Świętego w Słupsku

27.08.2022 ks. Roman Maziec w parafii pw. św. Michała Archanioła w Jastrowiu

27.08.2022 ks. Wojciech Marcinkiewicz w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Mirosławcu

27.08.2022 ks. Gracjan Ostrowski w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie

27.08.2022 ks. Paweł Ostrowski w parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku

27.08.2022 ks. Rafał Pernal w parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Białogardzie

27.08.2022 ks. Dariusz Rybiński w parafii pw. św. Antoniego Padewskiego w Sławnie

- 27.08.2022 ks. Jakub Sitarz w parafii pw. św. Wojciecha w Kołobrzegu
- 27.08.2022 ks. Piotr Śmiechura w parafii pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim
- 27.08.2022 ks. Mateusz Wasilewski w parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Świdwinie
- 27.08.2022 ks. Stanisław Wiechowski w parafii pw. św. Jadwigi w Białogardzie
- 27.08.2022 ks. Radosław Występski w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Pile
- 27.08.2022 ks. Mirosław Zawisłak w parafii pw. Ducha Świętego w Koszalinie

do pomocy duszpasterskiej:

- 25.08.2022 ks. Antoni Tofil w parafii pw. Matki Bożej Gwiazdy Morza w Mielnie (Unieście)

rezydentem:

- 27.08.2022 ks. Marcin Wiśniowski w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie
- 1.09.2022 ks. Krzysztof Szumilas w parafii pw. św. Józefa Rzemieślnika w Koszalinie
- 1.09.2022 ks. Zbigniew Woźniak w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie

kapelanem:

- 27.08.2022 ks. Krzysztof Korniak w Domu Pomocy Społecznej i Szpitalu Powiatowym w Białogardzie
- 1.09.2022 o. Paweł Kaczmarski OFMConv w Hospicjum Stacjonarnym w Kołobrzegu
- 1.09.2022 o. Kazimierz Trzeciński OFMConv w Regionalnym Szpitalu w Kołobrzegu

delegatem Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeskiego ds. łacińskiej tradycji liturgicznej w Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej:

1.07.2022 ks. Piotr Pękul

delegatem Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeskiego ds. stałej formacji prezbiterów Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej:

29.08.2022 ks. Adam Falewicz

sekretarzem Diecezjalnej Komisji ds. Formacji Prezbiterów Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej:

29.08.2022 ks. Adam Falewicz

wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym i Instytucie Teologicznym w Koszalinie:

1.09.2022 ks. Adam Falewicz – psychologii

1.09.2022 ks. Paweł Mielnik – filozofii

1.09.2022 o. Piotr Włodyga OSB – teologii

dyrektorem Bursy im. św. Stanisława Kostki w Szczecinku:

1.09.2022 ks. Krzysztof Płuciennik

diecezjalnym referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej:

1.09.2022 ks. Krzysztof Szumilas

diecezjalnym duszpasterzem akademickim w Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej:

1.09.2022 ks. Krzysztof Szumilas

dyrektorem Diecezjalnego Studium Organistowskiego w Koszalinie:

1.09.2022 ks. Marcin Wiśniowski

skierowani na urlop:

1.08.2022 ks. Władysław Kitajgrodzki (zdrowotny)

1.08.2022 ks. Marian Kraszewski (zdrowotny)

- 1.08.2022 ks. Jacek Popławski (zdrowotny)
1.08.2022 ks. Stanisław Szczepanek (zdrowotny)
1.08.2022 ks. Marek Żejmo (zdrowotny)
1.09.2022 ks. Henryk Koszper
22.09.2022 ks. Piotr Szczepaniuk

przeniesieni w stan spoczynku:

- 31.08.2022 ks. Kazimierz Koszykowski

II. KOMUNIKATY, ZAPROSZENIA, LISTY, HOMILIE I WYSTĄPIENIA

KOMUNIKAT BISKUPA DIECEZJALNEGO EDWARDA DAJCZAKA zapraszający na Diecezjalną Pielgrzymkę Rodzin do Sanktuarium Matki Bożej Trzykróć Przedziwnej na Górze Chełmskiej w Koszalinie

Drodzy Diecezjanie, Siostry i Bracia! Drogie Rodziny!

Już dziś pragnę Was z serca zaprosić na nasze wspólne spotkanie rodzin, na Górę Chełmską w Koszalinie. Jest to szczególna okazja, ponieważ w tym roku przeżywamy jubileusz 50-lecia naszej diecezji.

W zachęcie do modlitwy za rodziny proponowanej przez Papieża Franciszka słyszymy wezwanie do tego, aby świat, który po sobie zostawimy, był światem z rodzinami. Papież wzywa nas do szczególnej dbałości o rodziny, *ponieważ one są prawdziwymi szkołami jutra, są przestrzenią wolności, są ośrodkami człowieczeństwa*. W tym papieskim wezwaniu widać bardzo konkretnie, że o rodzinę trzeba się troszczyć.

Właśnie dlatego, co roku spotykamy się u Matki Bożej na Górze Chełmskiej, aby każdy z nas mógł poczuć się wspierany przez wspólnotę braci i sióstr oraz doświadczyć piękna miłości rodzinnej.

Zapraszam wszystkie małżeństwa i rodziny, a także osoby samotne, na Górę Chełmską, do Sanktuarium Matki Bożej Trzykróć Przedziwnej. W dniu 15 sierpnia, w Uroczystość Wniebowzięcia NMP, będziemy tam wspólnie trwać na modlitwie w intencji nas wszystkich.

Pielgrzymka rozpocznie się o godz. 11:00 modlitwą różańcową, natomiast o godz. 12:00 odprawiona zostanie uroczysta Eucharystia, którą wraz z biskupami i kapłanami ofiaruję Bogu, prosząc we wszystkich sprawach, które nosicie, Siostry i Bracia, w swoich sercach.

Po Eucharystii czeka nas wspólne świętowanie – piknik rodzinny.

Na trud pielgrzymowania i na radosne spotkanie na Górze Chełmskiej z serca błogosławieństwo!

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Koło-brzeski

Koszalin, dn. 2.08.2022 r.

Znak: B23–6/22

**LIST BISKUPA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEGO
EDWARDA DAJCZAKA
zapraszający na jubileuszowe uroczystości w Skrzatuszu w 2022 r.**

Siostry i Bracia, Drodzy Diecezjanie!

Rok temu w Skrzatuszu rozpoczęliśmy świętowanie jubileuszu 50-lecia powstania naszej diecezji. Był to czas szczególnej wdzięczności Panu Bogu za Jego miłość, którą On sam jako pierwszy obdarował swój Kościół – czyli nas. Dziś w Ewangelii otrzymujemy genialną lekcję tej miłości.

W przypowieści o zagubionej owcy pokazany jest Bóg, który nie przestaje szukać człowieka, dopóki go nie znajdzie. W kolejnej usłysza-nej dziś przypowieści Miłosierny Ojciec nigdy nie rezygnuje ze swych dzieci. Czeką z wielką tęsknotą na tych, którzy mogliby wrócić sami, ale tego nie robią. Odnaleziony człowiek – powracający, marnotrawny syn – wywołuje w Bogu ogromną radość. Te chwile są zawsze świętowaniem Boga. Jezus sam mówi, że w niebie jest większa radość z jednego grzesznika, który się nawraca niż z dziewięćdziesięciu dziewięciu sprawiedliwych, którzy nie potrzebują nawrócenia.

W tych słowach nikt z nas nie jest pominięty. Boże spojrzenie skierowane jest na konkretnego człowieka, gdyż każda osoba ma w oczach Bożych jedyną, absolutną wartość. Bóg zawsze kocha w sposób osobowy. Ewangelia obfituje w takie wydarzenia: widząc płacz Marty i Marii,

siostr Łazarza, Jezus sam wzrusza się i płacze, gdyż kocha całą swoją istotą, na sposób ludzki i Boski; narażając się tłumowi, podaje rękę jawno grzesznicy; lituje się nad każdym biednym, chorym i strapionym, a kiedy umierał na krzyżu, wystarczyło jedno słowo przestępcy wiszącego obok, aby mu przebaczyć. Dla Boga nigdy nie jest ważny tłum, ale pojedynczy człowiek.

Spójrzmy na dzisiejsze drugie czytanie. Święty Paweł przedstawia nam siebie jako przykład tego, jak człowiek może zmienić się pod wpływem Bożej miłości. On, który prześladował pierwszych uczniów Jezusa, doznaje przebaczenia i staje się jednym z najgorliwszych głosicieli Bożego miłosierdzia. Bóg jest nieskończenie miłosiernym Ojcem, który kieruje się bardziej miłością, niż sprawiedliwością. Jezus pokazuje nam dziś Boga, który cierpliwie czeka na nawrócenie, a tych którzy sami wrócić już nie mogą, bierze na swoje ramiona.

Siostry i Bracia,

Gdy wiara staje się siłą człowieka, a on całkowicie zdaje się na Boga, wtedy wiara przemienia się w miłość, dlatego przed rokiem, u progu diecezjalnego jubileuszu, podjęliśmy się szczególnego duchowego dzieła, jakim jest „Koronacja Skrzatuskiej Piety naszą miłością”. Wspólną odpowiedzią na Bożą miłość, miały stać się „korony” zbudowane ze szczególnych modlitw, wyrzeczeń, aktów wiary oraz konkretnych czynów miłosierdzia wobec bliźnich.

Zbliżający się czas diecezjalnego odpustu możemy wykorzystać jako „ostatnią szansę”, by duchowo włączyć się w tę koronację. Ofiarujmy Skrzatuskiej Pani wszystkie podjęte przez nas w minionym roku akty wiary i miłości. Uczynmy to, nawet jeśli zdarzyło nam się zapomnieć o tym dziele lub z jakichś innych powodów nie udało nam się do niego dołączyć. Każdy z nas może jeszcze podjąć się wielu konkretnych, szczerych postanowień, wypływających z naszej wdzięczności względem Maryi i Jezusa. Może warto spróbować w tej bezinteresownej intencji udać się na adorację Najświętszego Sakramentu, otworzyć Księgę Pisma Świętego, wziąć do ręki różaniec, podjąć się służby miłości czy ofiarować swoje cierpienia, strapienia lub ból doświadczanej choroby miłosiernemu sercu Jezusa i Maryi. Każde zobowiązanie duchowe lub czyn miłości będzie mieć tym większą wartość, gdy zostanie przez naszą diecezjalną wspólnotę ofiarowany wspólnie. Bądźmy w tym geście „jednego serca i jednego ducha”.

Zwieńczeniem tej jubileuszowej, duchowej drogi, będzie ukoronowanie Jezusa i Maryi nowymi koronami, które pobłogosławił Ojciec święty Franciszek. Stało się to 7 września bieżącego roku w Rzymie podczas audiencji, na której wraz z naszymi biskupami poprosiłem także o błogosławieństwo dla diecezji. Wraz z koronami otrzymujemy szczególny dar papieskiego odpustu dla wszystkich biorących udział w tegorocznych skrzatuskich uroczystościach, a także łączących się w tej modlitwie poprzez media. Nasze dziękczynienie za opiekę Maryi nad naszą 50-letnią diecezją, łączy się z rozpoczęciem przygotowania do jubileuszu 450-lecia Jej obecności w Skrzatuszu, które będzie miało miejsce w 2025 roku.

Korony, którymi 18 września ukoronujemy Skrzatuską Pietę, zbudowane są z bursztynowych lilii, które oznaczają królewską godność, a jednocześnie są znakiem czystości, niewinności i bezkresnej miłości. Bursztyn – złoto Bałtyku, który zyskuje swoją wartość dzięki przenikającemu go światłu, został użyty, by zilustrować słowa Chrystusa, który mówił o sobie: „Ja jestem światłością świata”. Jak światło nadaje głębię bursztynowi, tak Chrystus jest światłem naszego życia. W koronie Chrystusa został umieszczony kamień z Grobu Pańskiego, a w koronie Maryi kamień z Groty Narodzenia w Betlejem. Szczyty koron Maryi i Chrystusa wieńczą gwiazdy, które mają bogatą symbolikę chrześcijańską i nawiązują do Gwiazdy Betlejemskiej, Gwiazdy Zarannej, Gwiazdy Morza oraz Gwiazdy Pokoju. W centralnym miejscu koron umieszczony jest krzyż – znak zbawienia i nadziei.

Kochani Siostry i Bracia,

Zapraszam Was na – wyjątkową w tym roku – pielgrzymkę do Skrzatusza. Niech nas nie zabraknie w tej historycznej chwili, gdy miłością ukoronujemy Jezusa i Maryję. W tym ważnym dla naszej diecezji momencie towarzyszyć nam będzie arcybiskup Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski oraz biskupi naszej metropolii. To wspólne świętowanie zwieńczenia jubileuszu naszej diecezji rozpoczniemy u Matki Miłości Zranionej i Naszej Nadziei w niedzielę 18 września o godz. 10:30.

Kochani Młodzi Przyjaciele! Sobota jest Wasza – to Wasz dzień – dzień Kościoła jutra. To Wy rozpoczniecie to jubileuszowe świętowanie i to Wy w drugim pięćdziesięcioleciu będziecie sercem i nadzieją naszego

Koszalińsko-Kołobrzeskiego Kościoła. Zapraszam Was na nasze Diecezjalne Spotkanie Młodych w sobotę 17 września o godz. 13:00.

Siostry i Bracia, dziękuję za modlitwę, za Waszą obecność w Skrzatuszu i miłość do naszej diecezji. Dziękuję również za ofiary złożone dzisiaj na tacę i za wszelką okazywaną przez Was pomoc.

Proszę również tych, którzy w tym roku nie będą uczestniczyć w naszej pielgrzymce do Skrzatusza, o duchową łączność w czasie niedzielnych Mszy św. w swoich parafiach i osobistych modlitwach. Możemy także łączyć się z naszą wspólnotą w Skrzatuszu poprzez diecezjalną internetową telewizję Dobre Media i inne środki przekazu.

Do zobaczenia w Skrzatuszu!

Wasz biskup
+ Edward Dajczak

Koszalin, dn. 7.09.2022 r.
Znak: B23-7/22

III. KALENDARIUM POSŁUGI BISKUPA DIECEZJALNEGO

LIPIEC

16 lipca

- śluby wieczyste s. Agnieszki Teresy od Maryi – Miłującej Obecności OCD – klasztor karmelitanek w Bornem Sulinowie

19–21 lipca

- rekolekcje dla uczestników „Przystani z Jezusem” – dom Koinonii Jan Chrzciciel w Błotnicy

22–24 lipca

- akcja ewangelizacyjna „Przystań z Jezusem” – Kołobrzeg

24 lipca

- Msza św. z okazji Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych – Lasek Miłosierdzia Bożego w Żydowie

28 lipca

- Msza św. – Dzień Wspólnoty podczas Oaz Nowego Życia 0 i I stopnia – kościół w Gościnie

SIERPIEŃ

1–7 sierpnia

- Przystanek Jezus – Czaplunek–Broczyno

6 sierpnia

- 32. Ogólnopolska Pielgrzymka Trzeźwości na Górę Chełmską

12 sierpnia

- Msza św. dla uczestników 40. Diecezjalnej Pieszej Pielgrzymki ze Skrzatusza na Jasną Górę – Jasna Góra – Górka Przeprośna

13 sierpnia

- Msza św. na zakończenie 40. Diecezjalnej Pieszej Pielgrzymki ze Skrzatusza na Jasną Górę – Jasna Góra

14 sierpnia

- Msza św. z okazji jubileuszu 25-lecia pobytu karmelitanek w Bornem Sulinowie – klasztor w Bornem Sulinowie

15 sierpnia

- 27. Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską

25 sierpnia

- sesja biskupów diecezjalnych – Jasna Góra

26 sierpnia

- pobłogosławienie relikwiarzy i instalacja relikwii świętych i błogosławionych: św. Andrzeja Boboli, bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, bł. Anieli Salawy i bł. Hanny Chrzanowskiej – sanktuarium św. Józefa Oblubieńca NMP w Słupsku

28 sierpnia

- Msza św. – Dzień Wspólnoty Oazy – Błotnica

29 sierpnia

- konferencja rejonowa dla duchowieństwa i katechetów – WSD

30 sierpnia

- konferencja rejonowa dla duchowieństwa i katechetów – Skrzatusz

WRZESIEŃ

2 września

- dwudzieste siódme posiedzenie Komisji głównej

2–4 września

- rekolekcje dla kobiet – Skrzatusz

7 września

- spotkanie z papieżem i pobłogosławienie nowych koron dla Piety Skrzatuskiej przez papieża Franciszka – Rzym

8 września

- Msza św. odpustowa – katedra w Bydgoszczy

10 września

- Msza św. z okazji 50-lecia obecności sióstr pallotynek w Koszalinie – koszalińska katedra

11–12 września

- wizytacja kanoniczna parafii Łekno

13 września

- Msza św. dla księży motocyklistów – WSD

15 września

- Msza św. odpustowa – Skrzatusz

16 września

- Msza św. w przeddzień rocznicy napaści ZSRR na Polskę – koszalińska katedra

17 września

- Diecezjalne Spotkanie Młodych w Skrzatuszu

18 września

- pielgrzymka diecezjalna do Skrzatusza i nałożenie nowych koron
Piecie Skrzatuskiej

25–26 września

- wizytacja kanoniczna parafii Dobrzyca

Synod diecezjalny

I. KOMISJE I ZESPOŁY SYNODALNE

Dwudzieste siódme posiedzenie Komisji głównej odbyło się 2 września 2022 roku. Przedstawiono i omówiono tekst uchwał synodalnych wraz z dodatkami przygotowany przez Zespół redakcyjny i ustalono tematykę ostatniego zebrania parafialnych zespołów synodalnych.

II. PARAFIALNE ZESPOŁY SYNODALNE

We wrześniu lub w październiku 2022 roku zostało zorganizowane ostatnie, dwudzieste trzecie zebranie parafialnych zespołów synodalnych, które poświęcono kwestii powołania na ich bazie parafialnych rad duszpasterskich.

Z życia diecezji

BEATYFIKACJA SIÓSTR ELŻBIETANEK

Beatyfikacja s. Marii Paschalis Jahn i dziewięciu sióstr elżbietanek odbyła się 11 czerwca 2022 r. we Wrocławiu. Siostry zostały zamordowane przez żołnierzy sowieckich podczas II wojny światowej. Jedną z sióstr była s. M. Sapientia (Łucja) Heymann, która urodziła się 19 kwietnia 1875 r. w Lubieszy k. Wąlcza jako córka Jakuba i Apolonii Harske. Dwa dni później została ochrzczona albo w kościele parafialnym w Marcinkowicach, albo w samej Lubieszy. Co do tego nie ma pewności. Oryginalna księga chrztów, w której fakt udzielenia sakramentu jest odnotowany, znajduje się w archiwum diecezjalnym w Koszalinie. Była jednym z dziewięciorga dzieci. Gdy miała dziewięć lat, zmarła jej matka po urodzeniu ostatniego dziecka. W domu rodzinnym poznawała prawdy wiary katolickiej. Do Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety wstąpiła 20 kwietnia 1894 r., a do nowicjatu została przyjęta 29 października tego samego roku, otrzymując imię Maria Sapientia. Pierwszą profesję złożyła 26 lipca 1897 r., a śluby wieczyste 2 lipca 1906 r. Posługiwała jako pielęgniarka w szpitalu w Hamburgu, a następnie została skierowana do Nysy do Domu św. Elżbiety, gdzie opiekowała się starszymi i schorowanymi siostrami.

Była świadkiem przemocy i bestialskiego zachowania sowieckich żołnierzy. Siostry żyły w atmosferze lęku i niepewności, chroniły się w piwnicy, gdzie przeniosły również Najświętszy Sakrament. Modlitwa była ich siłą, wszystkie trudne sprawy powierzały Panu Bogu. 24 marca 1945 r., na rozkaz żołnierzy, siostry zgromadziły się w refektarzu. Jedna z sióstr zanotowała: „dla nas wszystkich była to prawdziwa martyrologia”. Gdy jeden z sowieckich żołnierzy podszedł do młodej siostry i chciał ją wyprowadzić siłą, siostra M. Sapientia okazała wielką odwagę i męstwo. Nie zawahała się stanąć w obronie młodszej współsiostry i zwróciła się do niego z prośbą o zaniechanie tego zamiaru. Wówczas rozgniewany żołnierz przyłożył broń do jej skroni i strzelił. Jej doczesne szczątki spoczywają we wspólnym grobie w ogrodzie klasztornym przy Domu św. Elżbiety w Nysie.

O. Dzdzisław Kijas, relator w procesie beatyfikacyjnym sióstr, podaje, że s. M. Sapientia nie wyróżniała się niczym szczególnym. Zajmowała się opieką nad chorymi, jednak „miała ukryte dla wielu, bogate życie wewnętrzne”.

Niedługo po beatyfikacji w parafii Marcinkowice odbyła się prezentacja nowej błogosławionej, o której tak naprawdę mało kto słyszał w Lubieszy i okolicach. Ks. Czesław Łącki, proboszcz z Marcinkowic planuje podjąć kolejne kroki w upowszechnianiu wiedzy o s. Sapientii, m.in. umieścić w kościele parafialnym obrazy lub płaskorzeźby z wizerunkiem błogosławionej siostry.

XIII PIELGRZYMKA ROWEROWA ZE SKRZATUSZA NA JASNĄ GÓRĘ

Z głośnym zawołaniem: „Boże, prowadź!” rowerowi pątnicy po raz 13. ruszyli w pielgrzymce z Koszalina na Jasną Górę. Niektórzy na takie dni czekają cały rok i bez wahania poświęcają na pielgrzymkę swój urlop i wakacje. Na co dzień zabiegani, w drodze na Jasną Górę – odpoczywają. – Wyciszyć się. To jest to, czego mi bardzo brakuje. Odciąć się od pracy, od codzienności, od tego zabiegania i rzeczywiście tylko i wyłącznie duchowo się spełnić. W sobotni rano wystartowali w dwóch grupach: z Koszalina i ze Słupska. Spotkali się w Skrzatuszu, skąd z biskupim błogosławieństwem 4 lipca wyruszyli dalej, na Jasną Górę. W drogę łącznie wyruszyło ponad 130 osób z całej diecezji, a także spoza jej granic. Do pokonania mieli 600 kilometrów. A po drodze kilka ważnych miejsc kultu religijnego, do których dotarli przez siedem dni przemierzania Polski. U Jasnogórskiej Pani zameldowali się 9 lipca. Uczestnikami tej pielgrzymki w dużej mierze są osoby dojrzałe – rodzice, dziadkowie. Jadą na pielgrzymkę prosić i dziękować za swoje rodziny. Co roku jednak, oprócz własnych spraw powierzanych Bogu, rowerowi pielgrzymi wiozą na Jasną Górę również specjalne intencje. W tym roku towarzyszy im myśl o dramacie, który rozgrywa się za naszą wschodnią granicą, o cierpieniu, którego doświadczają Ukraińcy pozostający tam i ci, których gościmy tutaj. – Hasło roku duszpasterskiego podpowiada nam, że jesteśmy posłani w pokoju Chrystusa i prosić o ten pokój jedziemy – mówił ks. Tomasz Roda, pomysłodawca i kierownik Pielgrzymki Rowerowej na Jasną Górę Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej.

LETNIE AKCJE EWANGELIZACYJNE

W tym roku odbyło się 7 akcji ewangelizacyjnych – 4 Ewangelizacje Wioskowe, 2 Karawany Bożego Miłosierdzia i Ewangelizacja Nadmorska. Podczas Ewangelizacji Wioskowych ewangelizatorzy spędzili tydzień w parafiach w Bukowie (3–10 lipca oraz 14–21 sierpnia), Broczynie (10–17 lipca) i Wytownie (od 28 sierpnia do 4 września). Ewangelizatorzy starali się dotrzeć do wszystkich wsi należących do wspólnoty parafialnej. Czas do południa poświęcali dzieciom, a po południu odwiedzali dorosłych, służyli modlitwą w intencji powierzanych im spraw, czy też zwyczajną rozmową. – My jesteśmy po to, żeby pomóc, rozkręcić dzieci. Zachęcić, żeby śpiewały w scholi, służyły przy ołtarzu. W jednej parafii po ewangelizacji powstała oaza, do dzisiaj mam kontakt z tymi młodymi ludźmi. Dajemy impuls i to działa. W niedzielę my głosiliśmy, a proboszcz przez całą Mszę św. spowiadał. Zapraszamy ludzi, żeby wrócili do Kościoła i go pokochali – wyjaśniał ks. Łukasz Dawidowicz z diecezji łomżyńskiej, który od lat pomaga przy akcjach ewangelizacyjnych. Karawana Bożego Miłosierdzia miała dwie odsłony. Pierwsza rozpoczęła się 11 lipca w Koszalinie, a zakończyła 19 lipca przed Manowem. Druga natomiast wyruszyła 10 sierpnia z Manowa, a zakończyła się 18 sierpnia w Polanowie. Tym razem karawanie towarzyszył osiołek. Ewangelizacja Nadmorska rozpoczęła się 22 sierpnia w Dźwirzynie, a swój finał miała 29 sierpnia w Unieściu. Trasa wiodła przez Grzybowo, Ustronie Morskie, Gąski, Sarbinowo i Mielno.

Ks. Radosław Siwiński, dyrektor Domu Miłosierdzia, podkreślał, że po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią ewangelizatorzy z podwójnym zapałem i radością udali się na te akcje. – Tych spotkań z ludźmi było mnóstwo, wiele modlitwy, rozmów, owoce zna sam Bóg, ale niektóre dane było poznać także nam – mówił ks. R. Siwiński.

Po zakończeniu letnich akcji Dom Miłosierdzia planuje jeszcze akcje jesienne – we wrześniu to udział w akcjach Misjonek Miłości w Szczecinie na rzecz ubogich, a w dniach Spotkania Młodych i Diecezjalnej Pielgrzymki odbywających się w Skrzatuszu, był obecny wśród pielgrzymów. Odbędą się modlitwy o uzdrowienie, niedzielne wizyty w parafiach oraz przejścia przez osiedla Koszalina, troska o bezdomnych na ulicach i tzw. „pogotowie”, czyli odwiedzanie ubogich w domach, robienie im zakupów itp., bycie do dyspozycji dla bywalców kawiarni „Kawa z duszą”.

25 LAT KARMELITANEK W BORNEM SULINOWIE

W wigilię Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 14 sierpnia 1997 r., dziewięć siostr z Karmelu Matki Bożej Wielkiego Zawierzenia w Gdyni–Orłowie rozpoczęło regularne życie zakonne w nowym klasztorze w Bornem Sulinowie. Miasto powstało w latach 30. XX w. jako baza wojskowa, najpierw wojsk pancernych Wehrmachtu, a później Armii Czerwonej. Siostry tak opisują swoje pierwsze wrażenia po przybyciu do Bornego Sulinowa: „Samo Borne robiło wrażenie miasta widma; wymarłe, opustoszałe budynki straszły pustymi lub zamurowanymi oczodołami okien. Długie rzędy hangarów, garaży i warsztatów, przeważnie już bez drzwi i szyb, świadczyły o ponurej przeszłości, a zarazem o przemijaniu niezwykłych, zdawałoby się, potęg tego świata”. Próbowały znaleźć odpowiednie miejsce na klasztor. „Wybór padł na ostatni dom ulicy Pabiedy 12 (Zwycięstwa) – potem będzie to ulica Parkowa. Choć mury wyglądały solidnie, dach w niezłym stanie, to jednak cała reszta straszła... Wyjeżdżający Rosjanie zabrali wszystko, co możliwe, wiele poniszczyli, reszty zniszczeń dopełnili okoliczni ludzie...” – opisywały siostry. Budynek wymagał generalnego remontu, który trwał przez kolejnych kilka lat.

„Postanowiłyśmy zawierzyć Karmel Maryi, Matce Pojednania – Matce Jezusa, który jest Pojednaniem, który we własnym ciele, własną Krwią burzy mur dzielący ludzkość, łączy ziemię z niebem, jedna z Ojcem każde Jego dziecko (Kol, Ef). Upraszać pojednanie dla świata, dla zwaśnionych narodów, ludów, a nade wszystko dla ludzkich serc, rozbitych i zagubionych w sobie, między sobą, przed Bogiem – tak odczytałyśmy nasze zadanie, powołanie tu w Bornem”.

Mszy dziękczynnej za 25 lat obecności karmelitanek w Bornem Sulinowie sprawował 14 sierpnia bp Edward Dajczak. – Gdyby przed laty ktoś powiedział żołnierzom Wermachtu albo Armii Radzieckiej, że po nich będzie tu klasztor karmelitanek, że tutaj zamiast uczenia zabijania będzie budowanie pokoju i miłości, powiedzieliby, że to mrzonki. Stało się coś, co wydawało się niewyobrażalne – podkreślił hierarcha. Biskup dziękował siostram za nieustanna modlitwę, którą ogarniają całą diecezję. – Modlitwa wstawiennicza oznacza modlitwę za tych, którzy się nie modlą, wołanie zamiast nich, wołanie za tego, który sam nigdy do Boga nie zawoła. Wiemy na pewno, że większość mieszkańców diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej na niedzielną Mszę do kościoła nie trafia. Ilu z nich ugina kolana, wie jedynie Bóg. Jest to miejsce, gdzie modlitwa

jest oddechem, bez którego nie da się żyć. Nawiązując do współczesnej rzeczywistości kaznodzieja zwrócił uwagę na szybkie tempo życia i presję, w jakiej żyją ludzie: – Dzisiaj wszystko musi być szybkie: komórki, samochody. To, co trwa dłużej, męczy. Albo teraz, albo nigdy. Kiedy wszystko jest przewijane, jak wiadomości w telefonie komórkowym, nic się nie może na dłużej w człowieku zatrzymać. Nie ma szans na zapuszczenie korzeni. Wszystko jest zbyt szybkie, a wzrost odbywa się powoli. Są jednak miejsca, gdzie ludzie potrafią z pokorą czekać, by to, co Boże dojrzało. Musimy tak żyć, żeby dawać Bogu czas, by stwarzał na nowo przez łaskę i przez przebaczenie.

Na 25 lat istnienia Karmelu mniszki przygotowały publikację *25 lat Karmelu Maryi Matki Pojednania*, która opowiada nie tylko o historii, ale przede wszystkim o codzienności karmelitanek. Opracowania i redakcji albumu podjęła się s. Elżbieta od Trójcy Świętej, która zachęciła siostry, by zostały jego współautorkami. Mniszki na stronach albumu zawarły świadectwa odnajdywania Boga zarówno w modlitwie i w milczeniu, jak też w zwykłych codziennych czynnościach.

PIELGRZYMKA PIESZA NA JASNĄ GÓRĘ

Tradycyjnie 1 sierpnia z sanktuarium w Skrzatuszu pod hasłem „Będziecie moimi świadkami” wyruszyła piesza pielgrzymka na Jasną Górę. W tym roku udział w niej wzięło ponad 200 pielgrzymów, których na drogę pobłogosławił bp Krzysztof Zadarko. W roku jubileuszu 50-lecia diecezji, pielgrzymka również przeżywała swój jubileusz – 40-lecia. Podczas Mszy św. hierarcha powiedział do pielgrzymów: – Żyjemy w trudnych czasach. Z wewnątrz i z zewnątrz Kościoła docierają różne ślady grzechu, nieprawości. Na wschodzie trwa wojna. To wszystko sprawia, że z ufnością i nadzieją przybywamy do sanktuarium maryjnego, bo Matka Boża została nam dana może właśnie szczególnie na takie czasy, kiedy jest trudno i nasza wiara może się chwiać. Chcemy więc zaczerpnąć ducha. (...) Pielgrzymka jest aktem wiary i aktem pokuty, czyli świadomego dążenia do świętego miejsca, aby tam przeżyć osobiste nawrócenie, pogłębić wiarę i modlitwę. Dlatego pielgrzymka nie jest tylko aktem dotarcia do świętego celu, ale jest tak ukształtowana, że formuje nas w drodze. Jest szkołą wiary.

Odpowiedzialnym za pielgrzymkę był ks. Marcin Kościński. W tym roku na trasę wyruszyły dwie grupy: północna (św. Wojciecha, prze-

wodnik ks. Mateusz Chmielewski) i południowa (św. Maksymiliana, przewodnik ks. Paweł Baran MS). – Pielgrzymka jest to wędrówka w dal, ale jeszcze bardziej w głąb. Dlatego najbardziej chodzi w niej o przeżycie duchowe. Można tu doświadczyć bliskości Pana Boga, Maryi oraz ludzi związanych z Kościołem. Można doświadczyć tego, że Kościół nie jest tylko instytucją, ale żywym organizmem, bardzo dynamicznym, jest wspólnotą w drodze – mówił ks. M. Kościński. Duszpasterz podkreślił też, że podniosła się średnia wieku pielgrzymujących. Nowym zjawiskiem jest też fakt, że pielgrzymi wolą korzystać z noclegów zbiorowych, które pozwalają na integrację grupy, niż z noclegów u indywidualnych gospodarzy. Dzięki relacjom z pielgrzymki w mediach społecznościowych (Facebook, TikTok) i na kanale YouTube pielgrzymkę mogło śledzić więcej osób.

13 sierpnia pielgrzymi dotarli do celu. Tam czekał na nich biskup diecezjalny Edward Dajczak. – Pielgrzymka jest szkołą wiary, w którą zaangażowany jest cały człowiek, z duszą i z ciałem. Jestem z was dumny. Teraz wracacie do domów i trzeba, żeby ludzie was zauważyli, tzn. zobaczyli, że przychodzicie z Jasnej Góry, przemienieni, dotknięci Chrystusem. Doszliście, przechodząc dobrą szkołę, a ponieważ wiara jest pielgrzymowaniem, idźcie dalej – powiedział hierarcha. Po powitaniu przez biskupa pielgrzymi przeszli do kaplicy Cudownego Obrazu, a następnie wzięli udział w Eucharystii na jasnogórskich błoniach.

XXVII DIECEZJALNA PIELGRZYMKA RODZIN NA GÓRĘ CHEŁMSKĄ

Tłumy pielgrzymów 15 sierpnia przybyło do Sanktuarium Matki Boskiej Trzykroć Przedziwnej, by modlić się w intencji rodzin. Mszy Świętej na Górze Chełmskiej przewodniczył ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej bp Edward Dajczak. – Co roku przybywamy do sanktuarium na Górze Chełmskiej, by podziękować Matce Boskiej za nasze dotychczasowe życie i prosić Ją o kolejne łaski – powiedziała jedna z pielgrzymujących. Kazanie wygłosił bp Zbigniew Zieliński. Na wstępie przestrzegął przed lekceważeniem prawdy o wielkości rodziny, wokół której obecnie – czego zapowiedzią były losy Świętej Rodziny – rozpętała się wroga batalia. – Żyjący w nas i pośród nas Jezus jest dziś przedmiotem prześladowania. Należy o tym pamiętać, wtedy właściwie odczytamy sens środowiska rodzinnego oraz sens i powołanie

Kościola, które zostały przez Boga dane człowiekowi, aby nie tylko dla niego samego stanowiły środowisko wychnienia, wzrostu, dorastania – stwierdził hierarcha. Bp Z. Zieliński docenił wielowiekową tradycję pielgrzymowania po łaski do stóp Matki Bożej. – Warto abyśmy przeżywając po raz kolejny uroczystość dedykowaną Maryi wniebowziętej, odkryli w Niej szczególnie dar kochającego Boga, a historia przywołana dziś w liturgii słowa związana z narodzinami Jezusa, Jego dorastaniem i wypełnieniem misji, niech będzie dla nas okazją do odkrycia świętej roli rodziny, w której nasz Pan Jezus Chrystus przyszedł na świat i dorastał. W trakcie Eucharystii małżonkowie odnowili swoje przyrzeczenia małżeńskie, a na zakończenie liturgii odbyło się też tradycyjne święcenie ziół związane z przypadającą na 15 sierpnia Uroczystością Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, popularnie nazywaną Świętem Matki Boskiej Zielnej. W ramach pielgrzymki odbyła się też uroczystość umieszczenia nowego symbolu: Ducha Świętego w Sanktuarium Przymierza. Płaskorzeźba wykonana została w Bolzano w Tyrolu i ufundowana przez członków instytutu Szentsztackiego. – Przez ostatni rok ten symbol peregrynował i pielgrzymował. Rodziny gromadziły się wokół symbolu Ducha Świętego i prosiły o łaski Boże – powiedział ks. Janusz Bujak, kapelan sanktuarium na Górze Chełmskiej. Duchowny dodał, że nieprzypadkowo pielgrzymka rodzin odbywa się w dniu świętowania rocznicy zwycięskiej bitwy warszawskiej. Podkreślił, że o dobre małżeństwo trzeba codziennie walczyć: – Pielgrzymka rodzin pokazuje, że małżeństwo wymaga duchowej walki, wysiłku i ofiary. Te cuda dzieją się właśnie z Maryją. Jak co roku siostry z Szentsztackiego Instytutu Sióstr Maryjnych przygotowały dla pielgrzymów rodzinny piknik połączony ze zbiórką charytatywną na dokończenie budowy Centrum Pielgrzymkowo-Turystycznego na Górze Chełmskiej.

XXII PIELGRZYMKA MIŁOSIERDZIA DO MYŚLIBORZA

Podobnie jak w dwóch ubiegłych latach, Pielgrzymka Miłosierdzia nie odbyła się w formie pieszej. Rankiem 25 sierpnia wyruszył do sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Myśliborzu autokar ze Szczecinka z przystankiem w Koszalinie, wioząc 44 pielgrzymów z tych miast oraz z Białogardu i Świdwina. Dodatkowo busem pojechało tam 22 harcerzy. Jak przyznał ks. Grzegorz Szymanowski, dyrektor pielgrzymki, trudno przecenić zalety pieszego pielgrzymowania – klimatu rekolekcji w drodze, formacji rozłożonej na 9 dni. Toteż żałuje, że nie zebrała się liczna grupa chętnych piechurów – na wstępną listę wpisało się zaledwie 7 osób. To zadecydowało o tym, by pielgrzymować do Myśliborza środkami transportu. Mimo wszystko kilka godzin jazdy to wartościowy czas modlitwy. Pielgrzymi wysłuchają także konferencji „W sercu Kościoła ja będę miłością”, ukazującej duchową drogę św. Teresy od Dzieciątka Jezus i św. Karola de Foucauld. W Myśliborzu pielgrzymi dołączyli do wspólnej Eucharystii w sanktuarium Miłosierdzia Bożego w 117. rocznicę urodzin św. s. Faustyny Kowalskiej. To zarazem 75. rocznica rozpoczęcia życia wspólnego Zgromadzenia Sióstr Jezusa Miłosiernego. Pan Zbigniew z Koszalina jest stałym uczestnikiem myśliborskich pielgrzymek. Jako członek Małych Rycerzy Miłosiernego Serca Jezusa poświęca krzewieniu duchowości Miłosierdzia Bożego każdy dzień, prowadząc koronkę w Godzinie Miłosierdzia w parafii pw. Ducha Świętego w Koszalinie. – To mi pomaga w czynieniu dobra, a na pielgrzymce dodatkowo ładuję akumulatory – mówi mały rycerz. Pani Lidia kilka lat temu przeżyła nawrócenie, a w tej nowej drodze pomagali jej święci. – Początkowo, gdy kapłani podpowiadali mi, by prosić świętych o pomoc, za bardzo w to nie wierzyłam – mówi koszalinianka. – Ale kiedy otworzyłam serce, dużo łask doświadczyłam w ten sposób. Taką pierwszą świętą osobą była dla mnie św. s. Faustyna. I odtąd jest mi bardzo bliska.

XXI REGIONALNA PIELGRZYMKA TRZEŹWOŚCI Z POLANOWA NA ŚWIĘTĄ GÓRĘ POLANOWSKĄ

Regionalna Pielgrzymka Trzeźwości z Polanowa na Świętą Górę Polanowską już po raz 21. zgromadziła pielgrzymów, dla których ważna jest walka o trzeźwość. Doroczne spotkanie rozpoczęło się 28 sierpnia w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Polanowie, skąd pielgrzymów poprowadzili bp Krzysztof Zadarko oraz ks. Jacek Maszkowski, proboszcz tutejszej parafii. We Mszy św. na szczycie góry wzięli udział członkowie grup Anonimowych Alkoholików wraz z bliskimi, stowarzyszeń działających na rzecz tego środowiska, przedstawiciele samorządu, radni. Witając pielgrzymów gospodarz Świętej Góry Polanowskiej o. Janusz Jędrzysek OFM wskazał na wspomnianą w wielu katolickich środowiskach w ostatnią niedzielę sierpnia Matkę Bożą Pocieszenia. – Pielgrzymujecie tutaj z nadzieją i po nadzieję, w intencji trzeźwości osobistej, naszych rodzin i naszej ojczyzny – powiedział franciszkanin. – Zwracamy się więc do Tej, która daje pociechę, abyśmy nie upadali na duchu. Trwajmy na modlitwie, a Bóg w swoim czasie nas wysłucha i obdarzy łaską trzeźwości. W homilii bp K. Zadarko mówił o wartości pokory – trwania w prawdzie i patrzenia na siebie oczami Boga. Własnej nędzy, której poznanie – jak stwierdził – jest konieczne, by móc przyjąć prawdę o sobie, doświadczyły właśnie osoby uzależnione od alkoholu czy ich najbliżsi, jak dorosłe dzieci alkoholików. – Im szybciej uznamy swoją grzeszność i słabość, tym będziemy piękniejsi, tym lepiej zrozumiemy Ewangelię – powiedział, wskazując na Matkę Bożą, służebnicę pokorną, spotkanie z którą ma moc odmienić człowieka. Bp K. Zadarko przypomniał zebrany jak ważne jest w procesie trzeźwienia uznanie Siły Wyższej, tożsamej dla katolików z Panem Bogiem. – Dlatego tak bardzo ważna jest pielgrzymka, czyli marsz do świętego miejsca – podkreślił biskup. – Pielgrzymka jest obrazem, metaforą naszego życia, które musi kosztować, musi być wysiłkiem wyjścia z miejsca, w którym doświadczam mojego grzechu, by dojść tam, gdzie mogę dotknąć, nawet jako grzesznik, świętego Boga. To nie jest więc rajd, marsz czy turystyczne przejście, to droga przeżyta na modlitwie, na uświadomieniu sobie, że w życiu musi być ciężko, jeśli mam odkryć swoje prawdziwe oblicze. A to zawsze boli. Kiedy dotykam wszystkich bolesnych miejsc swojej duszy, zwłaszcza pychy i zarozumiałości, wtedy zbliżam się do bramy nieba. Po zakończeniu Eucharystii miały miejsce wspólny posiłek, mityng AA i spotkania parafialnych apostołów trzeźwości.

PAPIEŻ FRANCISZEK POBŁOGOSŁAWIŁ KORONY SKRZATUSKIE

W środę 7 września po audiencji generalnej papież Franciszek pobłogosławił nowe korony, które Pieta Skrzatuska otrzymała 18 września. Do Rzymu udali się: bp koszalińsko-kołobrzegi Edward Dajczak, bp koadiutor Zbigniew Zieliński, bp pomocniczy Krzysztof Zadarko, kustosz skrzatuskiego sanktuarium – ks. Waław Grądalski oraz autor nowych koron – Mariusz Drapikowski. Znaczenie faktu pobłogosławienia nowych koron przez Ojca św. podkreśla obecny w Rzymie ks. Waław Grądalski, kustosz sanktuarium w Skrzatuszu: – Pokazuje to, że akt, który dokona się w Skrzatuszu 18 września, jest gęboko zakorzeniony w Kościele. Bp Zbigniew Zieliński, koadiutor, zwrócił z kolei uwagę na kontekst historyczny obecnej pielgrzymki do Rzymu. – Naszej pielgrzymce towarzyszyła świadomość, że konieczne jest nawiązanie do decyzji papieża Jana Pawła II, który w roku 1988 pozwolił na koronację Piety i udzielił wtedy swojego błogosławieństwa. Nałożenie nowych koron, związanych z jubileuszem 50-lecia diecezji, stało się okazją do ponownej prośby o papieskie błogosławieństwo – mówił bp Z. Zieliński. Pieta Skrzatuska została ukoronowana koronami papieskimi w roku 1988. Dokonał tego ówczesny prymas Polski kard. Józef Glemp. Teraz, z okazji obchodzonego jubileuszu 50-lecia diecezji koszalińsko-kołobrzegskiej, Pieta otrzyma dodatkowe korony przygotowane specjalnie na tę okazję. Wykonał je gdański artysta Mariusz Drapikowski, znany m.in. z projektu „12 Gwiazd w Koronie Maryi Królowej Pokoju”, który polega na tworzeniu 12 rozsianych po świecie miejsc nieustannej modlitwy o pokój. Głównym budulcem nowych skrzatuskich koron jest bursztyn. Elementy złote zostały wykonane z surowca pozyskanego z wotów składanych przez wieki w sanktuarium. Zbieranie pieniędzy na korony połączone było z duchowym programem jubileuszowym. Korony są inne niż poprzednie – znacznie lżejsze i jakby bardziej dopasowane. Ich głównym budulcem jest bursztyn. Jednak nowym skrzatuskim koronom trzeba bardziej się przyjrzeć, żeby zrozumieć, że ich autorstwo i surowiec nie są tak oczywiste. Trudno nie zauważyć połyskujących w świetle błękitnych szafirów i czerwonych rubinów. Zostały użyte nieprzypadkowo. Pozwalają bezbłędnie odróżnić korony Matki i Syna. – Błękitne kamienie umieściliśmy w koronie Maryi. Ten kolor Jej przynależy – wyjaśnił M. Drapikowski. – Czerwień to barwa królewska, ale też mówi o cierpieniu – dodał artysta,

uzasadniając obecność rubinów w koronie Chrystusa. Na pierwszy plan wybijają się jednak bursztynowe lilie. Są to lilie andegaweńskie, jakie można zauważyć m.in. na płaszczu ikony jasnogórskiej. – Ona jest mi szczególnie bliska. Chcieliśmy w ten sposób pokazać naszego polskiego ducha. Stąd także wybór bursztynu, który mocno kojarzy się z naszym krajem – tłumaczył gdańszczanin. Oprócz tego w koronie Maryi został umieszczony kamień z betlejemskiej Groty Narodzenia, natomiast w koronie Chrystusa – z bazyliki Grobu Pańskiego. Na cierniach oplatających ozdoby widoczne są też kwiaty. – Te korony zakwitły. Chcieliśmy w ten sposób podkreślić naszą wiarę w zmartwychwstanie – mówił M. Drapikowski. Każdy, kto chciał złożyć się na korony, proszony był o deklarację podjęcia zaproponowanych w specjalnym folderze konkretnych czynów miłości. Uroczystości wieńczące obchody jubileuszowe odbyły się 18 września w diecezjalnym sanktuarium w Skrzatuszu. Tego dnia łaskami słynąca Pieta została przyozdobiona nowymi koronami.

50 LAT SIÓSTR PALLOTYNEK W KOSZALINIE

Pallotynki koszalinianom kojarzą się przede wszystkim z kurią biskupią. Ale przez ostatnie pół wieku pracowały również w domu biskupim, w katedralnej zakrystii, uczyły katechezy oraz zajmowały się dziećmi i młodzieżą. Ich obecność w Koszalinie nierozzerwalnie związana jest z początkiem diecezji. Mieszkańcy miasta dziękowali siostrze za pół wieku pracy apostołowskiej i za wszystkie dzieła sióstr. Dziękczynieniu w koszalińskiej katedrze 10 września przewodniczył bp Edward Dajczak. Razem z nim Eucharystię koncelebrowali biskupi: Zbigniew Zieliński, Krzysztof Zadarko i bp senior Paweł Cieślik oraz prezbiterzy – w głównej mierze pracownicy kurii biskupiej, której nie sposób wyobrazić sobie bez sióstr ze Zgromadzenia Sióstr Misjonek Apostolstwa Katolickiego. To u nich bp Ignacy Jeż szukał pomocy przy organizowaniu pracy w nowo powstałej diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej. Jest taka scena w historii, gdy w 1972 r. przyjechał do Bobolic i w swoim żartobliwym stylu powiedział: „Nie wyjadę stąd, jeśli nie dostanę sióstr do pracy w kurii”. Obecna tam siostra prowincjalna obiecała, że choćby miała zabrać siostry z innych placówek, to przyśle je do Koszalina. Wielkie sprawy diecezji czasem rozgrywają się właśnie tak – mówił bp E. Dajczak, przywołując niełatwe początki Kościoła koszalińsko-kołobrzesckiego i siostry pallotynki, które mają w nich swój niebagatelny

udział. Jeden pokój, jedno biurko, jedno krzesło – to kuria. Wszystko się tak zaczynało. Od pierwszej decyzji, pierwszego kroku i od serca. Przez ten czas w Koszalinie pracowały 84 siostry, każda z nich przecież pisała tę historię.

5 wyjechało na misje, 11 znalazło już miejsce w domu Ojca. Wiele imion zapamiętali ludzie i wspominają po latach. Wspominają Boży ogień, który za ich sprawą płonął – podkreślał. – Czuliśmy ten ogień – przyznaje wzruszona Krystyna Kaleczyc, jedna z wdzięcznych wychowanek wspólnoty „Infinitam”, którą na przełomie lat 70. i 80. ubiegłego wieku prowadziły koszalińskie pallotynki. – To był ogień rzucony w koszalińskie szkoły. Obiecaliśmy Janowi Pawłowi II, że będziemy jego juhasami znad morza i codziennie będziemy w południe odmawiać Anioł Pański. Na szkolnych korytarzach! – opowiada o młodzieżowej deklaracji wiary w niełatwych czasach komunistycznych, o niezliczonych pielgrzymkach i akcjach pomocowych, do których porywała ich prowadząca wspólnotę s. Consolata. Jedną z uczestniczek tamtych spotkań była też obecna przełożona prowincjalna pallotynek, s. Iwona Nadziejko. – Usłyszałam o takiej wspólnocie prowadzonej przez nietuzinkową siostrę. Że nie tylko się modlą, ale – jak bym to dzisiaj nazwała – działają apostołsko: są z ludźmi młodymi, starszymi, chorymi, odczytują znaki czasu. To połączenie duchowości z działaniem było dla mnie czymś zachwycającym, a przykład s. Consolaty – porywającym. Reszta to łaska powołania. Diecezja koszalińsko-kołobrzescka to ważny punkt na mapie naszej prowincji, jak ważny jest wkład sióstr z naszego zgromadzenia w rozwój duchowy diecezji. Trzeba było zaczynać wszystko od początku i bardzo się cieszę, że mamy w tym swój wkład – przyznała siostra.

REKOLEKCJE KAPLAŃSKIEGO KLUBU MOTOCYKLOWEGO

W dniach 12–15 września 84 księży, miłośników motocykli z całej Polski, uczestniczyło w rekolekcjach w Grzybowie. Oprócz wysłuchania konferencji kapłani–motocykliści odwiedzili też Świętą Górę Polanowską, Górę Chełmską, a na zakończenie przybyli do sanktuarium w Skrzatuszu. Konferencje głosił ks. Krzysztof Kowal, proboszcz parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Pile, który sam również jest motocyklistą.

13 września Mszę św. sprawował dla nich w kaplicy seminarium bp Edward Dajczak. Ks. K. Kowal zwrócił się do zebranych na Mszy św.: – Nie jesteśmy idealni. Nikt nie jest. Ale tacy, jacy jesteśmy, tacy jesteśmy potrzebni. Potrzebny jest apostoł, nauczyciel, prorok i człowiek, który będzie uzdrawiał. Potrzebny jesteś ty, z twoimi darami. Czy nie mamy grzechów? Mamy! Czy nie brudzi się ten motor w codzienności, nie chłapie? Chłapie. Ale po to mamy wspólnotę Kościoła, żeby ta wspólnota nas trzymała razem.

Kapłański Klub Motocyklowy „God’s Guards” zrzesza w całej Polsce około 150 księży, skupionych w 13 chapterach. Mają swoją strukturę, własne kamizelki i barwy. Ich znakiem rozpoznawczym jest logo z muszlą św. Jakuba, wyszyte z obu stron kamizelki. W diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej księży zrzeszonych w tym klubie jest dziewięciu.

DIECEZJALNE SPOTKANIE MŁODYCH W SKRZATUSZU

17 września w Skrzatuszu odbyło się Diecezjalne Spotkanie Młodych pod hasłem „Przyjaciele Jezusa”. Na wspólne świętowanie przybyło ok. 3 tysiące młodzieży. Organizatorem spotkania był ks. Andrzej Zaniewski. Jak co roku obok sanktuarium rozstawiono namiot, wewnątrz którego modlono się, śpiewano i tańczono. Dla młodzieży zaśpiewał zespół Tau. Młodzi uwielbiali też Boga tańcem. Świadectwo wiary złożył przed nastolatkami Grzegorz Miecznikowski, który przeszedł w życiu drogę od gorliwego ateisty do gorącego ewangelizatora, doświadczając wyzwolenia z nałogów, nerwicy, depresji i poważnej choroby.

Do namiotu uroczyście wniesiono kopię Piety Skrzatuskiej i korony, które mają być nałożone na głowy Jezusa i Maryi. Młodzi natomiast złożyli u stóp Matki Bożej karteczki z zapisanymi dobrymi uczynkami i ważnymi dla nich sprawami, by w ten sposób ukoronować Maryję w sposób duchowy. Podczas adoracji biskup Edward Dajczak zwrócił się do młodzieży słowami: – On mówi do nas: „Jesteście potrzebni, by moja miłość wydała owoce. We Mnie możecie wszystko, beze Mnie nic”. Jeśli nie ma między nami a Nim więzi, nie dziwmy się, że nic z Ewangelii nie rozumiemy, że nic, co jest ewangeliczne, nie może się zdarzyć. Biskup diecezjalny przewodniczył również Mszy św., na której obecni byli także biskupi Krzysztof Zadarko i Zbigniew Zieliński. Podczas homilii bp E. Dajczak powiedział: – W momencie próby, zwłaszcza kiedy jest trudno, gdy przegrywamy, kto

wówczas przy nas zostaje? Ktoś, kto kocha. Innych nie ma. Zauważyliście? Obok Jezusa były tłumy, zachwycone, wiwatujące. A pod krzyżem – Jego Matka, Jej siostra i jeden uczeń – ten, który Jezusa kochał najbardziej. Nikogo więcej nie było. Stać się przyjacielem Jezusa to oznacza być przy Nim. Jak Jezus odbudowuje przyjaźń? On inicjuje relację i nic nie jest w stanie Go zatrzymać. Zobaczcie – umarł za wszystkich bez wyjątku, za największych bluźnierców. I będzie ich szukał dotąd, aż znajdzie każdą zagubioną owcę. Jezus nie odpuszcza, nie ma w Nim zwątpienia, tak, jak bywa ono w nas. (...) Jeżeli nie otworzymy się na tę miłość, przegramy coś, czego przegrać nie wolno. Przyjaciele Jezusa to nie slogan, lecz lekcja miłości. Uczymy się jej przez doświadczenie – zachęcał hierarcha.

ODPUST DIECEZJALNY W SKRZATUSZU

W tym roku odpust diecezjalny w Skrzatuszu miał wyjątkowy charakter. W roku jubileuszowym diecezji słynąca cudami Skrzatuska Pieta otrzymała nowe korony. Mimo niesprzyjających warunków pogodowych do Skrzatusza przybyły tysiące diecezjan.

Uroczystej Eucharystii przewodniczył przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Stanisław Gądecki. Razem z nim koncelebrowali biskupi metropolii szczecińsko-kamieńskiej: abp Andrzej Dzięga, bp Tadeusz Lityński, bp Henryk Wejman, bp senior Paweł Socha, bp Edward Dajczak, bp koadiutor Zbigniew Zieliński, bp Krzysztof Zadarko, bp senior Paweł Cieślik. Przed nałożeniem koron przed Pietą stanął biskup diecezjalny E. Dajczak, który w imieniu wszystkich pielgrzymów powiedział: – Maryjo, korony te zbudowane są z tysięcy modlitw i czynów miłości Twoich dzieci, żyjących w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Tworzyliśmy je naszą miłością. Prosimy Was, Jezu i Maryjo, przyjmijcie korony miłości zbudowane taką miłością, na jaką dzisiaj nas stać. To największa możliwa dzisiaj nasza miłość. I chociaż wiemy, że nieskończenie więcej otrzymujemy, to proszę przyjąć miłość córek i synów tej ziemi, z pieśnią dziękczynienia za wielkie dary miłości. Abp S. Gądecki skierował do zebranych następujące słowa: – Maryja kochała jak nikt inny i jak nikt inny cierpiała. Nie była biernym świadkiem cierpień Syna, ale miała w nich udział. Wszystkie cierpienia, które złączyły się w Niej, świadczą o Jej niewzruszonej wierze i stanowią wkład w dzieło naszego zbawie-

nia. Hierarcha, odniósł się do jubileuszu 50-lecia naszej diecezji przypominając historyczne okoliczności ustanowienia nowej organizacji kościelnej na północnych ziemiach Polski, wyjaśniał również biblijne znaczenie roku jubileuszowego. – Jednym z podstawowych przywilejów była powszechna amnestia, czyli przywrócenie wolności wszystkim Żydom oraz oddanie im dziedzicznie należącej do nich ziemi za darmo. Często przepisy pozostawały marzeniem, ale sama ich obecność zachęcała do reformy społecznej. Wielki jubileusz to nie tylko piękna utopia, to także zapowiedź epoki mesjańskiej. Abp S. Gądecki wyjaśnił, jak należy rozumieć dzisiaj jubileuszowe przywileje: – To powrót do pierwotnej godności dzieci Bożych. Oto istotne przesłanie, jakie niesie rok jubileuszu dla wszystkich mieszkańców świętującej diecezji. Zamiast mówić o dokonaniach diecezji i jej historii, lepiej zatrzymać się na tym, co w sensie odnowienia duchowego niesie wielki jubileusz.

Nowe korony nałożył na głowy Jezusa i Maryi abp S. Gądecki.

Źródła:

Gość Koszalińsko-Kołobrzeski (wyd. papierowe) nry 27–38/2022

koszalin.gosc.pl

www.elzbietanki.waw.pl/meczenniczki

karmelborne.pl

II. KRONIKA WYDARZEŃ Z DIECEZJI

LIPIEC

lipiec–sierpień

- ewangelizacja wioskowa – Bukowo, Broczyno i Wytowno

1–31 lipca

- obóz harcerzy ZHR w okolicach Polanowa

1 lipca–26 sierpnia

- 56. Międzynarodowy Festiwal Organowy – Koszalin, Białogard, Szczecinek, Mielno, Darłowo, Ustronie Morskie, Bobolice, Sarbinowo, Jastrowie i Tychowo

2 lipca

- 2. Festiwal Piosenki i Pieśni Maryjnej „O Maryi śpiewamy” – parafia Bińcze

2–3 lipca

- warsztaty wokalne z Poldkiem Twardowskim – Błotnica

3–14 lipca

- Oaza Nowej Drogi I stopnia dla młodzieży po VI i VII klasie szkoły podstawowej i Oaza Dzieci Bożych II stopnia – Gościno

4 lipca

- Msza św. na rozpoczęcie 13. Diecezjalnej Pielgrzymki Rowerowej Skrzatusz–Jasna Góra – Skrzatusz – bp Zadarko

4–8 lipca

- akcja ewangelizacyjna „Tydzień dla Jezusa” – kościół w Ustroniu Morskim

4–9 lipca

- 13. Diecezjalna Pielgrzymka Rowerowa Skrzatusz–Jasna Góra

4–10 lipca

- rekolekcje dla młodzieży – Skrzatusz

7 lipca

- Msza Święta dla Wilczków i Sakutów z obozu SHK „Zawisza” – Skauci Europy – obóz w lesie i parafia pw. MB Różańcowej w Kępicach – bp Zieliński

7–28 lipca

- 3. Dżwirzyński Letni Festiwal Piosenki Religijnej „Stopami po wodzie”

8–10 lipca

- rekolekcje dla rodzin szensztackich – WSD

9 lipca

- pogrzeb śp. Benedykta Gorczyńskiego, Taty ks. Krzysztofa Gorczyńskiego – kościół w Klukowie k. Nasielska – bp Zadarko
- Msza św. z okazji rocznicy koronacji MB Jazłowieckiej – klasztor sióstr niepokalanek w Szczecinku – bp Zieliński

10 lipca

- 5. Dzień Kultury dla Góry – Góra Chełmska – bp Zieliński

11 lipca

- Msza św. i spotkanie z grupami oazowymi z okazji Dnia Wspólnoty Ruchu Światło-Życie – Lipie – bp Zadarko

11–19 lipca

- Karawana Miłosierdzia Bożego z Koszalina do Manowa

12–16 lipca

- rekolekcje Odnowy w Duchu Świętym – CEF

12–20 lipca

- rekolekcje dla małżonków i rodzin – Skrzatusz

13 lipca

- Msza odpustowa i kazanie – Sanktuarium Dzieci Fatimskich w Szczecinie–Dąbiu – bp Zieliński
- spotkanie i błogosławieństwo dla rowerowej pielgrzymki bezdomnych z Gdańska na Górę Chełmską – koszalińska katedra – bp Zieliński

13–17 lipca

- 21. Piesza Pielgrzymka Kaszubska Miastko–Sianowo

15–31 lipca

- Oaza Nowego Życia 0 stopnia (Gościno) i Oaza Nowego Życia I stopnia (Lipie)

16 lipca

- śluby wieczyste s. Agnieszki Teresy od Maryi – Miłującej Obecności OCD – klasztor karmelitanek w Bornem Sulinowie
- Msza św. z nałożeniem szkaplerza – sanktuarium św. Józefa Oblubieńca NMP w Słupsku – bp Zieliński

17 lipca

- poświęcenie tablicy upamiętniającej śp. ks. prałata dr. Kazimierza Klawczyńskiego przy Sanktuarium MB Trzykroć Przedziwnej na Górze Chełmskiej
- Msza św. i uroczystości z okazji Święta Policji – kościół pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Pile – bp Zadarko
- Msza św. i uroczystości z okazji Święta Policji – kościół pw. św. Jana Kantego – Słupsk – bp Zieliński

17–22 lipca

- rekolekcje dla rodzin szensztackich – CEF

17–28 lipca

- koncerty Małego Chóru Wielkich Serc z Łodzi – Darłówko, Jarosławiec, Dąbki, Ustka i Rowy

19 lipca

- uroczystości z okazji Święta Policji – Szkoła Policji w Słupsku – bp Zadarko
- Msza św. oraz rekolekcje rodzin szensztackich – CEF

19–21 lipca

- rekolekcje dla uczestników akcji ewangelizacyjnej „Przystań z Jezusem” – dom Koinonii Jan Chrzciciel w Błotnicy

20 lipca

- Msza św. podczas rekolekcji dla grupy ewangelizacyjnej „Przystań z Jezusem” – Kołobrzeg

22–25 lipca

- akcja ewangelizacyjna „Przystań z Jezusem” – Kołobrzeg

23 lipca

- Msza św. przy figurze św. Jakuba w Karsince podczas pielgrzymki Święta Góra Polanowska–Karsinka w ramach cyklu pielgrzymek pod hasłem „Na Pomorskiej Drodze Świętego Jakuba: Natura–Kultura–Duchowość”
- Msza św. na rozpoczęcie pielgrzymki Wspólnoty Emmanuel z Gdańska do Sianowa na Kaszubach – kościół pw. Jakuba Apostoła w Gdańsku – bp Zieliński

23–25 lipca

- pielgrzymka Wspólnoty Emmanuel z Gdańska do Sianowa na Kaszubach

24 lipca

- Msza św. z okazji Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych – Lasek Miłosierdzia Bożego w Żydowie

28 lipca

- Msza św. – Dzień Wspólnoty podczas Oaz Nowego Życia 0 i I stopnia – kościół w Gościnie

30 lipca–1 sierpnia

- 7. Mistrzostwa Polski Księży i Ministrantów w kolarstwie szosowym – wicemistrz w kategorii 45+ ks. Mariusz Ambroziewicz

31 lipca

- katecheza z cyklu Kazania na Górze: „Biblijne kobiety – inspirują dziś... Anna” – Góra Chełmska

SIERPIEŃ

1 sierpnia

- Msza św. na rozpoczęcie 40. Diecezjalnej Pieszej Pielgrzymki ze Skrzatusza na Jasną Górę – bp Zadarko

1–7 sierpnia

- Przystanek Jezus – Czaplunek–Broczyno
- Kurs Oazowy dla Animatorów – Lipie

1–13 sierpnia

- 40. Diecezjalna Piesza Pielgrzymka ze Skrzatusza na Jasną Górę

3–7 sierpnia

- rekolekcje „Z Maryją cicho, bosy, w jedności Kościoła” – Skrzatusz

3–11 sierpnia

- pielgrzymka do Santiago de Compostela ojca duchownego seminarium i dwóch diakonów

5 sierpnia

- Msza św. dla uczestników 40. Diecezjalnej Pieszej Pielgrzymki ze Skrzatusza na Jasną Górę – katedra pw. św. Wojciecha w Gnieźnie

6 sierpnia

- 32. Ogólnopolska Pielgrzymka Trzeźwości na Górę Chełmską

8–13 sierpnia

- wakacyjne rekolekcje dla ministrantów – CEF

8–15 sierpnia

- pielgrzymka rowerowa granicami diecezji „50 rowerów i więcej” z okazji 50-lecia diecezji
- rekolekcje dla małżonków i rodzin – Skrzatusz

10–18 sierpnia

- Karawana Bożego Miłosierdzia z Manowa do Polanowa

13 sierpnia

- święcenia biskupie ks. Adriana Puta, biskupa pomocniczego diecezji zielonogórsko-gorzowskiej – katedra pw. św. Jadwigi w Zielonej Górze – bp Zadarko

13–16 sierpnia

- obóz stypendystów Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia pod hasłem „Jestem w Kościele” – Kołobrzeg–Podczele – bp Zieliński

14 sierpnia

- Msza św. z okazji jubileuszu 25-lecia pobytu karmelitanek w Bornem Sulinowie – klasztor w Bornem Sulinowie
- Msza św. z okazji święta Wojska Polskiego – koszalińska katedra
- odpust w Wigilię Wniebowzięcia NMP – Święta Góra Polanowska – bp Zieliński

14–19 sierpnia

- warsztaty tańca „Kobieta w Tańcu” – CEF

15 sierpnia

- 27. Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską – bp Dajczak, bp Zieliński i bp Cieślik
- Msza św. – uroczystość Wniebowzięcia NMP – Skrzatusz – bp Zadarko
- Msza św. odpustowa – kołobrzaska bazylika – bp Zieliński

16 sierpnia

- Msza św. dla uczestników obozu fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” – Dom Aniołów Stróżów w Kołobrzegu – bp Zieliński

16–22 sierpnia

- rekolekcje dla osób starszych „Uczyń serca nasze według Serca Twego” – Skrzatusz

19 sierpnia

- Msza św. dla grupy rekolekcyjnej „Kobieta w Tańcu” – CEF – bp Zieliński

20 sierpnia

- 8. Pielgrzymka Rowerowa z Bińcza do Górki Klasztornej
- pogrzeb śp. ks. Piotra Szumnego SDB – kościół pw. Świętej Rodziny w Pile

22–29 sierpnia

- Ewangelizacja Nadmorska – Dźwirzyno, Grzybowo, Ustronie Morskie, Gąski, Sarbinowo, Mielno i Unieście

25 sierpnia

- 22. Diecezjalna Pielgrzymka Miłosierdzia Bożego z Koszalina do Myśliborza

26 sierpnia

- pobłogosławienie relikwiarzy i instalacja relikwii świętych i błogosławionych: św. Andrzeja Boboli, bł. kard. Stefana Wyszyńskiego, bł. Anieli Salawy i bł. Hanny Chrzanowskiej – sanktuarium św. Józefa Oblubieńca NMP w Słupsku

26–28 sierpnia

- spotkanie dla mężczyzn – Skrzatusz

28 sierpnia

- katecheza z cyklu Kazania na Górze: „Biblijne kobiety – inspirują dziś... Judyta” – Góra Chełmska
- 8. Festyn Charytatywny na rzecz Domu Hospicyjno-Opiekuńczego Caritas im. bp. C. Domina w Darłowie – Darłowo
- 21. Regionalna Pielgrzymka Trzeźwości z Polanowa na Świętą Górę Polanowską – bp Zadarko
- Msza św. – Dzień Wspólnoty Oazy – Błotnica
- 100-lecie Zgromadzenia Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi – sanktuarium św. Jana Pawła II – Gdańsk–Zaspa – bp Zieliński
- Msza św. dla Diakonii Muzycznej Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej – CEF – bp Zieliński
- Msza św. i odsłonięcie tablicy ku czci bł. ks. Jerzego Popiełuszki – kościół w Polanowie – bp Zadarko

29 sierpnia

- konferencja rejonowa dla duchowieństwa i katechetów – WSD

30 sierpnia

- konferencja rejonowa dla duchowieństwa i katechetów – Skrzatusz

31 sierpnia

- Msza św. z okazji rocznicy podpisania porozumień sierpniowych – koszalińska katedra – bp Zieliński

WRZESIEŃ

1 września

- rozpoczęcie działalności Diecezjalnego Studium Organistowskiego im. prof. Andrzeja Cwojdzńskiego przy parafii pw. Ducha Świętego w Koszalinie

2 września

- Msza św. z okazji centralnych obchodów Święta Wojsk Obrony Przeciwlotniczej – koszalińska katedra – bp Zadarko
- dwudzieste siódme posiedzenie Komisji głównej

3 września

- pielgrzymka z kościoła pw. MB Częstochowskiej w Darłowie na Górę Chełmską
- Msza św. dożynkowa w ramach Dnia Dzięczynienia – kościół pw. św. Matki Teresy z Kalkuty w Koszalinie
- spotkanie z duchowieństwem dekanaty Czarne przed wizytacją dekanalną – Uniechów – bp Zadarko

3–4 września

- pielgrzymka Karsinka–Wyszewo–Koszalin w ramach cyklu pielgrzymek pod hasłem „Na Pomorskiej Drodze Świętego Jakuba: Natura–Kultura–Duchowość”

4 września

- 10. Marsz dla Jezusa – Słupsk – bp Zadarko
- Msza św. i spotkanie z rodzinami kręgów „wędrującego sanktuarium szensztackiego” – CEF – bp Zadarko

5 września

- pogrzeb śp. Ewy Marczak, dziennikarki i wolontariuszki Caritas – kościół pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Koszalinie
- wizytacja kanoniczna parafii pw. św. Matki Teresy z Kalkuty w Koszalinie – bp Zieliński

7 września

- pobłogosławienie przez papieża Franciszka nowych koron dla Piety Skrzatuskiej – Rzym – bp Dajczak, bp Zadarko i bp Zieliński

8 września

- Msza św. i odpust w parafii pw. Narodzenia NMP w Koczale – bp Zieliński

10 września

- pogrzeb śp. Marii Kozłowskiej, Mamy s. Magdaleny Kozłowskiej – kościół pw. NMP Królowej Różańca Świętego w Gdańsku–Przymorze
- Msza św. z okazji 50-lecia obecności sióstr pallotynek w Koszalinie – koszalińska katedra

11 września

- sakrament bierzmowania w parafii Żelichowo – bp Zadarko
- wizytacja kanoniczna parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Koszalinie – bp Zieliński

11–12 września

- wizytacja kanoniczna parafii Łekno – bp Dajczak

12 września

- wmurowanie i poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy pawilon z udziałem w-ce ministra sprawiedliwości Michała Wosia – Zakład Karny w Koszalinie – bp Zieliński
- wizyta w Szpitalu Chorób Płucnych w Koszalinie, spotkanie z dyrekcją – bp Zieliński
- spotkanie z bezdomnymi w Towarzystwie Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie – bp Zieliński

12–15 września

- rekolekcje dla księży motocyklistów – Grzybowo

13 września

- Msza św. dla księży motocyklistów – WSD

14 września

- Msza św. odpustowa w uroczystość Podwyższenia Krzyża Świętego – kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Koszalinie – bp Zieliński
- Nieszpory dziękczynne za ocalenie Darłowa przed powodzią z 1497 r. – kościół Mariacki w Darłowie – bp Zieliński

15 września

- Msza św. odpustowa – Skrzatusz

16 września

- Msza św. w przeddzień rocznicy napaści ZSRR na Polskę – koszalińska katedra

16–18 września

- Boski Festiwal Lite dla młodzieży – parafia pw. św. Jana Bosko w Pile

17 września

- Diecezjalne Spotkanie Młodych pod hasłem „Przyjaciele Jezusa” w Skrzatuszu

18 września

- pielgrzymka diecezjalna do Skrzatusza i nalożenie nowych koron

19 września

- konferencja historyczna z okazji 80. rocznicy powstania Armii Krajowej i Narodowych Sił Zbrojnych – siedziba Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Koszalinie

20–23 września

- triduum z o. Pio – kościół pw. św. Wojciecha w Koszalinie

21 września

- spotkanie duszpasterstwa nauczycieli po kilkuletniej przerwie – sanktuarium św. Józefa w Słupsku

24 września

- sakrament bierzmowania w parafii Mierzyn – bp Zieliński

25 września

- Msza św. z okazji 108. Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy – koszalińska katedra – bp Zadarko
- katecheza z cyklu Kazania na Górze: „Biblijne kobiety – inspirują dziś. ... Marta i Maria” – Góra Chełmska
- wizytacja kanoniczna parafii pw. św. Kazimierza – Koszalin – bp Zieliński

25–26 września

- wizytacja kanoniczna parafii Dobrzyca

25 września–20 października

- 11. Dni Kultury Chrześcijańskiej w Szczecinku

27 września

- pogrzeb śp. ks. kan. Kazimierza Michalaka – kościół w Mielęcinie – bp Zadarko

28 września

- „Koronka na ulicach miast” – Koszalin, Kołobrzeg, Białogard, Jastrowie, Kalisz Pomorski, Kretomino, Miłocice, Piła, Połczyn-Zdrój, Słupsk, Szczecinek, Świdwin, Wałcz, Różewo, Gostomia, Dzikowo, Nowy Dwór, Ostrowiec, Lubno, Witankowo i Dobino

30 września

- sakrament bierzmowania w parafii Kłanino – bp Zieliński

III. KRONIKA ŻAŁOBNA

KS. KAZIMIERZ MICHALAK (1935–2022)

Kazimierz Michalak, syn Jana i Weroniki zd. Staniszevska, urodził się 22 marca 1935 r. w Zalesiu, parafia Cekcyn, powiat Tuchola, diecezja chełmińska, województwo pomorskie. Miał sześcioro rodzeństwa. Do szkoły podstawowej w Okiersku zaczął uczęszczać dopiero po wojnie. Ukończył ją w 1950 r. i został przyjęty do Państwowej Szkoły Ogólnokształcącej w Tucholi. Egzamin maturalny zdał w 1954 r. Złożył dokumenty do Wyższego Seminarium Duchownego w Gościkowie–Paradyżu i został przyjęty. Świecenia kapłańskie otrzymał z rąk bpa Wilhelma Pluty w 1959 r.

Posługę wikariuszowską pełnił w następujących parafiach: pw. św. Jakuba Apostoła w Człuchowie (1.09.1959–31.12.1959); pw. Stella Maris w Świnoujściu (1.01.1960–30.06.1960); pw. św. Jana Chrzciciela w Sielsku (1.07.1960–6.12.1962); pw. św. Andrzeja Boboli w Biesowicach (7.12.1962–30.06.1963); pw. Świętej Trójcy w Ośnie Lubuskim (1.07.1963–4.04.1964); pw. św. Mikołaja w Wałczu (5.04.1964–19.02.1965); pw. św. Ottona w Kamieniu Pomorskim (19.02.1965–1.07.1967); pw. Najświętszego Imienia Maryi w Sulechowie (2.07.1967–30.06.1969); pw. M.B. Nieustającej Pomocy w Szczecinie–Gołęczynie (1.07.1969–6.11.1969); pw. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach (7.11.1969–24.01.1970); pw. Wniebowzięcia NMP w Tucznie (25.01.1970–31.03.1970); pw. św. Antoniego Padewskiego w Krzeszycach (1.04.1970–31.07.1970); pw. św. Piotra i Pawła Apostoła w Lemierzycach (1.08.1970–3.03.1971), pw. Wniebowzięcia NMP w Tucznie i pw. św. Antoniego w Człopie (4.03.1971–27.02.1972). Następnie powierzono mu administrowanie nowo zorganizowaną parafią pw. Matki Bożej Bolesnej w Mielęcinie. Razem z parafianami wybudował nowy kościół parafialny w Mielęcinie i filialny w Rusinowie. 27 sierpnia 2003 r. został przeniesiony w stan spoczynku przez bpa Mariana Gołębiewskiego. Zamieszkał w rodzinnych stronach w Tucholi. Bp Kazimierz Nycz powierzył mu administrowanie parafii pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Szczeglinie od 13 listopada 2004 r. do 30 czerwca 2005 r. Następnie administrował przez pięć lat w parafii pw. MB Różańcowej w Dzierżążnie. Od 2010 r. zamieszkiwał ponownie w Tucholi.

Ks. Kazimierz Michalak pełnił funkcję ojca duchownego w dekanacie Mirosławiec. Za zasługi na polu budownictwa kościelnego

w diecezji oraz całokształtu pracy kapłańskiej najpierw w Administracji Apostolskiej Gorzowskiej, a ostatnio Diecezji Koszalińsko-Koło-brzeskiej otrzymał 21 maja 1984 r. odznaczenie diecezjalne Rocchetti et Mantoletti (RM). Pięć lat później 23 kwietnia otrzymał tytuł kanonika honorowego Koło-brzeskiej Kapituły Kolegiackiej.

Ks. kanonik Kazimierz Michalak zmarł 21 września 2022 r. w szpitalu w Bydgoszczy. Mszy św. pogrzebowej w kościele parafialnym pw. MB Bolesnej w Mielęcinie przewodniczył bp pomocniczy Krzysztof Zadarko, kazanie wygłosił ks. Wojciech Staszczak, następca zmarłego w mielęcińskiej parafii. Ciało złożono na miejscowym cmentarzu komunalnym.

Opracował ks. dr Tadeusz Ceynowa

**Kazanie wygłoszone podczas Mszy św. żałobnej
śp. ks. kan. Kazimierza Michalaka
przez ks. kan. Wojciecha Staszczaka, Mielęcin, 27 września 2022 r.**

Księżo Biskupie, Drodzy Kapłani, Rodzino pogrążona w żałobie. Siostry i Bracia.

Był 24 grudnia... 1916 r. w Krakowie zbliżał się do kresu swoich dni brat Albert Chmielowski, umierał na raka, jego ostatnie chwile tak zostały opisane: Zebrani nie mogli powstrzymać łez. Brat Albert, choć sam wzruszony, powiedział stanowczo – Co tu płakać? Z wolą Bożą macie się zgadzać i za wszystko Bogu dziękować. Tak jest! Trzeba Bogu dziękować za chorobę i za śmierć, jak ją zsyła. Zmówić trzeba modlitwę. Co Bóg ześle, trzeba Mu za to dziękować. Odszedł do Pana.

Za wszystko Bogu dziękować – i za życie, i za śmierć. Dziękujemy dzisiaj za życie ks. Proboszcza Kazimierza. Śmierć pewna, tylko godzina niepewna. Mówimy, że to umarli otwierają oczy żyjącym. Jaka nauka płynie dla nas z tej śmierci, naszego Proboszcza?

W swoim pamiętniku pewien pisarz zanotował słowa: „Gdy się rozdzielił – wszyscy się cieszyli, ty jeden płakałeś. Żyj tak, aby gdy będziesz umierał, wszyscy płakali, ty jeden zaś, byś mógł mieć uśmiech na twarzy, uśmiech radości i pewności, że oto po pracowitym, dobrym życiu przystępujesz do grona zbawionych”.

W szpitalu umierał człowiek po trzeciej już operacji, ale był zupełnie spokojny. Mówił: „Proszę księdza, mówią mi tak na pociechę, że

operacja się udała. Ale to nic. Najważniejsze, że udało się życie! Jestem spokojny. Wierzę, że idę do Ojca, że spotkam się z Chrystusem, którego czciłem, kochałem i Kocham”.

Najważniejsze, że udało się życie. Kapłańskie życie.

28 maja 1959 r. ks. Kazimierz klęczał przed Biskupem Wilhelmem Plutą i odpowiadał na pytania biskupa: Czy chcesz wiernie kierować ludem Bożym pod przewodnictwem Ducha Świętego? Czy chcesz głosić Ewangelię i wyklądać prawdy katolickiej wiary? Czy na chwałę Boga chcesz pobożnie i z wiarą sprawować Eucharystyczną Ofiarę i sakrament pokuty? Czy chcesz modlić się za powierzony lud? Czy chcesz coraz ściślej jednoczyć się z Chrystusem i poświęcać się Bogu za zbawienie ludzi? I powiedział „Tak, chcę, z Bożą pomocą”. I tak przez 63 lata kapłaństwa.

Przeszedł przez wiele parafii, m.in.: Człuchów, Świnoujście, Wałcz, Kamień Pomorski, Szczecin, Wałcz, Bobolice, Tuczo, Mielęcín. Już na emeryturze Szczegłino i Dzierżążno. 63 lata, z tego 32 i pół w Mielęcínie. Pół życia kapłańskiego. W ubiegłym roku jeszcze razem świętowaliśmy 50-lecie parafii.

3 marca 1971 r. objął ks. proboszcz Kazimierz Michalak parafię pw. Matki Bożej Bolesnej w Mielęcínie. Z księdzem proboszczem zamieszkali Jęgo Rodzice, Jan i Weronika. Jak stwierdził ks. Michalak, w czasie pracy duszpasterskiej w Mielęcínie był bardzo wymagającym proboszczem. Wymagał zwłaszcza przestrzegania przykazań Bożych oraz kościelnych, kładł wielki nacisk na uczestnictwo wiernych w życiu sakramentalnym. Rzetelnie wprowadzał wskazania pastoralne kurii biskupiej. Gorliwy, rygorystyczny, nawet czasami za bardzo. Został mianowany ojcem duchownym dekanatu Mirosławiec, by troszczył się o podniesienie życia duchowego wśród kapłanów diecezji.

Wielką zasługą księdza proboszcza była budowa dwóch świątyń – w Mielęcínie i Rusinowie. W uznaniu zasług na polu budownictwa kościelnego w diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej oraz całokształtu pracy kapłańskiej księdzu proboszczowi Michalakowi nadano odznaczenie diecezjalne Rocchetti et Mantoletti (R.M.), to znaczy otrzymał tytuł kanonika, co wiązało się z noszeniem odpowiedniego stroju.

32 i pół roku. Piękny czas. Tyle dobra uczynił Pan Bóg przez posługę ks. Proboszcza – Kanonika. Ks. Kazimierz był bardzo skromnym kapłanem. Ale tylko kilka liczb: od momentu, kiedy ksiądz Kazimierz objął parafię wzrosła liczba przyjętych Komunii św. w ciągu roku. Cztery razy odbywały się misje św. Ks. Proboszcz ochrzcił 807 dzieci, 3400 bierzmowanych, 800 dzieci do pierwszej Komunii, 325 ślubów, 307 po-

grzebów. Ile Mszy odprawionych, ile rozdanych Komunii w ciągu roku, ile spowiedzi, ile lekcji religii... To, co jest dzisiaj w parafii, to Jego służba. Oddał życie wiernym, prowadził ich do Pana Boga, do Kościoła.

Pan Jezus pytał swoich uczniów – Za kogo uważają Mnie ludzie. Co wierni w parafii mówią o proboszczu Kazimierzu? Tu można książkę napisać. To nasz ksiądz. Do dzisiaj jeszcze mówią – za naszego, czyli za Kazia, to było tak. Dwa Kościoły wybudował. Dobry, pracowity, wszystko sam robił, nawet obrusy sam prał. Jak była zima stulecia to pieszo do Wołowych Lasów szedł na Mszę, spóźnił się ponad godzinę, to ludzie poszli do domu, została garstka, wszedł do Kościoła i popłakał się widząc kilka osób, bo reszta nie czekała. Mówią ludzie – on zawsze był – uroczystości, święta w każdym kościele msze, nabożeństwa. Cztery pasterki, cztery procesje Bożego Ciała. Nawet, jak ze szpitala wyszedł, to osłabiony był na Mszy, bo trzeba ludziom służyć. Miał ogromny wpływ na życie wielu parafian, nie tylko religijne. Taka pierwsza szkoła, to u księdza Kazia. Skromny, pracowity, uczciwy, na msze często rowerem przyjeżdżał.

A co ksiądz Michalak mówi dzisiaj do nas. Jego ostatnią wolą było, żeby pieniądze, jakie zostawił przekazać biednym będącym w potrzebie, a obdarowani niech pamiętają o księdzu przy ołtarzu. Napisał: „Wiernych proszę o pamięć przy ołtarzu. Wszystkich, których obraziłem, czy zgorszyłem – przepraszam, a proszę o pamięć w modlitwie. Maryjo Niepokalana Ukochana Matko bądź przy mnie. Św. Józefie, patronie dobrej śmierci, Aniele Stróżu broń mnie”.

W domu Ojca mego jest mieszkań wiele, idę przygotować wam miejsce, mówił dzisiaj Pan Jezus.

Księżę Kazimierzu dziękujemy. Księżę Kazimierzu przepraszamy, za to, co było złe. Księżę Kazimierzu – do zobaczenia w domu Ojca.

KS. STANISŁAW STYRNA SDB (1933–2022)

Urodził się 7 listopada 1933 r. w miejscowości Przyborów w woj. małopolskim, w wielodzietnej rodzinie Władysława i Anny z domu Kotas. Miał ośmioro rodzeństwa: cztery siostry i czterech braci, z których Jan (ur. 1941 r.) został kapłanem diecezji tarnowskiej, w latach 1991–2003 był biskupem pomocniczym diecezji tarnowskiej, w latach 2003–2014 biskupem ordynariuszem diecezji elbląskiej, od 2014 r. jest biskupem seniorem tejże diecezji. Rodzinna miejscowość Styrnów należała do parafii w Szczepanowie. W 1948 r. za radą proboszcza Stanisław wstąpił do Małego Seminarium prowadzonego przez salezjanów w Łądzie. Tutaj kontynuował naukę w zakresie gimnazjum i zapoznał się z duchowym charyzmatem św. Jana Bosko.

W sierpniu 1950 r. Stanisław Styрна rozpoczął formację w nowicjacie Towarzystwa Salezjańskiego w Czerwińsku, gdzie 2 sierpnia 1951 r. złożył pierwszą profesję zakonną. Studia z zakresu filozofii odbył w latach 1952–1954 w seminarium salezjańskim w Kutnie Woźniakowie. Praktykę duszpastersko-wychowawczą, zwaną asystencją, odbył natomiast w zakładzie salezjańskim w Łodzi, gdzie był wychowawcą w oratorium (1951–1952) oraz w Aleksandrowie Kujawskim (1954–1956), gdzie komunistyczne władze w 1955 r. odebrały zgromadzeniu gimnazjum. 6 sierpnia 1956 r. złożył profesję wieczystą w Łądzie i rozpoczął tam studia teologiczne. Formację do kapłaństwa zwińczył przyjęciem święceń diakonatu 31 stycznia 1960 r. z rąk bpa Franciszka Korszyńskiego, następnie święceń prezbiteratu, których 29 czerwca 1960 r. udzielił mu ordynariusz diecezji włocławskiej bp Antoni Pawłowski.

Po święceniach przełożeni skierowali ks. Styrnę na studia specjalistyczne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na Wydział Filozofii Chrześcijańskiej. Uczęszczał na seminarium naukowe prof. Czesława Strzeszewskiego, współtwórcy lubelskiej szkoły katolickiej nauki społecznej. Pod jego kierunkiem przygotował najpierw pracę magisterską *Działalność ks. Jana Bosko a katolicki ruch społeczny XIX w.* (1963 r.), która została odznaczona nagrodą Rady Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej. Otrzymał wówczas stypendium doktoranckie. W 1966 r. obronił rozprawę doktorską *Funkcja społeczna rodziny w zakresie wychowania*. Pomimo nalegań prof. Strzeszewskiego przełożeni salezjańscy nie zgodzili się na zatrudnienie ks. Styrny na KUL-u. W latach 1966–1968 został mianowany dyrektorem wspólnoty zakonnej w Głuskowie k. Warszawy. Otrzymał wówczas zadanie zorganizowania tam domu

studentckiego dla współpracowników, którzy dojeżdżali na studia w Prymasowskim Instytucie Życia Wewnętrznego (Stefanianum) w Warszawie.

W latach 1963–1997 był wykładowcą katolickiej nauki społecznej w WSD Towarzystwa Salezjańskiego w Łądz, w roku akademickim 1966–1967 prowadził wykłady zlecone na KUL-u. W latach 1968–1976 był rektorem tegoż seminarium, od 1970 r. także dyrektorem wspólnoty zakonnej w Łądz. W latach 1976–1978 był przełożonym salezjańskiej Inspektorii pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie z siedzibą w Łodzi. Kładł duży nacisk na podnoszenie kwalifikacji współpracowników, zachęcając ich do podejmowania uzupełniających studiów z dziedzin teologicznych przydatnych w pracy duszpasterskiej. Starał się też uregulować z biskupami diecezjalnymi prawo własności salezjańskich placówek i doprowadził do podpisania umów dotyczących administrowania przez zgromadzenie parafii. Z funkcji inspektora zrezygnował ze względów zdrowotnych i po rocznej rekonwalescencji, którą odbył w parafii pw. św. Teresy w Łodzi, 12 lipca 1979 r. został mianowany dyrektorem wspólnoty zakonnej i proboszczem parafii pw. Świętej Rodziny w Pile. W latach 1980–1988 pełnił także funkcję dziekana dekanatu pilskiego.

W pracy duszpasterskiej starał się rozwijać wspólnoty i ruchy formacyjne, promował zaangażowanie laikatu w życie parafii, nie tylko w przestrzeni religijnej, ale również kulturalno-społecznej. We wrześniu 1980 r. stał się nieformalnym kapelanem NSZZ „Solidarność”. Był przez związkowców zapraszany z wykładami z katolickiej nauki społecznej na najważniejsze dla nich wydarzenia, jak przykładowo Walne Zjazdy Delegatów. Świecił związkowe sztandary i krzyże do zakładów pracy. Publikował na łamach prasy solidarnościowej. Ks. Styrna zainicjował wówczas przy parafii pw. Świętej Rodziny także działalność Klubu Inteligencji Katolickiej, który w przypadku regionu pilskiego stanowił dla związku silne zaplecze wspierające solidarnościowe protesty. Członkowie KIK-u oraz ks. Styrna byli doradcami związkowymi. Po wprowadzeniu stanu wojennego od pierwszych jego dni proboszcz parafii pw. Świętej Rodziny włączył się w społeczny opór. Na plebanii ukrywał działaczy związkowych, którym groziło aresztowanie, odwiedzał internowanych w Gębarzewie, opiekował się materialnie ich rodzinami, upominał się u władz administracyjnych i partyjnych oraz w KW MO o godne traktowanie przetrzymywanych w ośrodkach odosobnienia.

W 1982 r. ks. Stanisław Styrna stanął na czele Diecezjalnego Komitetu Pomocy Region Piła, który zajmował się organizowaniem pomocy więzionym za przekonania oraz rodzinom represjonowanych. W 1983 r.

proboszcz parafii pw. Świętej Rodziny został współorganizatorem grupy pilskiej Pieszej Pielgrzymki Koszalińsko-Kołobrzeszkiej na Jasną Górę z udziałem byłych internowanych działaczy podziemnych struktur „Solidarności” (grupa słynęła z akcentowania symboliki „S” i wygłaszanych przez ks. Styrnę konferencji na tematy społeczne). Organizował też stanowe piesze pielgrzymki do Skrzatusza: mężczyzn, kobiet, młodzieży, które odbywały się także wówczas, kiedy zakazywały ich władze. Od października 1984 r. został członkiem Komisji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Ludzi Pracy. Po zakończeniu stanu wojennego, od 1984 r. ks. dziekan organizował przy parafii Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej i Dni Społeczne, które w tamtym czasie były jedyną przestrzenią wolnej myśli i szeroko oddziaływały na cały region. W Pile pojawiali się przy tej okazji znani naukowcy, przedstawiciele świata kultury, działacze podziemia solidarnościowego. W tej dekadzie udało się pilskiemu proboszczowi i dziekanowi przeprowadzić zwycięską walkę o kaplicę w nowo wybudowanym szpitalu zespolonym w Pile.

W latach 80. SB uważała księdza Styrnę, o czym dowiedzieć się można dzisiaj z dokumentów wytworzonych przez aparat represji, za centralną postać pilskiej opozycji. Za swoją aktywność był wielokrotnie represjonowany, karany kolegiami ds. wykroczeń, prowadzono przeciwko niemu Sprawę Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Społecznik” oraz SOR kryptonim „Bosko”, w której odnotowywano donosy na wszystkie nieprawomyślne wystąpienia salezjanów z inspektorii św. Wojciecha.

W lipcu 1988 r. zakończył swoją kadencję proboszcza parafii pw. Świętej Rodziny w Pile. Biskup gorzowski Józef Michalik z tej okazji w oficjalnym piśmie zwalniającym ks. Styrnę z pełnionych funkcji pisał wówczas m.in.: „pragnę serdecznie podziękować za wieloletnią pracę duszpasterską w tej parafii, prowadzoną z wielką gorliwością i sumiennością w trosce o dobro duchowe swych parafian, w otwarciu duszpasterskich poczynań na nowe potrzeby duszpasterskie, angażowania ludzi świeckich w rozmaitych grupach parafialnych”. Ksiądz Stanisław pracował następnie w Szczecinie w parafii pw. św. Jana Bosko, gdzie w 1994 r. przez kilka miesięcy pełnił funkcję proboszcza i dyrektora domu zakonnego oraz wicedziekana dekanatu Szczecin Zachód. Po kilku jednak miesiącach podał się do dymisji i 24 grudnia 1994 r. został skierowany do pracy duszpasterskiej w parafii pw. św. Marka w Bydgoszczy. 17 sierpnia 1997 r. został mianowany proboszczem parafii pw. Świętej Rodziny i przełożonym wspólnoty zakonnej w Słup-

sku. Od czerwca 2000 r. pracował ponownie w Szczecinie w parafii pw. św. Jana Bosko. Przez wiele lat był duszpasterzem wspólnot Odnowy w Duchu Świętym. Był autorem kilku książek z materiałami formacyjnymi dla członków tego ruchu, oraz artykułów naukowych z katolickiej nauki społecznej, recenzji i sprawozdań. W 1991 r. przez abp. Mariana Przykuckiego został mianowany kuratorem Wspólnoty Uczennic Krzyża oraz spowiednikiem sióstr karmelitanek Karmelu Miłości Miłosiernej w Szczecinie. Ksiądz Styrna był wieloletnim radcą inspektorialnym w salezjańskich inspektoratach pw. Stanisława Kostki w Warszawie i pw. św. Wojciecha w Pile oraz członkiem wielu komisji inspektorialnych (m.in. Komisji ds. Formacji i Studiów, Komisji ds. parafii i duszpasterstwa ogólnego, Komisji ds. Rodziny Salezjańskiej, Komisji ds. administracyjno-prawnych i budowlanych), moderatorem Kapituł Inspektorialnych, trzykrotnie uczestniczył w Kapitulce Generalnej salezjanów w Rzymie.

Za wybitne osiągnięcia duszpasterskie, działalność społeczną i za usługi dla ruchu „Solidarności” decyzją Rady Miejskiej 20 lutego 2007 r. ks. Stanisławowi Styrcie nadano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Piły. Odznaczono go także okolicznościowym medalem NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska. Zmarł 6 sierpnia 2022 r. Uroczystości pogrzebowe odbyły się we wtorek 9 sierpnia 2022 r. w kościele pw. św. Jana Bosko w Szczecinie. Przewodniczył im ks. Inspektor Tadeusz Itrych SDB. Okolicznościowa homilię wygłosił ks. Jarosław Wąsowicz SDB. Zasłużonego salezjanina żegnało liczne grono współbraci; rodzina wraz z ks. prałatem Władysławem Pasiutem kustoszem sanktuarium i bazyliki św. Stanisława Biskupa Męczennika w Szczepanowie; przedstawiciel chorego bpa Jana Styrcy – brata zmarłego – ks. prałat Stanisław Błaszczkowski; liczni pilanie z byłym dziekanem ks. prałatem Stanisławem Oraczem, przedstawicielami władz miejskich i powiatowych, reprezentantami NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska i Stowarzyszenia Internowanych i Represjonowanych w Stanie Wojennym okręg Piła; siostry zakonne, parafianie ze Szczecina i członkowie Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym, którym przez lata ks. Stanisław posługiwał. Kapłan spoczął w kwaterze salezjańskiej na Cmentarzu centralnym w Szczecinie.

Opracował ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB

**Kazanie wygłoszone podczas Mszy św. pogrzebowej
śp. ks. Stanisława Styrny przez ks. dr. Jarosława Wąsowicza SDB,
Szczecin, 9.08.2022 r.**

Czcigodny Księżu Inspektorze, droga Rodzino śp. ks. Stanisława Styrny i Rodzino Salezjańska, drodzy siostry i bracia!

Gromadzimy się przy ołtarzu Pana Jezusa, aby pożegnać naszego współbrata ks. Stanisława Styrnę. Jak mówią nasze konstytucje zakonne: „Pamięć o zmarłych współbraciach jednoczy w miłości, która nie przemija, tych, co jeszcze pielgrzymują, z tymi co już spoczywają w Chrystusie”.

Liczne i bardzo wielkie łaski, którymi Bóg obdarza hojnie swoich wybranych dla społeczności, ukazują się nie tylko jako ich osobisty dar, ale i całej wspólnoty Ludu Bożego. W życiu bowiem zakonnym Chrystus uobecnia się ubogi, czysty i posłuszny Ojcu, w Jego osobie spełnia kapłan sakramentalne funkcje, On w historii Kościoła odsłania dzieło dokonanego i zaktualizowanego zbawienia. Jeżeli odwołujemy się do faktów, dat i liczb, czynimy to w przeświadczeniu, że należy w zmiennej teraźniejszości życia uświadomić sobie płynący stale nurt nieodwracalnego czasu i zanurzonych w nim zdarzeń nie tylko w historycznym ich wymiarze, ale i eschatologicznym, aby można było sięgnąć do głębin tajemnicy życia i powołania człowieka. Oświeceni łaską wiary przenosimy się od ołtarza, przy którym jesteśmy, do pierwszego ołtarza w Wieczerniku, z którego w mocy wiecznego trwania płyną skierowane do wszystkich wybranych słowa Chrystusa: „Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili i by owoc wasz trwał” (J 15,16). Wybór i powołanie do kapłaństwa jest wezwaniem do zawarcia z Chrystusem wiecznej przyjaźni, w której swoim wybranym powierza uobecnianie zbawczego dzieła, otrzymanego od Ojca. Im oddaje siebie samego w swoim Słowie, im powierza swoje Ciało i Krew, im udziela Ducha Świętego na odpuszczenie grzechów. Wezwani przyjmują zbawczy plan Ojca, objawiony w Jego Synu, jako swój osobisty i zawierając Bogu powierzają Chrystusowi–Przyjacielowi całe swoje życie.

Dzisiaj dziękujemy Panu Bogu za to wezwanie do kapłaństwa i życia zakonnego naszego współbrata śp. ks. Stanisława Styrny. Wpatrując się w karty historii jego życia chcemy jeszcze raz odnaleźć budujące nas wszystkich świadectwo jego wierności powołaniu i charyzmatowi św. Jana Bosko.

Wędrując po historii życia naszego współbrata odwołajmy się najpierw do Jego rodzinnych stron. Urodził się 7 listopada 1933 r. w miejscowości Przyborów w woj. małopolskim, w wielodzietnej rodzinie Władysława i Anny. Mieli oni dziesięcioro dzieci, z których dwoje zostało powołanych do Służby Bożej w Kościele. Prócz Stanisława z tej rodziny powołał Pan Bóg jeszcze jego młodszego brata Jana, który jest emerytowanym biskupem elbląskim. Ich krewnym był również nasz współbrat ks. Jan Styrna, zmarły przed dwudziestoma laty w Rumi.

Na chrzcie świętym w parafialnej świątyni w Szczepanowie otrzymał imię wielkiego rodaka wywodzącego się z tej miejscowości – św. Stanisława biskupa. Stał się ten dla niego odtąd nie tylko patronem, ale i przewodnikiem po drogach życia, zwłaszcza zakonnego i kapłańskiego. W osobie św. Stanisława łączą się dwie głębokie miłości: do Boga i Jego Prawa, oraz do wciąż kształtującej się wówczas Polski. Zginął, ponieważ swoim troskliwym i stanowczym napominaniem, próbował poruszyć zatwardziałe i zagubione serce polskiego władcy. Życie św. Stanisława przepełnione było miłosierdziem, skromnością, pracowitością i pilnością. My salezjanie dobrze wiemy, jak te wszystkie przymioty, żywo były obecne także w życiu i posłudze śp. ks. Stanisława.

Ziemia szczepanowska, zapewne także dzięki wstawiennictwu św. Stanisława BM, obfituje w liczne powołania kapłańskie. W 1948 r. Stanisław Styrna, za radą ówczesnego proboszcza parafii szczepanowskiej ks. Władysława Mendrala, został wychowankiem Małego Seminarium salezjańskiego w Łądzie. Tu poznał duchowość św. Jana Bosko i przyjaźnił się z salezjanami. Odkrywając w sercu powołanie do życia zakonnego i kapłaństwa w roku 1950 wstąpił do nowicjatu Towarzystwa Salezjańskiego w Czerwińsku, gdzie 2 czerwca 1951 r. złożył pierwszą profesję zakonną. Natomiast 29 czerwca 1960 r. w Łądzie n. Wartą został wyświęcony na kapłana przez bpa Antoniego Pawłowskiego. Następnie w latach 1960–1966 studiował na KUL-u, wieńcząc ten okres obroną pracy doktorskiej. Przez trzydzieści cztery lata był wykładowcą Katolickiej Nauki Społecznej w WSD salezjanów w Łądzie, w roku akademickim 1966–1967 prowadził też wykłady zlecone na KUL-u. W latach 1968–1976 – był rektorem naszego seminarium, od 1970 r. także dyrektorem wspólnoty zakonnej w Łądzie. Z wielką determinacją starał się wówczas o zapewnienie klerykom odpowiedniego poziomu nauczania i możliwość uzyskiwania przez nich tytułu magistra teologii.

W roku 1976 ks. Styrna został przełożonym salezjańskiej inspektorii pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie. Z funkcji inspektora zrezygno-

wał ze względów zdrowotnych i po rocznej rekonwalescencji w 1979 r. został mianowany dyrektorem wspólnoty zakonnej i proboszczem parafii pw. Świętej Rodziny w Pile. W latach 1980–1988 pełnił także funkcję dziekana Dekanatu Pilskiego. Wykazał się niezwykłą aktywnością duszpasterską. W tym okresie powstało w parafii wiele grup formacyjnych, które w wielu przypadkach kontynuują swoją pracę po dziś dzień.

Wróćmy jednak na chwilę do Krakowa, na Skalkę. Tam właśnie, prawdopodobnie ok. 1150 r. złożono początkowo ciało bp. Stanisława. Wkrótce jednak „z napomnienia Boga”, jak pisał w swojej kronice ks. Jan Długosz, przeniesiono je na Wawel. Wawelskie miejsce spoczynku – konfesja św. Stanisława szybko stało się miejscem ważnym. Zyskała miano „Ara Patriae” – ołtarza ojczyzny. Pod opiekę Świętego uciekano się w trudnych dla narodu chwilach dziejowych. Takim ołtarzem Ojczyzny, miejscem gdzie w latach 80. ubiegłego wieku kształtowała się świadomość narodowa nie tylko Piły, ale całego regionu stała się administrowana przez ks. Styrnę parafia pw. Świętej Rodziny.

W roku 1980 po zakończeniu strajków i powstaniu NSZZ „Solidarność”, ks. Styrna stał się nieformalnym kapelanem związku w regionie pilskim i jego duchowym przywódcą. Był honorowym gościem I RZD NSZZ „Solidarność”, na zakończenie którego wygłosił referat *Moralne zobowiązania „Solidarności” wobec Narodu Polskiego*. Organizował uroczyste poświęcenia sztandarów poszczególnych Komisji Zakładowych „Solidarności” w Pile, nabożeństwa poświęcenia krzyży do zakładów pracy oraz msze św. w intencji Ojczyzny. Z jego inicjatywy przy parafii pw. Świętej Rodziny powstał Klub Inteligencji Katolickiej, zarejestrowany w lipcu 1981 r.

Po wprowadzeniu stanu wojennego na plebanii parafii pw. Świętej Rodziny ukrywali się działacze „Solidarności”, którzy uniknęli aresztowania. Proboszcz od pierwszych dni rozciągał opiekę nad rodzinami internowanych i ludźmi szykanowanymi. W pierwszych miesiącach 1982 r. ks. Stanisław Styrna SDB z innymi salezjanami odwiedzał internowanych z dekanatu pilskiego w Gębarzewie, interweniował u władz m.in. w sprawie polepszenia im warunków odosobnienia, właściwej opieki lekarskiej, umożliwienie w niedzielę i święta uczestniczenia w praktykach religijnych, zaprzestania presji psychicznej na internowanych z racji ich przesłuchań przez funkcjonariuszy SB. W grudniu 1982 r. ks. Styrna stanął na czele Diecezjalnego Komitetu Pomocy – Region Piła. W jego imieniu kierował liczne petycje do władz w obronie represjonowanych za przekonania. Od 1984 r. organizował przy kościele pw. Świę-

tej Rodziny Tygodnie Społeczne i Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej, które w tych latach stały się przestrzenią wolnej myśli oddziałującą na cały region. Z inicjatywy ks. Stanisława Styry przy parafii powstał także Instytut Wyższej Kultury Religijnej im. Jana XXIII przy KUL – filia w Pile, który rozpoczął swoją działalność w 1987 r. Jego zaangażowanie na niwie społecznej było bardzo cenione przez władze kościelne. W pamiętnym październiku, kiedy SB zamordowało ks. Jerzego Popiełuszkę, decyzją 202. Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski proboszcz parafii św. Rodziny w Pile został członkiem Komisji do Spraw Duszpasterstwa Ludzi Pracy.

To zaangażowanie ks. Styry nie umknęło rzecz jasna uwadze władz komunistycznych. Za swoją działalność w latach 1981–1988 ks. Stanisław był wielokrotnie karany przez Kolegia ds. Wykroczeń, na plebanii nachodziła go SB, odmawiano mu paszportu, był szykanowany przez władze partyjne i wojewódzkie. O jego „wywrotowej” działalności wspominał na swoich konferencjach prasowych Jerzy Urban, a parafia pw. Świętej Rodziny była wielokrotnie wymieniana w memoriałach rządowych wysyłanych do episkopatu Polski, jako miejsce „wrogiej działalności kleru”.

W roku 1988 r. ks. Styry zakończył swoją kadencję proboszcza parafii pw. Świętej Rodziny. Pracował następnie w Szczecinie, Słupsku (gdzie był proboszczem i przełożonym wspólnoty zakonnej) oraz w Bydgoszczy. Od 2000 r. powrócił do Szczecina do parafii św. Jana Bosko. Wszędzie gdzie pracował był charyzmatycznym moderatorem wspólnot Odnowy w Duchu Świętym.

Ksiądz Stanisław Styry był też wieloletnim radcą inspektorialnym w salezjańskich inspektoratach pw. Stanisława Kostki w Warszawie i pw. św. Wojciecha w Pile oraz członkiem wielu komisji inspektorialnych, moderatorem Kapituły Inspektorialnej w Łądzie. Trzykrotnie uczestniczył w Kapitułach Generalnej salezjanów w Rzymie. Za wybitne osiągnięcia duszpasterskie, działalność społeczną i zasługi dla ruchu „Solidarności” decyzją Rady Miejskiej z dnia 20 lutego 2007 r. ks. Stanisławowi Styry nadano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Piły.

Ksiądz Bosko w ostatnich dniach swojego życia w duchowym teście skierowanym do salezjanów pisał: „Do zobaczenia, drodzy synowie, z Bogiem! Oczekuję Was w niebie. Tam rozmawiać będziemy o Bogu, o Maryi, Matce i ostoju naszego Zgromadzenia. Tam będziemy wiecznie błogosławili nasze Zgromadzenie, którego reguły wiernie

przestrzegane, przyczyniły się wielce i skutecznie do naszego zbawienia”.

Jako salezjanin ks. Bosko pragniemy dzisiaj złożyć dziękczynienie Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu za pracowite życie śp. ks. Stanisława Styrny, za jego powołanie, otrzymane talenty i nie zawiedzione nadzieje tych, którym służył swoim kapłaństwem i salezjańskim charyzmatem. Jak mówią nasze konstytucje zakonne: „Śmierć salezjanina jest opromieniona nadzieją wejścia do radości Pana”. Wierzmy, że dobry Bóg przyjmie śp. ks. Stanisława Styrnę do swojego królestwa, gdzie razem z Maryją Wspomożycielką Wiernych i św. Janem Bosko będzie nadal wypraszał łaski dla naszego zgromadzenia.

Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie.

KS. PIOTR SZUMNY SDB (1968–2022)

17 sierpnia 2022 r. w wieku 54 lat i 24 lat kapłaństwa w Pile zmarł ks. Piotr Szumny SDB. Znaczną część swojego życia posługiwał poza granicami Polski, jako misjonarz i duszpasterz w Maroku, Niemczech, we Francji i w Szwecji.

Ksiądz Piotr Szumny urodził się 31 stycznia 1968 r. w Pile, jako najmłodsze dziecko w rodzinie Jana i Teresy z domu Nowackiej. Miał starsze rodzeństwo: siostrę Elżbietę i brata Romana. 11 lutego 1968 r. Piotr przyjął sakrament chrztu św. w parafii pw. Świętej Rodziny, natomiast 28 listopada 1982 r. sakrament bierzmowania. W ostatnich latach szkoły podstawowej wstąpił do Liturgicznej Służby Ołtarza. W rodzinnej parafii zapoznał się z salezjańskim charyzmatem i odkrył powołanie do życia zakonnego i kapłańskiego.

Naukę w zakresie szkoły średniej odbył w Technikum Górnictwa Naftowego i Gazowego w Pile. Po uzyskaniu matury w 1989 r. rozpoczął formację w nowicjacie salezjańskiej w Swobnicy, gdzie 22 sierpnia 1990 r. złożył pierwszą profesję zakonną. Następnie odbył dwuletnie studia filozoficzne w WSD Towarzystwa Salezjańskiego w Kutnie–Woźniakowie. W 1992 r. rozpoczął praktykę duszpastersko wychowawczą, zwaną w formacji salezjańskiej asystencją, którą odbył w parafii pw. św. Jana Bosko w Szczecinie (1992–1993) i parafii pw. św. Jana Bosko w Gdańsku (1993–1994). Po ukończeniu asystencji rozpoczął studia teologiczne w WSD TS w Łądzie. Tamże 27 lipca 1996 r. złożył profesję wieczystą, 14 czerwca 1997 r. przyjął święcenia diakonatu, następnie

26 maja 1998 r. święcenia prezbiteratu z rąk bpa Romana Andrzejewskiego, sufragana diecezji włocławskiej. W czasie formacji kleryckiej był m.in. zaangażowany w działalność Salezjańskiego Ruchu Programowo-Methodycznego „Dęby” działającego w ramach Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. 27 kwietnia 1998 r. uzyskał tytuł magistra teologii ogólnej na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie.

Na pierwszą placówkę duszpasterską przełożeni skierowali ks. Piotra do parafii pw. Świętej Trójcy w Czaplunku, gdzie zajmował się formacją młodzieży i pracą katechetyczną. W latach 2000–2002 posługiwał w parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Szczecinie, gdzie pełnił funkcję opiekuna ministrantów oraz katechety w Zespole Szkół Łączności. W 2002 r. został skierowany do pracy w Maroku, gdzie udał się po kursie językowym w Paryżu. W Maroku posługiwał w parafii w Kenitrze – jako proboszcz i dyrektor szkoły. Następnie w latach 2012–2013 pracował we Francji i Belgii, od stycznia do sierpnia 2013 r. w parafii pw. św. Marka w Bydgoszczy, następnie do 2015 r. w Niemczech w parafii Taufkirchen w diecezji monachijskiej.

W 2015 r. powrócił do Polski i rozpoczął pracę w swojej rodzinnej parafii pw. Świętej Rodziny w Pile. Na przełomie lat 2016–2017 r. został oddelegowany na zastępstwo w parafii w diecezji Nicea we Francji. W latach 2017–2022 pracował w Szwecji, najpierw w domu salezjańskim w Sztokholmie, od 2011 r. w parafii diecezjalnej, gdzie przebywał ad experimentum w diecezji sztokholmskiej.

Uroczystości pogrzebowe ks. Piotra Szumnego odbyły się w sobotę 20 sierpnia w kościele pw. Świętej Rodziny w Pile. Mszy św. przewodniczył ks. Inspektor Tadeusz Itrych SDB, natomiast okolicznościową homilię wygłosił pilanin ks. Mirosław Dukiewicz SDB, obecnie proboszcz parafii pw. św. Faustyny Kowalskiej w Koninie. Ksiądz Piotr został pochowany w kwaterze salezjańskiej na Cmentarzu Komunalnym w Pile.

Opracował ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB